

32443

ప్రతిదినము ప్రకటింపబడును

Post Box No. 212.

Telephone No. 2544

సంపుటము 17.
Vol. 17.

చెన్న పట్టణము 1930-వ సం॥ మే నెల 29 వ తేది గురువారము

MADRAS, THURSDAY 29th MAY 1930.

శ్రీ ప్రమోదాతనామ సంవత్సర శ్వేతమాస శుద్ధ ద్వితియ

సంచిక 45.
No. 45.

అమృతాంజనము
అన్ని విధములగు నొప్పులకు
సంజీవివంటిది

తలనొప్పుల మాన్పును. వాయువుపోట్ల
బావును. పాఠ్యపునొప్పుల బారదోలును.
పోట్ల శ్వాసోత్తును. జ్వరముల భేదించును.
ఇ రూపుమాపును. దగ్గునుతగ్గించును
దురదను తొలగించును.

ఈ మందును రుద్దగానే చెమట పట్టుట
వలన శరీర మందలి దుష్పదార్థములను
తొలగించును. నొప్పుల తగ్గించును. విదేశము
లలో గూడ వాడుచున్నారు.

గొప్పగొప్ప వారిచే
వేలకు వేలు యోగ్యతా
వత్తములు పొందియున్నది

పంచభాష చీటి జూచి కొనిన

మోసము గలుగదు.

చక్కని డబ్బితో నహా నీసా 1-కి 0-10-0

డబ్బి 1-కి రు 6-4-0 లు.

ప్రతిముంట ముఖ్యముగా నుండదగినది.

అమృతాంజనం డిపో

6, 7 తంబు శెట్టిపేటి, మద్రాసు
తేక

109, ప్రేరింగ్, ఫోర్ట్, బొంబాయి.

న మ్మ క ము గ ప ని చే యు ట

మూ కాతాదార్లాకు సపై చేయునగలు, జెండిసామాగులందు మా పూర్తి విశ్వాస
ముంచినందులు జేయుదుము. మా బేరములన్నియు మా పూచీపైనే యధారపడియున్నవి.
దీనివలన తమకు యిష్టమునగలను వాపసిచ్చు సౌకర్యముకలదు.

మాకు వజ్రములు, నగలయందు గల 36 సంవత్సరముల యనుభవమును వినియో
గించుకొనుటవలన మీకే లాభము కలుగగలదు.

సు రా జ్ మల్ ల ల్లా భా యి అం డు కో.,

వజ్రముల ఎగుమతిదార్లు, వెండిపనులు తయారుజేయుటయందు నిపుణులు

818, ఎస్ కే నెడ్,

మద్రాసు.

ప్రశ్న

భవిష్యత్తును గురించిన 5 ప్రశ్నలకు బదులు వ్రాయుటకు
రూ. 1-0-0, వై ప్రతిప్రశ్నకు రూ. 0-4-0, ప్రశ్న వ్రాయు
కాలమును తెలుపవలెను. వి. పి. 0-4-0 అవును.

హంధి జ్యోతిషనిలయం, తీరు త్తణి.

P. O.

దంత చూర్ణము

డబ్బి 1-కి వెల 0-2-0; 12-కి 1-4-0

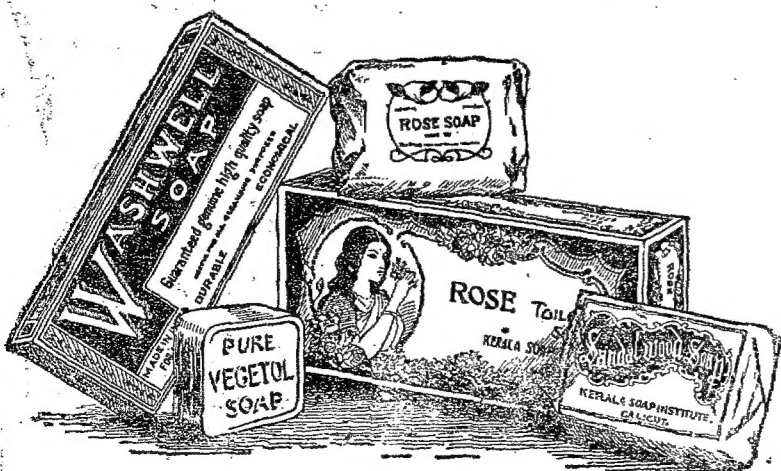
ఈ దంతచూర్ణముతో పండ్లతోముటవలన చిగుళ్లుగట్టి
పడును. చిగుళ్లునుండి రక్తముకాటుకుండును. నోటదుర్బంధము
తగ్గించును. పండ్లు ముక్తిమూలములై తెల్లగా కుండును.

అమృతాంజనం డిపో, బొంబాయి - మద్రాసు.

కేరళ సబ్బులు

మరికిని పోగొట్టి ఆరోగ్యమును, సంతోషము నివ్వగలవు.

గుణము. — అసమానమైనది. వెల — మిక్కిలి స్వల్పము. స్వచ్ఛతకు పూచీ నివ్వబడును.

కేరళ సోప్ ఇన్ స్టిట్యూట్, కల్లికోట్.

(మద్రాసు గవర్నరుగారికి సబ్బుల తయారుచేసి యిచ్చువారు)

నేషనల్ యిండియన్ లైఫుయిన్స్ట్రా
రెన్యుకంవెని లిమిటెడ్.

సామాన్య రేట్లతో ఫిజియోలజికల్

అభివృద్ధిచెందునట్టి కంపెనీ.

మానేజిమెంటు క్లుప్తముగను

తెలివిగను చేయబడును బలమైన డైరెక్టర్లు.

నేషనల్ యిండియన్ సాలిసీచాలా కులభమైనది. ఆరోగ్య
శివీమీకు ఆరోగ్యభర్తలన్నిటిని యిచ్చును. మీరు ప్రీమియములు
మాత్రం కట్టుకుండవలెను. సాలిసీ తీర్మానముకాగానే మీకు
గానీ, ఇదిపోయినవ్యక్తు మీసంతతి వారికిగాని ఇన్నూవేషన్
ముత్తమును యిచ్చివేయును. కష్టమైన నిర్బంధములలేవు తమ
మన యివ్వబడును.

భీమాచేయదలచినవారున్నూ ఏజంట్లుగావుండుటకు ఈ
సంస్థకు పెద్దచునుష్కలన్నూ అప్పీకేవల్లు ఈ క్రిందివారి
వ్రాసుకొనుటకు.

టి. వి. రాఘవయ్య యస్కాన్, యల్,

పాదాభిషేక కలకత్తా

చీఫ్ ఏజంట్లు,

2-2

నార్తరక్ సర్కారు, బెజవాడ.

శ్రీయుత వి. జె. పటేలుగారు

లాహోరులో ఘనముగ స్వాగతము పటేలుగారు
విహారంగనభలో ఉపన్యసింతుట

లాహోరు, మే 26:—శ్రీయుత పటేలుగారికి సత్కారమును సమర్పించుటకు పంజాబ్ ప్రాంతీయ సంఘమువారు గొప్పవిహారంగనభను జరిగిరి. ఆ సభకు 100,000 మంది ప్రజలువచ్చిరి. సభ సమయము సమర్పించబడినది.

“దట్టసమృద్ధియు ప్రభుత్వ మిప్పుడు అంతరించినది. ఆర్థిక నెన్దులపైను లాటిలపైను తుపాకిగుండ పైను ఆధారపడిన ప్రభుత్వమే యిప్పుడు అధికారమును బోనియున్నది. అహింసాత్మకముగా సత్యాగ్రహమునుగూర్చిన నిజమగువృత్తాంతము భారతదేశమునందును విదేశములలోనుగూడ జ్వలించుచుండచేయు వలెననియే దొరతనమువారు కోరుచున్నారు.

దొరతనమువారి కఠినవిధానము నవలంబించుచుండుట వలన ప్రజలకు అహింసయును సమృద్ధియు పూర్తిగా తొలగిపోవును. అందువలన భారతదేశమునందు బ్రిటును దేశమునకునుగూడ చాల అనర్థములు కలుగగలవు. కాననములను ధిక్కరించినవారి నందరిని దొరతనమువారు అరెస్టుచేయవలెనని లాటిలతో కొట్టుకొన్నాడు. విదేశవస్త్రములను బ్రిటిషు సరుకులనుగూడ భారతీయులు ముక్తిముగా బహిష్కరింపవలెను. ఒక వత్సరము వరకును భారతదేశములు యేబట్టినగూడ కొనగూడదు. బ్రిటిషుదేశపు భీమకంపెనీలు స్త్రీలకు కంపెనీలు మున్నగువానిని గూడ బహిష్కరింపవలెను. అని పటేలుగారు నడిచిరి. (అ. ప్రె.)

సభ మోచీకేలు వెలుపల జరుగుట

లాహోరు, మే 26:—మీరు వాకు యిట్టిమిక్కిలి గొప్ప స్వాగత మొసంగినందుకు మీకును సత్యాగ్రహసంఘమునకును నేను చాల కృతజ్ఞుడను. నేను భారత కానన సంఘాధ్యక్షులకు రాజీనామానిచ్చితిమిట్లు పెక్కు రాష్ట్రములలో సంచారము చేసితిని. ఒక రాష్ట్రములో జరుగుచున్న సం గతి మరియొక రాష్ట్రము వారికి తెలియకుండ నున్నది. అటు లనే ఒక మండలములో జరుగుచున్న విషయములు మరియొక మండలమువారికి గూడ తెలియకుండ నున్నది. ఇప్పుడు మనదేశమునందు లేఖల పరిశీలనము (సెన్సరు షిప్) మిక్కిలి కఠినముగా నున్నది. ఈ పరిశీలనము ప్రపంచమునందు యేదేశమునందును యెన్నడునుగూడ యింత కఠినముగా నుండి యుండలేదు. కాననధికార్లు మొనరించిన ప్రతి వ్యక్తినిగూడ చెరసాలకు పంపుచుండినచో యెట్టి ఫలితము కలుగునో దొర తనమువారికి బాగుగా తెలిసియున్నదిగాననే వారులు అరెస్టు చేయకుండ లాటిలతో కొట్టి తరిమివేయుచున్నారు. లాటిలెబ్బలకును తుపాకిగుండకును సరియైన వేలకొలది వలంబి ధుల అహింసా దీక్షను నేను మిక్కిలి ప్రశంసించుచున్నాను. దొర తనమువారుపుడు యిట్టి కఠినపద్ధతి నవలంబించుటచే రాజ్యభారములు జరుగుటకు గల అవకాశము లన్నియునుగూడ తొలగి పోయినవి.

మన దేశములోనున్న అంగ్లేయులు ముఖ్యముగా ధనమును గడింపవలెననియే వచ్చిరిగాన యిటు వారు వ్యాపారము చేయ వీలులేకుండ మనము నిరోధించినచో మన దేశముపైని చారి కెట్టి పామురతగనను ఉండదు.

ఆరునెలలపాటు విడువకుండ వాణము బ్రిటిషుదేశపు సరకుల నన్నిటినిగూడ పూర్తిగా బహిష్కరింప గలిగినచో మన దేశమునందు అంగ్లేయులకుగల పామురత్వము పూర్తిగా అంతరించుట నిశ్చయము అని పటేలుగారు నడిచిరి. (ప్రె. ప్రె.)

విలూరు

(స్వకీయవిలేఖరి)

విలూరు, మే 26:—నిన్న సాయంత్రము కొత్తపేటలో శ్రీయుత కొమ్మరెడ్డి ఆంజనేయులుగారి యధ్యక్షతక్రింద గొప్పవిహారంగనభ జరిగెను. కొమ్మరెడ్డి సూర్యనారాయణ, ఇటికల సూర్యనారాయణ, మ. చంద్రశేఖరరావు, కె. రామమూర్తి గార్లు కాంగ్రెసు నిర్మాణ కార్యక్రమమును గురించి విపులముగ ముచ్చటించిరి.

మద్యనిషేధ ప్రచారము

ప్రతిదినము ఉదయము సాయంత్రము గాంధీ జాతీయ పాఠశాలనుండి వలంబిరుదళములు బయలుదేరి పురమునకు వివిధ సారా, కల్లుదుకాణముల దరికేరుచు త్రాగుడునలన కలుగు చున్న అనర్థములను అచటికే తెంచు ప్రజలకు బోధించి త్రాగ వలదని బోధించుచున్నారు. త్రాగుటకు కల్లుదుకాణములకు పోయెడు ప్రజలలో వనేకులు వలంబిర్ల ప్రబోధమును విని త్రాగకుండ తయయిండ్లకు బోవుచున్నారు. పికెటింగు త్వరలో ప్రారంభింప బడునని తెలియుచున్నది.

అరెస్టులు - శిక్షలు

ఆంధ్ర దేశము

శ్రీయుత బ్రహ్మాండం నరసింహంగారికి శిక్ష
గుంటూరు, మే 28:—నరసింహంగారి కేసు విచారణ తెనాలిలో జరిగినది. ఒక సంకల్పరము విశిష్టమై వేయబడినది. బి. క్లాసు యియ్యబడినది. (స్వ. వి.)

శ్రీయుతులు పొన్నూరి హనుమంతరావు,
వల్లూరి బలరామరాజు, నిమ్మగడ్డ వెంకటభట్టు,
వేమూరి కోటయ్యగార్ల అరెస్టు
గుంటూరు, మే 28:—వీరిలో మొదటివారిద్దరు దళాధి పతులు. తక్కినవారిద్దరును వలంబిరుదలకు బసయిచ్చి భోజనముల పెట్టినందుకే అరెస్టు చేయబడిరి. వీరిని 4 గురిని నిన్న ఉదయము 10 గంటలపుడు కరవదిలో అరెస్టుచేసి కనపర్తి తీసికొని జైలికి. (స్వ. వి.)

గ్రామములలో ప్రచారము

గుంటూరు, మే 28:—సత్తెనపల్లి, పల్నాడు, విజు కొండ తాలూకాలోని గ్రామములలో ప్రచారము చేయుటకు దళమునకు 21 మందివలెను మూడుదళములు పంపబడినవి. మొదటిదళమునకు శ్రీయుత ఆకా ఆప్పారావుగారును, రెండవ దళమునకు శ్రీయుత వేమూరి వేంకటప్పయ్యగారును, మూడవ దళమునకు వెంకటబుచ్చయ్య చౌదరిగారును నేనాపతులుగా నియమింపబడిరి. (స్వ. వి.)

బెజవాడలో ఆరుగురికి శిక్ష

శ్రీయుతులు పోతిమ రాములు, మారుపిల్ల రామస్వామి, శ్రీరాం రామమూర్తి, గుజ్జరపు నారాయణ, పిల్ల నారాయణ, బొయిపల్లి కన్నయ్యగార్లకు శిక్ష

బెజవాడ, మే 27:—వీరిని 6 గురిని నేడు ఉదయము న నిడుట పీల్ కోల్ 148, 841 క్రింద అరెస్టు చేసి చెరసాలలో నుంచి. నేడు మధ్యాహ్నము ఒంటిగంటకు సలుమేజిస్ట్రేటు కోర్టులో విచారణజరిగెను. వీరిలో మొదటి ముగ్గురికి 148 క్రింద చెరి 5 నెలలు కఠినశిక్షయును, 841 క్రింద చెరియొక నెల విడిపైదును మొత్తము 6 నెలలు శిక్షవేయబడినది.

తక్కిన ముగ్గురికి 148 క్రింద చెరి 3 నెలలు కఠిన శిక్షయును 841 క్రింద చెరి రెండునెలలు కఠినశిక్షయును 426 క్రింద చెరియొక నెల విడిపైదును మొత్తము 6 నెలలు శిక్షవేయబడినది. వీరి నందరిని రాజునుండి చెరసాలకు తీసుకొని పోయిరి. (ప్రె. ప్రె.)

దేవనాంపట్నం సమద్ర తీరమున ఉప్పు తయారుచేయుట

వాలంబిర్ల శిక్షలు

కడలూరు, మే 27:—ఈ ఉదయమున, తంజావూరునుంచి వచ్చినవారు నలుగురును ఉత్తర ఆర్కాటునుండి వచ్చినవారిొకరు మరొకరిందను గలిసి మొత్తము 12 మంది వాలంబిర్ల ఉప్పు తయారుచేయుటకై దేవనాంపట్నం సమద్రతీరమునకు పోయిరి. అక్కడ సాల్లు ఉద్యోగులు మామూలు నిరోధము లనుగురించి వారిని ఉప్పు చేయకుండచేసిరి. వాలంబిర్ల మరలి వచ్చుచుండగా రిజిస్ట్రు పోలీసువారు వచ్చి వారిని అరెస్టుచేసి డిప్యూటీ మేజిస్ట్రేటుగారి దగ్గరకుగొనిపోయిరి. పీల్ కోల్ 148 ఉల్ చ 74 పెక్కునలక్రింద విచారణజరిగెను. వాలంబిర్లందరును నేరమునొప్పుకొనిరి. ఒకవాలంబిర్లు చాలచిన్నవాడుగ నుండుట వల్ల తుమాపణము గోరకొనవలసినదని మేజిస్ట్రేటు చెప్పెను. కాని అతడు వినలేదు. అందరికిని చెరి 6 నెలలు కఠినశిక్ష విధింపబడినది. (అ. ప్రె.)

మధురలో శ్రీయుత యక. యం.

కృష్ణమాచారిగారికి 6 నెలలు శిక్ష

నిన్న సాయంత్రము ఇంటికి కాంగ్రెసుప్రచారకులలో నొకరగు శ్రీయుత యక. యం. కృష్ణమాచారిగారికి 1922 సం॥ పు 22 వట్టము 8 పెక్కునలక్రింద, ప్రైవేట్ న్యూములో నొక యువస్వామ్యమును పోలీసువారిపై ద్వేషము పురికొల్పినందుకు గాను, నోటీసు అందజేయబడినది. వారు మధుర అడివనల్ జిల్లా మేజిస్ట్రేటుగారియెదుట హాజరయిరి. కాని విచారణలో పాల్గొనలేదు. ఆచారిగారు తాను దోషినిగాననిరి. ప్రాసిక్యూటర్ తరపున ఇద్దరుసాక్షులను విచారించిరి. శ్రీయుత ఆచారిగారికి ఆరునెలలకఠినశిక్ష విధింపబడినది. పోలీసుకాపలాక్రింద ఆచారిగారిని వెనుకదానినుండి బయటికి గొనిపోయిరి. కోర్టులోపలికి కొద్దిమందినిసాత్రమే రానిచ్చిరి. బయటవేచియున్న ప్రజలుచాలామంది ఆచారిగారిని అభినందించిరి. విచారణసమయమున వారిబంధువులు కోర్టులో నుండిరి. (ప్రె. ప్రె.)

గృహలక్ష్మి

శ్రీల సచిత్రమాసపత్రిక

సం. చందా. రు. 4. విడిపత్రిక. అ.

జూనునెల 1930. శ్రీలవ్యాస:

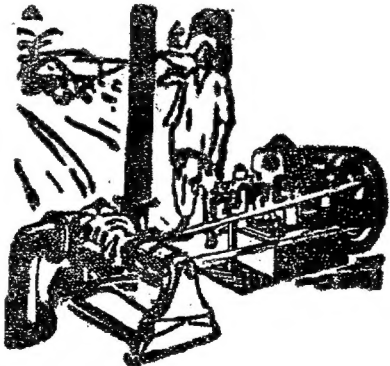
కాండ లేఖలు - శ్రీమతి కనుపర్తి వరల
గృహిణి - శ్రీమతి సూరపనేని రామ
సచ్చెలికొకజాబు - శ్రీమతి జాలూరి
వీరవారి - శ్రీమతి బి. జ్ఞానాంబికార
పల్లెటూళ్లు - శ్రీమతి అయ్యగారి రుక్మి
ఆంజనేయస్తుతి - శ్రీమతి పెల్లరికొండ కను
దశావతారములు - శ్రీమతి ఆచంట సత్యమ్
శ్రీ అబలకాదు -
శ్రీమతి కృష్ణవేణి భిషగ్రత్నగారు
శ్రీమతి అక్కరాజు సీతారామమ్మగారు
శ్రీమతి సూరపరాజు రుక్మిణమ్మగారు
శ్రీమతి జి. వీరమ్మగారు
శ్రీమతి అద్దంకి అనసూయాదేవిగారు
తొక్కుపల్కులు - శ్రీమతి పి. అమృతజితమ్మగారు
కాకిపాట - శ్రీమతి రాయ సరస్వతమ్మగారు
శక్తిస్తుతి - శ్రీమతి పానకా వసుంధరాదేవిగారు
యుక్తిలేక - శ్రీమతి కొత్తపల్లి కారదాంబికారు
ఇవిగాక యితరవ్యాసములు, కథలు - కబుర్లు
చయము, డైరీ, ఏకవర్ణ త్రివర్ణ పటములుగలవు.
- మే నే జరు -

'గృహలక్ష్మి' కార్యాలయము

తపాలపెట్టె. 752. ఎన్నూరు, మద్రాసు.

Local Agents: Madras News Agency, Mount Rd

అయ్యల్యోజావధ రత్నాకరము 8-0
చరక చికిత్సాసాసము (1) 6-0
ఆంధ్రవైద్యరత్నావళి 2-0-0 భస్మప్రకాశక 1-0-0
డాక్టరు శ్రీపాద కృష్ణమూర్తిశాస్త్రి, బెజవాడ

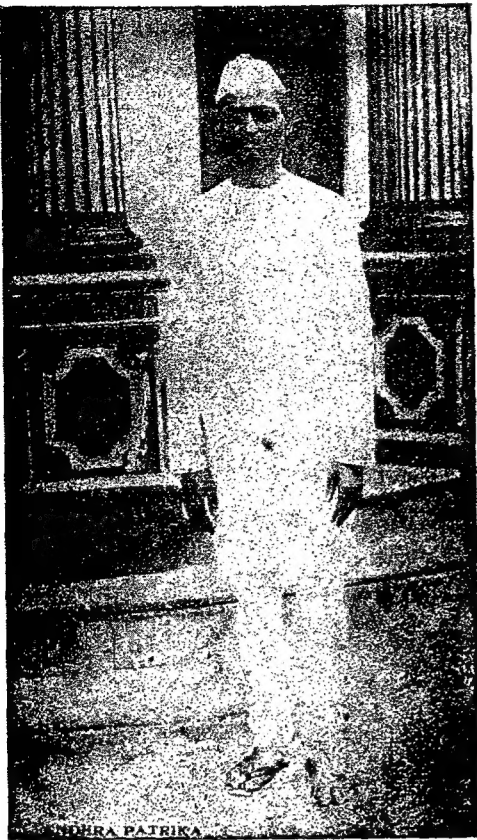

మాప్రత్యేక వైద్యుని, పోర్టుబో పంపింగుపెట్టు
కెహిస్క్ క్రూడాయిత్ ఎంజనులతో గలవు.
పూర్తినివరములకు ఈ దిగువ విలాసమునకు
వ్రాయుడు:-

VOLKART BROS
ENGINEERS

ఆర్కియన్ వీధి, మద్రాసు.
ప్రదర్శనగదులు ఈ దిగువ స్థలములందు గలవు:
కొత్తతరగుపేట, బెంగుళూరు.
వెస్టుమెయిన్ వీధి, మధుర.
అవనాపిరోడ్డు, కోయంబత్తూరు.
తెలుగుజిల్లాలకు ప్రతినిధులు:-
మదూరి బ్రదర్లు, రాజమండ్రి
వాల్కార్టు బ్రదర్లు. ఏజెన్సీ, బెజవాడ.

శ్రీ గాంధీ నూలవడుకు ఆశ్రమమ్

దుర్భా వేంకటాద్రిగారు
మదరాసులో కాసనోల్లంఘన మొనర్చినందున 8 నెలలు
వైదుకీ విధించబడెను. (ప్రె. ఫో. బీ.)

సి. నరసింహమూర్తిగారు
మదరాసులో 8 నెలలు వైదుకీ విధించబడెను.

పి. రామమోహన రావుగారు (కాకినాడ)
మదరాసులో కాసనోల్లంఘనమునకై 8 నెలలు వైదు
కీ విధించబడెను.

డక్కా కలహము

14 గురు చచ్చుట 60 మందికి దెబ్బలు

డక్కా, మే 28:—హిందూమహమ్మదీయుల అంతః
కలహమువలన వ్యాపారము నిలిచిపోయినది. సివిల్ కోర్టు, క్రిమి
నల్ కోర్టు మూతపడియున్నవి. తహాలుకూడ సగముఆగిపోయిన
వి. తగులబడిన ఇండ్లురాళ్లతో నిండినవిగులు. పురమున ప్రేత
కళ ఆవహించినది. 14 మంది హతులైరి. 60 మందికి గాయము
లైనవి. ఆయుధములు లాగుకొనబడినవి. (ప్రె. ఫో.)

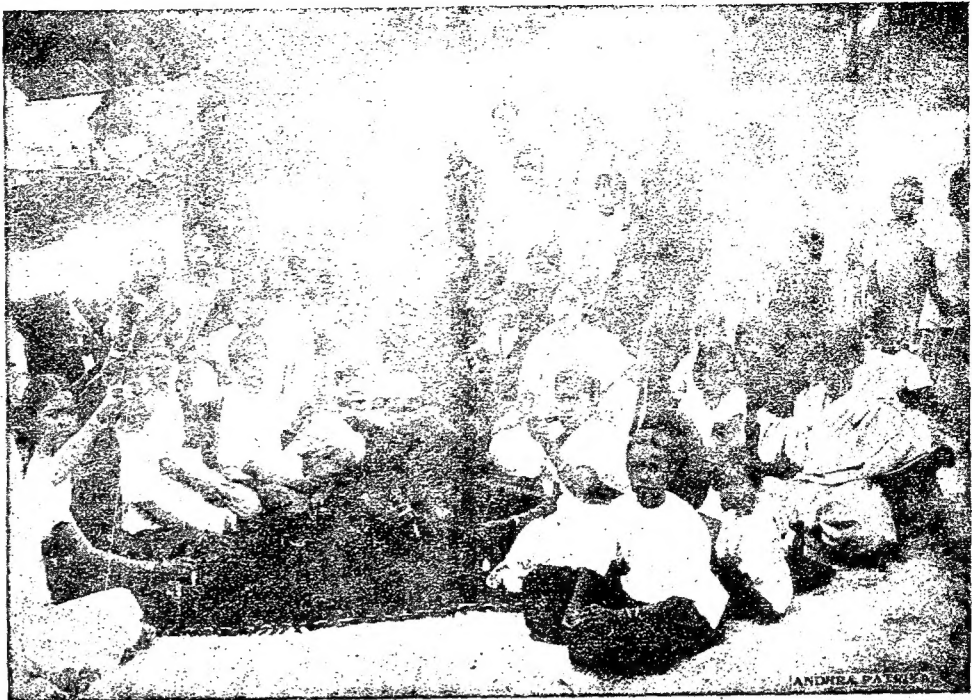
రాజగోపాలయ్యగారికి శిక్ష

వేగూర్, మే 27:—మన్నార్గురుడికి చెందిన రాజ
గారు, సబ్ డివిజనల్ మేజిస్ట్రేటుగారిచే విచా
రితము కలిగితిమి పాత్రులైరి. (ప్రె. ఫో.)

పోలీసువారు డోరేగింపును చెదరగొట్టుట

100 మందికి దెబ్బలుతగులుట

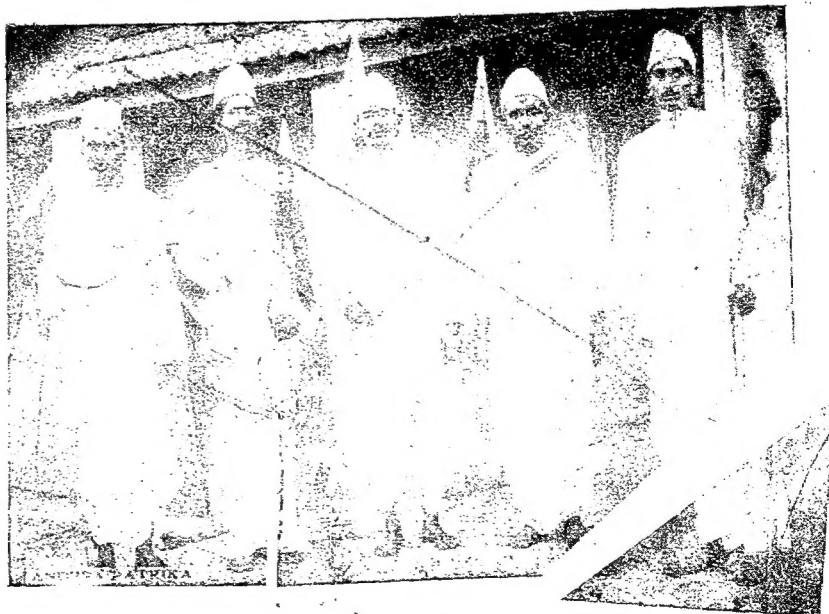
నవద్వీపము, మే 27:—నవద్వీపములో 144 ను ధిక్క
రించుటకు పెక్కువేలమంది డోరేగింపు జరిపిరి. ఆడోరేగింపును
చెదరగొట్టుటకు పోలీసువారు లాఠీలను ప్రయోగించిరి. అందు
వలన 100 మందికి దెబ్బలు తగిలినవి. వాటిలో మగవారికి బల
మైన దెబ్బలు తగిలినవి. (ప్రె. ఫో.)

29, వెంకటరంగంపిళ్ళై లేను ట్రిప్లి కేనునందు ప. పురుషోత్తముగారిచే స్థాపింపబడి అభివృద్ధిగాంచుచున్నది.

మానుజువననుగారు, ఫ్రెంచి ఇండియా క్రొత్తగవర్నరు అధికారము స్వీకరించుట. ప్రాతగవర్నరుగారు
మధ్య నిలిచియున్నారు. (ప్రె. ఫో. బీ.)

నెల్లూరుజిల్లా పోలీసులు

1. బత్తెన రామకృష్ణారెడ్డిగారు-అల్లూరు. గొప్పభూస్వామి.
 2. జెజనాడ గోపాలరెడ్డిగారు - బుచ్చిరెడ్డిపాలెం వి. ఏ. నిర్వహకరి (వార్డ్ క్వార్టర్స్ మెంబర్)
 3. బొమ్మకేసురెడ్డిగారు - గండవరం : కిల్లాకాంగ్రెసు అసెంబ్లీమెండు.
 4. లేబూరు శుబ్బరామిరెడ్డిగారు - బుచ్చిరెడ్డిపాలెం (వార్డ్ క్వార్టర్స్ మెంబర్)
 5. దువ్వూరు బలరామరెడ్డి - మైసాదు. మద్యనిషేధ సాయకుడు.
- వీరందరు వీనల్ కోడు 148,114 సెక్షను
సాట్టు ఆఫ్ 74 సెక్షను } క్రింద 4 నెలలు నిడివైదు వేయబడిరి.

ఆంగ్లాంగ్ల మెంటులో భారత కార్యదర్శి ప్రకటనము

ఇండియా కార్యాలయమునకై భర్తల నడుగు సమయమున చర్చకు జేసే గాంధీ ప్రత్యుత్తరము

“భారత ప్రభుత్వమును కొనసాగించుటయే లేదు ప్రభుత్వముయొక్క కర్తవ్యము”

లండన్, మే 28:—పార్లమెంటు సభలో జేసే గాంధీ ప్రకటనముగా సుపర్యవించి

పార్లమెంటు సభమువారు విచారించ గడిగిన విషయములు అత్యంత ప్రాముఖ్యము నహించిన పని చేపట్ట అతిశయోక్తి కాకరదు. బ్రిటిష్ సామ్రాజ్యమున కంతటికిని ఈసంఘటనయొక్క విచారణ అత్యంత ప్రాముఖ్యమునహించుచున్నది. కొన్ని కొన్ని సమయముల యందు స్వతంత్రత కనుగొను విమర్శింపబడుచున్న పార్లమెంటుకును, ప్రజలకును సగతి సందర్భములన్నిటిని తెలుపుట ఇండియా కార్యాలయము వారి కోరికయే యున్నది. ఇదివరకు ప్రసంగించినట్టియు, నిక ప్రసంగింప బోవునట్టియు వారి ప్రార్థనపై నిద్రవకు ప్రయత్నింపబడిన వార్తలను కలిపి నేను కొన్ని విషయములు చెప్పబోవుచున్నాను. ఈ సమయమున నొకటి ఆకర్షణీయముగా నుండవచ్చును. కాని దానిమీదనే మనసంతయు నిలుపుటచేత చిత్రమునందలి యంద మంతయు గమనింపక పోవచ్చును. కావున, కమిటీ వారి యు జ్ఞునై కొని భారతదేశమున జరిగిన సందర్భములను నిర్ణయించుచు దను. సందర్భానుసారముగా సభ్యులకును ప్రత్యక్ష ప్రత్యుత్తరములు గూడ యివ్వగలను. ఇట్టి చిత్రమును సందర్శించినచో, ప్రస్తుత సమయమున గాననగుచున్న కష్టములను కారణము లేవోమనము తెలిసికొనగలము. మరియు పార్లమెంటు సభయి సంఘమువారి విషయమై చర్చ నిలయనంతరకు భారతదేశ స్వతంత్రములలో ప్రభుత్వమువారి పథకానిగూడ వివరింతును.

ఇండియా కార్యాలయ ప్రకటన

పార్లమెంటు సభమువారికి బాగుగా తెలిసికట్టు నేను ఈ విషయమును క్రొత్తవాడను. ఒక్క సంవత్సరముగా నేను సంగతిసందర్భములను గమనించుచున్నాను. ఈ సమయమున యిండియా కార్యాలయము వారి నేపకు వాస్తవంపను తెలుపకన్నచో నా విధికితప్పిన వాడనగును. ఈ కార్యాలయము ద్వారా యొకండు విషయపరిజ్ఞానము నందుగాని, ప్రజాహితైషణ్యముగాని మరియొకరుండబోయి, ఈ సందర్భమున సర్ ఆర్థర్ హార్ట్ డిజాగారి రాజీనామావలన కార్యాలయమునకు గలుగునట్లము. అపరిమితము. ఈయన ఇండియా కార్యాలయమునందు 30 సంవత్సరములు పనిచేసినాడు. టెంబుల్ ప్రభువును అంతరంగిక కార్యదర్శిగానుండి తరువాతరాజకీయ కార్యదర్శిత్వమునందు కొంతకాలముండి, ఆరేండ్లనుండి సహాయ కార్యదర్శిగా నున్నాడు. వీరు చేసిన సేవ నాకంటె వింటర్ టన్ ప్రభువువారికి బాగుగా తెలియును.

పత్రికలలో భారత దేశపరిస్థితులను గూర్చి హెచ్చుగా వినుచున్నాము ప్రజలకు రుచించు విషయములను ప్రకటించుట పత్రికలయొక్క ధర్మమే కాని పెద్ద పెద్ద హెడ్లింగులలో విషయములను ప్రచురించినను విషయపరిస్థితుల నెంతవర్ణించినను భారతదేశములో నత్యధిక సంఖ్యాకులు పట్టణ ప్రాంతములలోగూడ పల్లెలలో గూడను క్రమముగా స్థాపింపబడిన ప్రభుత్వముయొక్క లాభములను పొందుచున్నారు. ఈ ప్రభుత్వ విధానము మొదట ఆంగ్లేయులచే రచింపబడినను యిప్పుడు చాలమంది భారతీయులచేతనే కొనసాగింపబడుచున్నదని పార్లమెంటు ఈ సభ్యులువారికి నేను జ్ఞాపకము చేయవలసియున్నది. ప్రతి దేశములో మూలముగాక చిన్న ఉద్యోగము యందు గూడ చాలమంది భారతీయులు ప్రభుత్వములో నున్నారు.

మంచి ఆర్థికస్థితి

దేశస్థితికి చిహ్నముగా వాణిజ్యము ఆర్థిక విషయములనుగూర్చి మొదట విచారించును. పోయిన సంవత్సరము భారతదేశముకంటె యీ విషయమునందు మంచి స్థితియందున్న దేశములు చాలకొద్దిగానే యున్నవి. ఎగుమతిలకంటె దిగుమతులు పోయిన సంవత్సరము 50 మిలియనుల పొందులు హెచ్చుగా నుండెను. పోయిన ఆర్థిక చట్టమువలనగూడ భారతదేశముయొక్క ఆర్థికస్థితి చాల బాగున్నదని వ్యక్తమయ్యెను.

క్రొత్త అప్పు

7 మిలియనుల పొందులు అప్పు కావలెనని వ్యవధి అంతకంటె హెచ్చు అప్పు సమకూడెను. ఈ విషయము చాల ముఖ్యమైనది. జనపరి మొదటి భాగముకంటె ఇప్పుడు ఇండియన్ పెన్షనరీటీల ఖరీదు హెచ్చుగా నున్నదని ప్రకటనయగుచున్నది. సంగతి సందర్భములు తృప్తికరముగానే

యున్నవి. ఇండియాకు గొప్ప ఋణమును నూటికి 80 వంతులు రైల్వేయున్నగు పబ్లికాయకములను వ్యాపారములపై వెచ్చింపబడియున్నది. ఈ ఋణములను ప్రతి సంవత్సరము ప్రభుత్వము నకు లాభము గూడ వచ్చుచున్నది.

రైల్వే అభివృద్ధి

రైల్వేను విద్యుచ్ఛక్తివలన యెక్కుడు వడిపెనరని విచారలుకొనినాడు నన్ను డిగ్రీ. ఈ విషయమై నేను కొన్ని సంగతులను కనుగొంటిని. బొంబాయినుండి ప్రక్క గ్రామములకు పోవు రైల్వేను విద్యుచ్ఛక్తితో నభివృద్ధి చేయుట యెక్కులు పూర్తియైనవి. బొంబాయిండి పూనాకు యిప్పుడు రోడ్డులును జలమునును, మద్రాసులోగూడ రోడ్డులును జలమునును. 1931-32 లో యీ రోడ్డులు పూర్తియగుచు తెలియుచున్నది. కలకత్తా పరిసర గ్రామములకు బోవుబండ్లను విద్యుచ్ఛక్తియొక్క గానకట్టుల ఆలోచనలోనున్నది. ఇంటిముందు, ఈ రోడ్లయొక్కములలో 2,800 మైళ్లు క్రొత్తయినవదాని జేయబడి. నూరుమిలియనుల పొనులకంటె హెచ్చుదిగిపో వెచ్చిం బడినది. ఇంతకంటె వడవలసిన ప్రయాణము చేయుటకు సౌకర్యములు చేయుట హెచ్చు ప్రాముఖ్యతగొంచుచున్నది. వ్యవసాయమును వృద్ధిచేయున దగుటచేతను, బీదలకునుగోలకై హెచ్చించినదగుటచేతను యిదిచాల ప్రాముఖ్యత పొందుచున్నది. నీటిపారుదలనుగూర్చి నన్ను కొందరు యిదివరకు ప్రశ్ని డిగ్రీయించిరి. పోయిన సంవత్సరమునకు ప్రత్యేకముగా నేను తెక్కల నివ్వజాలవన్నాను. కాని సామాన్యముగా కొన్ని ముఖ్య విషయములను దెల్పుదును 75 మిలియనుల పానులు ఖర్చుచేసి 28 మిలియనుల ఎకరములను నేర్వము చేయుటకు రోడ్డులును జరిగినవి. పంజాబులో సర్వేన్ సిగ్గుము, సమగ్రము భారతస్థితిము పూర్తియైనప్పుడు 40 మిలియనుల ఎకరములు నేర్వముగను.

వాణిజ్యము - పరిశ్రమలు

వాణిజ్యము, పరిశ్రమలను గూర్చి పార్లమెంటు కమిటీ వారికి ఈ సంగతులను తెలియజేయుచున్నాను. ఈ 20 సంవత్సరములలో భారత దేశముయొక్క వాణిజ్యము యిబ్బడియైనది. ఈ కాలములో జనవార యంత్రములు యిబ్బడియైనవి. తేయాకు ప్రత్తి నూటికి 50 వంతులు చొప్పున పెరిగినవి. బొగ్గు ఉత్పత్తి నూటికి 50 వంతులు హెచ్చినది. ప్రత్తి గుడ్డలు 20 సంవత్సరముల పూర్వముకంటె యిప్పుడు యిబ్బడియైనవి.

కార్మికులస్థితి

మన సేను వివరించిన దానివలన దేశసాభాగ్యము హెచ్చినను, కార్మికులస్థితిగూడ బాగుపడలేదని గౌరవసభ్యులు తలపెట్టును. నేనలము యీ విషయమొక్కటిమాత్రమే చెప్పి విరమించుట సమంజసముకాదని వారనవచ్చును. కాన ఈసంపద భిన్నభివలన కార్మికులు యెట్లు లాభపడుచున్నారో తెలిపెదను. ఇదివరకు రిలక్షుల పరపతిసంఘసభ్యులండిరి. ఇప్పుడు నిరలక్షుల వారు. ఈ విషయమై ఆంగ్లేయులేగాక భారతీయులు గూడ చేయుచున్న కృషిని సభవారు గమనించెదరుగాక.

ప్రత్తిపై పన్నులు

ప్రత్తిపైపన్నులను విధించుట పార్లమెంటుకి సంఘము వారికి యిష్టము లేదని నేనెరుంగుదును. గుడ్డలమీద పన్నును 11 నుండి 15% చేయవలెనని భారత ప్రభుత్వమువారు కోరిరి. మన ప్రస్తుత పరిస్థితులలో నింతకంటె నష్టదాతకము వేరేమియు నుండదు. ఏమి జరిగినది? 1919 సంవత్సరమున ఇండియా బిల్లును విచారించిన పార్లమెంటు సభ్యులువారు కాసన సభకును భారత ప్రభుత్వమునకును వికమత్వమున్నప్పుడు భారత కార్యదర్శి జోక్యము పుచ్చుకొనరాదని నిర్ణయించెను. కావున యెంత విమర్శింపబడినను నేను ఆ సూత్రమున కనుగుణముగా ప్రవర్తించితిని.

ఆర్థిక స్వాతంత్ర్యము

ఈ దేశముయొక్కయు, ఆంగ్ల దేశముయొక్కయు సంబంధములలో అపూర్వముగ ఒక విషయము జరిగెను. ఆర్థిక స్వాతంత్ర్యమును గూర్చిన కన్వెక్షను ప్రకారము నే నేమియు చేయుటకు వీలులేకపోయెను. కాని ఆంగ్ల మంత్రివర్గము వారు యితర అధినివేళములను కోరునట్లుగా భారత ప్రభుత్వమును కాసనసభవారిని కోరిరి. అధికపన్ను వేయుట తమకు నష్టమని వారు చెప్పుకొనిరి. తమ ఆంగ్ల ప్రభుత్వమునకు సాయము చేయదలచినను ఆట్లు చేయుటకు వల్లగాదని భారత ప్రభుత్వమువారిని, భారతదేశముయొక్క క్రేయమే ప్రధానముగాన మన పరపతిపై హెచ్చుపన్ను విధింప సంగీకరించితిమి. మన క్రేయముకై భారతదేశముయొక్క ప్రస్తుతమును అవహించుచు పద్ధతి నెన్నటికిని ఒప్పునవలయును. ఈ విషయమై యింకొకవారి ముచ్చటించెను. ఆర్థిక స్వాతంత్ర్యమునకు ఇంకొక విధముగా భారత కాసనసభలో కొందరు వ్యాఖ్యానము చేసిరి. ఆది వేరువిషయము. దానివిషయమై నేను అభిప్రాయము చెప్పును. కాని పన్నును వృద్ధిచేయుట ఒక ప్రభుత్వమువారు ఇంకొక ప్రభుత్వమును కోరుట భారత ప్రభుత్వమువారు అతి బాగరూకతతో ఈ విషయమును విచారించుట యవస్యయు ఆర్థిక స్వాతంత్ర్యమునకు ప్రతిష్ఠాపై నది కాదని తెలుపుచున్నది.

పారిశ్రామిక శాసనములు

కార్మికుల క్రేయముకై ప్రతిపాదించబడిన శాసనములను గూర్చియు, కార్మికుల స్థితిగూడ గూర్చియు కొలదిగా తెలుప విచ్చుచున్నాము. ఈ శాసనసభ్యులలో అదివరకు 10 సంవత్సరములలో జరిగినవనికంటె హెచ్చుపని జరిగెను. ఆంగ్లము ఆంగ్లముగా నున్నచో నేను చెప్పలేదు. ఇంకను అభివృద్ధిజములను సాకాశము చేకూర్చెను. కాని జరిగిన అభివృద్ధిని చూచుచు జరిగిన అంతర్జాతీయసభలో భారతదేశమునకు మంచి చేరుకొనవలయు గలదు. ఈ సందర్భములో సర్ ఆర్థర్ హార్ట్ డిజాగారి ప్రశ్న సమంజసముకాదు. జనమలో లాభకామి కాక భారతదేశమునకుగూడ ఆయన పేరు ప్రతిష్ఠలచేచి నాడు. కార్మికుల క్రేయభివృద్ధికై నేర్పడిన వీటిసంఘమున గూడ ప్రశంసించవలసియున్నది. ఈ సంఘము భారతదేశములో పర్యటనము గావించి వచ్చినది. ఎక్కడనో ఒకవారు తప్ప వారికి నుంచి ఆహ్వానముసంగబడెను.

విదేశములలో భారతీయులు

ఫిజీ, సిలోన్, తూర్పు ఆఫ్రికాలలో భారతకార్మికులు కావలెనని యజమానులు కోరుచున్నారు. భారతకార్మికులగుణ గణములు వారికి క్రితప్రతిష్ఠల చేచ్చినవి. భారత ప్రభుత్వము వాడును, కాసనసభ వారు వీరి క్రేయమునే అనవరతమును కోరుచున్నారు. విదేశములలో కష్టములచే గుండుచున్న కార్మికుల పక్షమున భారత ప్రభుత్వమునెడల ఈ సభవారి సానుభూతినిగూర్చి అవిషయము చర్చకువచ్చినప్పుడు చెప్పెదను.

భారత వైద్యులు జి. యమ్. సి. వారిచర్య

కర్నూల్ నీడో హామ్ గారిని వైద్యవిద్యాధికారిగా నియమించినగాని భారత వైద్యపట్టములను తాము అంగీకరింపమని ఆంగ్ల వైద్యసంఘమువారు నిర్ణయించిరి. ఆ ఉద్యోగములో నీడో హామ్ గారు నియమింపబడలేదు. భారత వైద్యపట్టములను కాన్సిల్ వారు అంగీకరింపనులేదు. ఇది ఆంగ్ల దేశమునకును, భారతదేశమునకుగూడ అనర్థదాయకము. అన్ని విశ్వ విద్యాలయములలోను వైద్యులకు కావలసిన యోగ్యతలను నిర్ణయించు ఒక సంఘము భారతదేశములోనే యేర్పడినచో చాల యిబ్బందులు తీరును.

ప్రస్తుత రాజ్యాంగములో స్వపరిపాలనము

ఆంగ్ల ప్రభుత్వమునకును ఇండియా ప్రభుత్వమునకును గల సంబంధములలో అభివృద్ధినిగూర్చి టూకీగా తెలుపుదును. బ్రిటిష్ ప్రజాస్వామ్యములో స్వపరిపాలనాభివృద్ధి అనేకవిధములుగానున్నది కొన్ని సందర్భములలో కొట్లాట యైనతరువాత ఇది యెక్కుదియైనది కొన్ని సందర్భములలో కాంతియుతముగా, కానరాకుండ జరిగెను. కొన్ని సందర్భములలో కాసనము ద్వారా లభించినది. ఒకసారి అది ఒడంబడిక ద్వారా లభించెను. కొన్ని సమయములలోనది యువకులవలన (?) లభించెను. భారత ప్రభుత్వమువారును కాసనసభవారును ఏకీభవించినప్పుడు భారత కార్యదర్శి జోక్యము పుచ్చుకొనరాదని 1919 సంవత్సరము నిర్ణయింపబడినది. ఈ సూత్రమును నేను కార్యదర్శి సవృత్తిచుండియు అంగీకరించితిని. అనగా భారత ప్రభుత్వ హెచ్చుగా కాసనసభవారి యిష్టముమీదను, ప్రజలయిష్టముమీదను నాధారపడుచున్నది. ఇది కాసనములోను, నిబంధనలలోను లేదు. కాని ప్రస్తుత రాజ్యాంగముల వైశమ ప్రజల సభించుచున్న స్వపరిపాలన నిజయైనది సప్త మనుచున్నది.

భారత సైనికుల విశ్వాసము

ఇంక సైన్యమును గురించి కొంచెముగా చెప్పెదను. భారతదేశములో సైన్యము నేన, రాయల్, ఇండియన్ నాయువిమానదళము కలిగియున్నది. నేనలసంఖ్యయు రము హెచ్చుకాలేదు. భారత నేనలసగూర్చి సర్ బావుడోగారు, (భారతసర్వసేనాని) చాల బాగుగా ప్రశంసి భారతనేన చాల విశ్వాసముగా ప్రవర్తించు చున్నద గహారాట్లో జరిగిన తిరుగుబాటు అపూర్వ విషయము నేనాని నాపరాసిరి. మునుపు యెద్దులబండ్ల మూల సామానులు తీసికొని బోవుచుండెను. ఇప్పుడు హెమిద తీసికొని పోవుచున్నారు. నేనకు ఖర్చు 50 కోట్ల యలగుచున్నది. ఇక ముందు 52 1/2 కోట్ల యూపించుచున్నాము.

రాయల్ ఇండియన్ మెరిన్

భారతదేశమునకు యిది ముఖ్యముగాన దీనివిషయమై కొంతచెప్పవలసి యున్నది. ఈ సభయు యుద్ధముచేయుటకు గాను అడ్మిరల్ వారిన్ గారి యాధిపత్యమున యేర్పడియున్నది. ఇందులో ఒక ఉద్యోగి భారత ఇంజనీరును, యిం యిద్దరును ఉన్నారు. డిప్టీ అనుపడవలో భారతయువకు మూడు ఉద్యోగములు యివ్వబడినవి. రాయల్ యిండియన్ మెరిన్ ఉద్యోగియులు చాల ప్రశస్త మగు పనిని గావించు న్నారనియు, మంచినడవడి, కార్యదక్షత కలవారని అడ్మిరల్ వారిన్ గారు తెలియబరచిరి.

మహమ్మదీయులు-శాసనోల్లంఘనము

ఇంక భారతదేశములో నిటీవల జరిగిన గడచిడిలనుగూర్చి వివరింపును. సభవారికి పూర్తిగా విషయముల నన్నిటిని నేను తెలిపియుంటిని. కాని యిప్పుడు ఈ విషయములను సమగ్రముగా విచారింపవచ్చును. ఈ ఉద్యమమునకు కారణములను తరువాత విచారింపవచ్చును. నంగ దేశములో కలకత్తా, మైసూర్ నీకు, చిట్టగాంగులలో దుండగములు జరిగినవి. బొంబాయిలోను మూరత్ ఉప్పుకొత్తలలోను గడచిడిలు జరిగినవి. మద్రాసు, కరాచీ, ఢిల్లీలలో ప్రజలు దుండగములు చేసిరి. పశ్చిమోత్తరపరిహార్ రాష్ట్రమునగూర్చి తరువాత పూర్తిగా చెప్పింతును. గుజరాతు రాష్ట్రములో తప్ప తక్కినచోట్లన్నిటిలోను పట్టణప్రాంతములలోనే హెచ్చుగాదుండగములు జరిగినవి. అక్కడక్కడకొకచో మహమ్మదీయులు తప్ప నెవ్వరూ ఆ సంఘమువారు ఉన్నచో మూల పాల్గొనలేదు.

మాత్రే:-పెహవరులో నూటికి 90 మంది మహమ్మదీయులు లేరా?

జెస్:-ఉన్నారనిజమే. సామాన్యముగా నాలోచించినచో మహమ్మదీయులు చేరలేదనియే చెప్పవలెను.

ప్రభుత్వమువారు-వర్కింగ్ కమిటీ తీర్మానములు

ఇటీవల ఆలహాబాదులో జరిగిన కాంగ్రెస్ సర్కింగ్ కమిటీ సభలో యీ గడచిడిలను విస్తరింపజేసి, ధూమపానము, ఆటపి చట్టములను గూడ నిరకరింపవలెనని తీర్మానింపబడెను. ప్రభుత్వసేవకులు తమ ఉద్యోగములను మానుకొనవలెనని గూడ తీర్మానింపబడెను. ఇంకను యీ తీర్మానములు అనుబంధంలో నుంచిబడలేదు. వీనిని అనుబంధంలో నుంచుట కొప్పుకొనటం గూడ ప్రభుత్వమువారియందేదోర్కము కాదు.

పెహవరు - పశ్చిమోత్తర పరిహార్ రాష్ట్రము

పశ్చిమోత్తర పరిహార్ రాష్ట్రములను గూర్చియు, అచ్చటిజాతులవారినిగూర్చియు చెప్పెదనని గ్రహించితిని. పెహవరులో గల్లంజులను గూర్చి మేరీ తారీఖున సమగ్రముగా ప్రకటన యొకటి చేయబడియుండెను. ఏప్రిల్ 28 తారీఖున ఈ దుండగములు జరిగెను. తరువాత అచ్చట కాంతముగా నే యున్నది. నగరములోని సామాన్యకార్యక్రమము యథా పూర్వముగా జరుగుచున్నది. కాని పెహవరుకు వెలుపలను రంగజేహీయులు అతని కుమారుడును వ్యతిరేకముగా బారాదుచున్నారు. పెహవరుకు పశ్చిమోత్తరమున నున్న కొండలలో చేరి వారు మనలను ప్రతిఘటించుచున్నారు. వాయువిమానములమీదినుండి వారిపై ఆయుధములు విసిరింపబడుచున్నందువలన వారు తేదరినారు. మనకు వ్యతిరేకముగా మహమ్మదీయులలో వారు కల్లోలములు పెట్టిప్రయత్నము విఫలమైనది. ఇండియన్ పబ్లికేషన్ వా రొకపైనికపధి చేసిరి. కాని దానిలన నేమియు ఫలము కలుగలేదు.

దక్షిణపై చేసినదాడినిగూర్చి సంగతులు తెలియగానే నేను సభవారికి తెలిపితిని. ఆహట్టియందు పాల్గొనిన వారు వెనుకకు తిరుమబడిరి.

మనూదులు, మేకావరు జాతులు ఒక సంధిగా విడిచిరి. కాని వారిలో కొలది మాత్రమే మనము ప్రతిఘటముగా నున్నట్లు తెలిసెను. వానావతీయులు కాంతముగానున్నారు. పశ్చిమోత్తరపరిహార్ రాష్ట్రములోని జాతులెవ్వరును మనకు యిప్పుడు వ్యతిరేకముగా లేరు. ఈసంగతి సభవారికి మాత్రమేగాక, భారతీయులకును సంతోషదాయకము. ఆరాష్ట్రమున కష్టము కలుగజేయుటకన్న హెచ్చు ఉపద్రవము వేరేమియు నుండజాలదు.

ఈజిప్టులోని కమ్యూనిస్టులు కారదాచట్టమును గూర్చి ప్రజలకు అసత్యములను చెప్పి ఆకాంతి కలుగజేయ జూచిరి.

బాక్-వే:-పశ్చిమోత్తర పరిహార్ రాష్ట్రముల స్థితిని గూర్చి కాంగ్రెస్ వారు చేసిన ప్రకటనమును గౌరవనీయమృదు చూచినాదా?

జెస్:-నాకు తెలుపబడిన విషయములను మాత్రమే పార్లమెంటరీ కమిటీకి నేను చెప్పగలను. నేను ఆపత్రమును చూచి యుండలేదు. కాని దానిని నావృత్తికి తెచ్చినచో బోదానిని పరీక్షించవచ్చును. నేను ఎవ్వరికిని వ్యతిరేకముగా చెప్పదలచుటలేదు. ఏపార్టీని సమర్థింపదలచుటలేదు. కారదాచిట్టనుగూర్చి అసత్యములను ప్రబలజేసి ఆకాంతినికలుగజేయ కొందరు ప్రయత్నించినను విషయము సత్యము. ఈసమయమున ఆఫ్ గవర్నమెంటు యొక్క రాజనాదర హే మనకు అండగానుండునని మాదృఢసమ్మతము.

సర్ రాబర్టుపార్సెంసన్:-మొదట యెందుగగడచిడి ప్రారంభమయ్యెనో గౌరవనీయసభ్యుడు చెప్పవూ.

జెస్:-సంగతిసందర్భములు ప్రభుత్వమువారిచే ఆపుడప్పుడు ప్రచురింపబడుచున్నవి. ఇప్పుడు 28 తారీఖున

PRUDENTIAL

ప్రతినిధిగయుండుము

చక్కని విద్యావంతులకు, గౌరవముగలవారలకు జీవితమును నుఖముగడుపుకొనుటకు ప్రత్యేక యవకాశములున్నవిగలిగి,

బ్రిటిష్ సామ్రాజ్యమంతటిలోను గొప్పదియు, ధనవంతమైనదియై రు 8,00,00,000 హిందూదేశమునందుంచబడినది. మొత్తము పాలసీలు రు 292 కోట్లకు మించియున్నవి.

పూర్తి వివరములకు క్రిందివారికి వ్రాయుడు:-

THE PRUDENTIAL ASSCE CO., LTD.
CLIVE BUILDINGS, CALCUTTA
or to
BRANCH OFFICE:
C/O GILLANDERS ARBUTHNOT & CO.
POST BOX NO 261,
NORTH BEACH ROAD, MADRAS
INSPECTORS: V. R. JANAKIRAMA IYER
THE CRESCENT, MYLAPORE.
S. N. K. SUNDARAM, BEZWADA
SPECIAL AGENTS: PIERCE LESLIE & CO.
V. 13. CALICUT. SOUTH INDIA

మీ వెంట్రుకల ఆరోగ్యమును కాపాడుకొనుదు.

మీ వెంట్రుకలు రాలిపోయే టంకవరకు వేచియుండకుడు. మీకు బూనిక్ అవసరమని తోచును. నిత్యముపయోగించిన వెంట్రుకలు ఆరోగ్యమైన స్థితియందుండును. మెదడు చల్లగానుండును. ఇండియా కీలోష్లస్థితికి ముఖ్యముగా అవసరము. ప్రతిదినము ఈవెన్స్ లైమ్స్ అందు స్లిసరిక్ టాయిలెట్ క్రిమి నుయోగింపుడు. బానిసల్ని లన్నిటిలోకి శ్రేష్ఠమైనదిదియే.

ఈవెన్స్ లైమ్స్ అందు స్లిసరిక్ వెంట్రుకలను మెత్తవరకు పట్టుకుచ్చువలె యొనర్చును. వెంట్రుకలు వృధాగా రాలిపోనీయును. వేసవికాలమందు సహితము మెదడును చల్లగానుండును.

మీ కమిష్టువద్దనుండి నేజే ఒకసీసాను తెప్పింపుడు. శరటి నుండియే నాడు ట్రారంభింపుడు. అయితే కొనేటప్పుడు మాత్రం సీసామీద ఈవెన్స్ అని పేరు, ఎట్టిని సీలు ఉన్నట్లు గమనింపుడు.

EVANS' LIMES & GLYCERINE

ఇంగ్లాండులో తయారైనది
ఈవెన్స్ నెస్ లెక్కర్ అండ్ వెబ్ లిమిటెడ్
లిసర్ పూత్ అందు లండను. 566

బొంబాయి అల్లరి బహిరంగ సభ

కాంగ్రెసువారింటిర్ ప్రశంస

బొంబాయి, మే 28:-న్న సాయంత్రము ఎస్సెన్షియల్ మెదానమున కాంగ్రెసు ముస్లిము పక్షపు యాజమాన్యమున హాజీ మూమ్హమ్మద్ గారి యధ్యక్షతక్రింద బహిరంగసభ జరిగెను. అల్లరివలన నష్టము ప్రాప్తించిన సంసారములకు సానుభూతి చూపు తీర్మానముకంటే గావించబడెను. ఆగ్రహమున కవకాశమున్నను కాంతిని వీడవలనని యుద్ధోధింపబడెను. కాంగ్రెసు వలంటీర్లు నిన్న చేసిన సేవను ప్రశంసించుచు మరియొక తీర్మానము కావించబడెను. ఉపయోగించిన మహమ్మదీయులెల్లరు కాంగ్రెసు వారింటిర్ల క్షత్తివంచనలేక తమ ప్రాణము నొడ్డి చేసిన సేవకు కృతజ్ఞత వలెబుచ్చిరి. మహమ్మదీయులను ఇతరులును ఉపస్థితింపుచు, లురకలు జాతీయోద్యమమునజేరి, ఇట్టికాల్పుల కవకాశమిచ్చు ప్రభుత్వమును తుదముట్టింపవలెనని బోధించిరి. మాట్లాడినవారిలో డా|| మజిద్ హక్

మున్సిఫరి, రత్నాబేగ్ మెహతా, పండిత నుందరలాల్, రెజినాల్డు రేనాల్డు, సర్దార్ అబ్దుల్ గాఫర్, థాకేదారుగారలు కలరు. పండితనుందరలాల్ గారు సిపాయికలహపు నోజులలో హిందూమహమ్మదీయులు కలసి ప్రాణములర్పించుటను స్ఫూర్తితెచ్చిరి. రెజినాల్డు రేనాల్డుగారు బ్రిటిష్ మంత్రిలు. మేజ్నాల్డు రేన్ను గారలే రాజద్రోహమును చెప్పగొట్టుటకు బాధ్యులనియే చెప్పిరి. తాను నిజమెరిగించుటకు ఇంగ్లాండునకు బోవుచున్నానని తెలిపిరి. (ప్రీ. ప్రె.)

మరియొక నిషిద్ధరంగము

పెహవర, మే 27:-డేరా ఇస్మీల్ ఖాన్ కాంగ్రెసు సంఘము, నవయానా, భారతదేశ కాస్త్రవిరుద్ధమైన సంస్థలుగా నిర్ణయింపబడినవి. ఆరు నెలలవరకును, రాజద్రోహ సభాకాసన కార్యములకు డేరా ఇస్మీల్ ఖాన్ నిషిద్ధరంగమని ప్రకటించబడినది. (అ. ప్రె.)

కరాచీ విచారణసంఘసేవదిక

తుపాకీ కాల్పులు సక్రమముగా జరుగలేదు అని వెలియజేసిరి

కరాచీ, మే 27:- ఇటీవల కరాచీలో పోలీసువారు తుపాకులు కాల్పుయండేరి. అందువలన మై విచారణ చేయుటకు యొక అధికార పర్త విచారణసంఘము నియమింపబడినది. ఈ విచారణసంఘమువారు తమ ఏకగ్రీవాభిప్రాయమును తెలియజేయుచు ఒక నివేదికను ప్రకటించిరి. ఈ కమిటీవారు 11 పర్యాయములు కచ్చేరీ చేసిరి. 15 మంది సాక్షులను విచారించిరి. గవర్నరు మెంటు అధికారులను, సభ్యులను సాక్షులుగా వచ్చియుండలేదు. సాక్షుల మియగుడదని ప్రభుత్వమువారిచే ఆజ్ఞాపించబడిరి. ఈ నివేదికయందు యీ దిగువ విచారణసంఘ సభ్యులు సంతకముచేసిరి.

జెమెదు యిక్ ఆర్. మెహతాగారు (అధ్యక్షులు) నేటు చూడే అల్లులూ మారునుగారు, అలా జన్మంతరాయి చుర్యానీ గారు కిమిత్రాయిగారు, భోజరాజ కన్యాలాసింగు పామలయక్ గారు తికందాను నిధుములుగారు సాతీం అలాహీగారు సంతకములు చేసిరి.

ఈ నివేదికలో యీ క్రింది అభిప్రాయములను తెలియజేసిరి:-

తుపాకీ కాల్పులు - ఏవిధముగాను సమర్థింపదగినవిగా లేవు. కాల్పులకు ముందు ప్రజలను హెచ్చరించి యుండలేదు. ఒక యింటి వసారాలో దాగియుండి ప్రజలకు కన్పించకుండ తుపాకులు కాల్చి యుండుట చాల అత్యవసరమైన విషయము. పోలీసువారి ఏర్పాట్లు చాల అసమర్థముగా నుండెను. ఈ తుపాకీ కాల్పులయొక్క బాధ్యత నంతును ఒక్క జిల్లా మేజిస్ట్రేటుగారియందే ఆశీంపకుట వ్యాయముకాదు. దీని కంతకును ప్రభుత్వమువారి బాధ్యులు. కనుక ఈ తుపాకీ కాల్పులపల్ల చనిపోయినవారియొక్కయు చెబుట తగినవారియొక్కయు కుటుంబములకు తగిన సత్వ పరిహారమును గవర్నరు మెంటువారు యిప్పించవలెను. (ఆ. ప్రె.)

కరాచీ మ్యునిసిపాలిటీవారిపై దావా

డెయిలీ గెజెటుపత్రికాధిపతులచే దాఖలు చేయబడినది

కరాచీ, మే 26 డెయిలీగెజెటు అను ఆంగ్లయిండియను పత్రిక కరాచీలో కలదు.

కరాచీ మ్యునిసిపాలిటీ పౌరుల ప్రతినిధిసంఘమునకు పాతము కేసుల పురపరిపాలక సంఘమునకులపల్లను సత్యాగ్రహోద్యమము చేసిన గురాజీయాంధోళనములందు పాల్గొనరాదని తత్సంబంధమైన వ్యవహారములను పురపాలక సంఘమువారు నిర్వహించరాదనియు అట్లు నిర్వహించకుండ కోర్టువారు ఉత్తరువు దయచేయవలయుననియు కోరుచు పౌరుల తరపున డెయిలీ గెజెటు పత్రికాధిపతులు కంప్లెయింటు దాఖలు చేసిరి.

ఈ కంప్లెయింటు ననుసరించి తాత్కాలికముగా కరాచీ మ్యునిసిపాలిటీ తాలూకు జరుగవచ్చునట్టి నిలిపివేయవలసినదని కోర్టువారు ఉత్తరువుచేసిరి.

ఈ నిలిపివేయబడిన సభలో యీ క్రింది తీర్మానములు ఉపపాదించబడవలసియుండెను:-

ఆర్. కే. సిద్ధనగారు (ముఖ్యులైన మ్యునిసిపలు సభ్యులు) విక్రము ఖేదీలుగా చేర్చబడుట కోరవలయును.

ప్రాఫెసరు మల్కానీగారు ప్రాఫెసరు ఖునక్జాయగారు ఇతర రాజకీయ ఖేదీలు సి తరగతిలో చేర్చబడుట చాలాగర్హింపదగియున్నది.

మహాత్మాగాంధీగారిని 1827 సం॥రపు అట్ట ప్రకారము అరెస్టు చేసియుండుట చాల అత్యవసరము విషయము.

మ్యునిసిపాలిటీసభ్యులకు ఉద్యోగస్థులను యీ రాజకీయ సేరములకై అరెస్టు చేసి శిక్షించినయెడల యీ మ్యునిసిపాలిటీ వారు సమర్థులకు ఉద్యోగస్థులకు ఖైదులో ఉన్నంతకాలము నెల కొసంగవలెను. (ఆ. ప్రె.)

పటేలుగారిస్థానే

క్రాంతిసెంట్రీ సభ్యులు

హోరీలేకుండ ఎన్నుకోబడిరి

సిన్ధూ, మే 28:- ఆసెంట్రీసభయందు వి. జే. పటేలు గారిస్థానే బొంబాయి డివిజను మహమ్మదీయతరస్థానమునకు సర్పాధి జీయవకు సింఛతీ రంగమాల్ సింగుజీగారు హోరీలేకుండా ఎన్నుకోబడిరి. (ఆ. ప్రె.)

అరెస్టు - శిక్ష

శ్రీయుత సతీశచంద్రరాయ్ గారిని ముఠాకొండరిని అరెస్టు చేయుట.

దివాన్వారు, మే 27:- ఇచ్చటి ప్రముఖులగు న్యాయవాదులలో నొకరగు శ్రీ శాంత సతీశ చంద్రరాయ్ గారిని మరి 12 గురు ప్రముఖులను సీ॥ కో॥ 358, 342, 177 నెక్స్ నుల క్రింద అరెస్టు చేసిరి. వీరిలో నొరిముగ్గురు న్యాయవాదులు గూడ కలరు. వీరు జామీను నిచ్చుటకు నిరాకరించుటచే అందఱును రిమాండులో నుంచబడిరి. (ఆ. ప్రె.)

సోదేపూర్ లో శ్రీయుత తారణీ కుమారదత్తుగారిని మరి 13 వాలంటీర్లను అరెస్టుచేయుట

కలకత్తా, మే 27:- సోదేపూర్ లోని ఖాదీప్రతిష్ఠా కార్యాలయమును సోదాచేసి నేడు శ్రీయుత తారణీ కుమారదత్తుగారిని మహమ్మదీయ శిబిరమునకుచెంది 13 వాలంటీర్లను పోలీసువారు అరెస్టుచేసిరి. 4 మందిని ఉప్పుకూడ తీసికొని పోయిరి. (ఆ. ప్రె.)

వంగరార్షి కాంగ్రెసుసంఘ కార్యాలయమును సోదాచూచి వాలంటీర్లను అరెస్టు చేయుట

కలకత్తా, మే 27:- సాయంకాలము రి గంటలకు పోలీసువారు రార్షి కాంగ్రెసు సంఘ కార్యాలయమును సోదాచూచి గూర్ఖాసత్యాగ్రహులలో 9 మందిని అరెస్టుచేసిరి. ఈ గూర్ఖాసత్యాగ్రహులు దార్శిలింకునండి వచ్చిరి. వారిలో నొకడు కలరాపల్ల మరణించెను. మరెయొకడు చిత్రరంజన్ అను పత్రికా సున్నాడు. (ఆ. ప్రె.)

శ్రీయుత శ్రీనివాసభేరాగారి అరెస్టు

విరట్టు, మే 27:- శ్రీయుత శ్రీనివాసభేరాగారు అరెస్టు చేయబడిరి. ఆయన ఉత్సాహనకుడుగు కాంగ్రెసు ప్రచారకుడు. (ఆ. ప్రె.)

శ్రీయుత మోహనలాల్ గౌతమగారికి శిక్ష

అలహాబాద్, మే 27:- ప్రజాసేవకసంఘ సభ్యులగు శ్రీయుత మోహనలాల్ గౌతమగారికి సారంతాలాకాలో ఉప్పు తయారుచేసినందుకై 6 నెలల కఠింశిక్ష విధింపబడినది. (ఆ. ప్రె.)

నాకహాలీలో శ్రీయుత షిలీశరాయ్ చౌదరి

మధుర మోహన్ చక్రవర్తి, హరణచంద్రఘోష్ చౌదరిగార్లను మరి 20 మందిని అరెస్టుచేయుట

నాకహాలీ, మే 27:- ఇచ్చట వెనుక జరిగిన హర్బాత్ కారణముగా పోలీసువారు దేశేర్పాడీ సంపాదకు లగు శ్రీయుత షిలీశరాయ్ చౌదరిగారిని కాంగ్రెస్ సంఘకార్యదర్శియగు శ్రీయుత మధురమోహన్ చక్రవర్తిగారిని సత్యాగ్రహసంఘ సభ్యులగు శ్రీయుత హరణచంద్రఘోష్ చక్రవర్తిగారిని మరి 20 మందిని అరెస్టుచేసిరి. వారి యిండ్లలో సోదాకూడ జరిగినది. (ఆ. ప్రె.)

శ్రీయుత గోవిందప్రసాదసింహగారి అరెస్టు

బంకురా, మే 28:- బంకురామండల కాంగ్రెసు సంఘ సభ్యుడుగు సింహగారిని నిన్న క్రి॥ ప్రా॥ 151 క్రింద అరెస్టు చేసిరి. (ఆ. ప్రె.)

ముగ్గురు న్యాయవాదులపయ్యకేసు

వీరికి శిక్ష వేయబడినచో తక్కిన న్యాయవాదులందు రునుగూడ న్యాయస్థానములను బహిష్కరింపదలచుట

నారాయణగంజి, మే 27:- నారాయణగంజిలో ముగ్గురు న్యాయవాదులకును ముగ్గురు ముక్తీయాదలకును మహాత్ముని హర్బాలునాడు కోర్టుకు వెళ్ళినందులకు వారికి శిక్ష వేయబడినచో అచటనున్న తక్కిన స్టేడరులను ముక్తీయారులను యావత్పం దియునుగూడ న్యాయస్థానములను బహిష్కరించుటకు నిర్ణయించిరి. (ఆ. ప్రె.)

బుల్డూర్ లో శ్రీయుత బాట్లీవాలాగారిని

మరి 8 వాలంటీర్లకును శిక్షలు

శ్రీయుత బాట్లీవాలా, త్రిభువనదాస్, అంబాలాల్ పటేల్ గార్ల నిరాహారదీక్ష

బుల్డూర్, మే 27:- శ్రీయుత బాట్లీవాలా గారును, మరి 8 వాలంటీర్లను సీ॥ కో॥ 148 నెక్స్ నుక్రింద విచారించబడిరి. నేడు తీర్పు చెప్పబడినది. వారి కందరికిని చెరి 9 నెలలు కఠింశిక్ష విధించిరి. డాక్టర్ త్రిభువనదాస్ డాక్టర్ బాట్లీ వాలా, అంబాలాల్ పటేల్ గార్లు తమకిచ్చుచుండిన శకంలును అటుకులను బాగుండలేదని మూడు రోజులనుండియు నిరాహారదీక్షబూనియున్నారు. దానికి బదులుగా వండిన పదార్థములు కావలయునని వారు కోరిరి. (ఆ. ప్రె.)

ఉస్తాదీ శిబిరమును మరచి

వలంటీరులు వశపరచుకొనుట

శ్రీయుత బి. పి. ధకోరుగారిదళము ఉస్తాదీ చేరుట

ఉస్తాదీ, మే 28:- ఉస్తాదీ శిబిరము తాలూకు వెదురు మున్నగువానిని తీసుకొని ఆ పొలములోనుండి నిన్న రాత్రి పోలీసువారు చెడలిపోయినప్పటికీ వేరొక పొలములో వసించుచున్న 28 మంది వలంటీరులను మృగల శిబిరముండిన పొలములోనికి వచ్చి దానిని వశపరచుకొనిరి.

ధకోరుగారిదళము

నిన్న బి. పి. ధకోరుగారి నాయకత్వముక్రింద ఆహుతుదా బాదునుండి బుల్డూరుశిబిరమునకు వచ్చిన వలంటీరుదళము నేడు ఉయమున ఉస్తాదీ శిబిర స్థలమునకు వచ్చెను. ఆ దివర కచటనున్న వలంటీరులను ఆహుతుదాబాదునుండి వచ్చినవారునుగూడ సోపాలములోనే యున్నారు.

సూరతుదళము

నిన్న సూరతునుండి డంగ్రికై ప్రేమనుభవచ్చిన 24 మంది వలంటీరులకు మరల పోలీసువారు సూరతుప్రేమనుభవ ప్రక్కప్రేమను ఉతరనుకు తీసుకొనివెళ్ళి అచట వసలిజేసిరి. నేడు ఉదయమున ఆ వలంటీరులు వారు మరల బిల్లి మారా ప్రేమనుభవచ్చిరి. వీరుగూడ ధర్మకృత నెక్స్ గౌరువున్నారు.

నేడు 117 మంది వలంటీరులు వచ్చుట

నేడు ఉదయమున ఆహుతుదాబాదునుండి 50 మంది వలంటీరులను త్రోచినుండి 17 గురును పంచమపొల్లనుండి 50 మందియును బుల్డూరు శిబిరమునకు వచ్చిరి.

విచారణలోనున్న వలంటీరులభోజనమునకు ఏర్పాటు

విచారణలోనున్న వలంటీరుల భోజనమునకు యేర్పాటు చేయుటకు ఒక్కొక్కనికి ఒకరోజుకు 6 - రోజులందున ఉస్తాదీ సత్యాగ్రహ సంఘమువారికి యిచ్చుటకును సంఘమువారి వారికి భోజనములు పెట్టుటకును ప్రభుత్వమువారి రేర్పాటుచేసిరి. ఆ. ప్రె.

కలకత్తాలో వ్రాతపత్రిక

వ్రాతపత్రికలను తయారుచేయు యంత్రమును గవర్నరు మెంటువారు తీసుకొనుట

కలకత్తా, మే 27:- వెంగాలు పత్తాగ్రహసభవారు అచ్చుతంత్రములేకుండా వ్రాతపత్రికలనే నెక్స్ ప్రియలు ముద్రణము చేయుచు ప్రకటించుచున్నారు. ఈ నెక్స్ ప్రియలు సాధనమును గూడ గార్న మెంటువారు తీసికొనిరి. సదరు సత్యాగ్రహసంఘమువారు తిరిగి పత్రికను ప్రకటించుచునే యున్నారు. (ఆ. ప్రె.)

డక్కా అల్లరి

ఇంకను శాంతించలేదు

డక్కా, మే 28:- మరీడ్లలు హిందువులు, ఇద్దలు మహమ్మదీయులు హతులైరి. వారి శివములు మోర్తనకు కొంపొబడినది. పరిస్థితులేమియు మారలేనది. గూర్ఖా సిపాయిలలో డండం నుండి వచ్చి గడ్డు తిరుగుచున్నను అలసట కత్తి పొడుపులు, దోపుడులు జరుగుచునే యున్నవి. బాబూ బహదులో దుండగిడిని పేరు వడిసిన యొడు కాల్చి చంపబడినది. రాత్రి మహమ్మదీయులు కొండలు దిట్టి పోక్తుమార్గ జనరణ్ గారి కార్యాలయము వెనుకను, పురానా పట్టాకానకు తూర్పునకు గుంపులుచేరిరి. కాని పోలీసులు రాగానే పారిపోయిరి. దయా గంజ్ లో హిందువుని యిల్లాకటి దోపుడుచేయబడినది. దీనికి పూర్వమే తెలిపాను తీగలు నరకబడినది. ఎక్కడ బట్టినను భీతాహము అలముకొనియున్నది. స్త్రీలు బిడ్డలు పురమునుండి పారిపోవుచున్నారు. వీధులు శృశానములవలె నున్నది. దుకాణములు మూసియున్నారు. ఆహార వస్తువులను గూర్చి కష్టము కలుగుచున్నది. హిందువు లనేకులు అరెస్టుయిరి. (ఆ. ప్రె.)

అంగలూలో ఒక వాలంటీరుగృహమును సోదా

చేసి సామానాలు తీసికొనిపోవుట

బందరు, మే 29:- జిల్లాసూపరిం పెండ్రెంటు గుడివాడ జిల్లాలో ఇచ్చెక్కరు డిప్యూటీ కలెక్టరుగారు 80 మంది రిజర్వు పోలీసు దళములతో శిక్షకులై న వాలంటీర్ల సాక్షులను జప్తు చేయుటకై నిన్న అంగలూరు వెళ్ళిరి. ఒక వాలంటీరు ఇంటిలోని తలుపులను, కిటికీలను, ఇనుపకడ్డీలను, పొరలను తీసికొని పోయిరి.

బహిరంగ సభ

నిన్న ఒకబహిరంగసభ జరుపబడినది. శ్రీయుతకుల వి. వెంకటాచలం, కె. పున్నయ్య, కోట నుబ్బారావుగార్లు శ్రీయుత పండిత మదనమోహన మాలవ్యాగారి నభినందించుచు మాట్లాడిరి. (స్వ. వి.)

సానిక వార్తలు

కాన్ఫరెన్సు కౌన్సిలరు యెన్నిక

(గజెట్టు ప్రకటన)

జి. జి. ఆర్. పూర్వీకంగా చెన్నపురి కాన్ఫరెన్సు కౌన్సిలరుగా హార్వర్డు ట్రస్టీలచే యెన్నికబడిరి.

రాకపోకలు:— డి. బి. టి. రంగచారియార్ గారు నిన్న రాత్రి మైసూరుకును, కొల్లెంగోడురాజు వాసుదేవ రాజాగారు కొల్లెంగోడుకును వెళ్లిరి.

తెప్పినంటు కలనల్ సిగ్నల్, డి. డి. వారన్, ఆర్. ఆర్. రిక్టర్లుగార్లు ఉదకమండలమునండి నేటి ఉదయ మన మద్రాసుకు వచ్చిరి.

మద్రాసునందలి మరణసంఖ్య:— గత 24 తేదీకి అంతమైనవారందు చెన్నపురియందు సంవత్సర పగటున వెయ్యింటికి 44.5 మరణములు సంభవించెను. ఇందుకు ముందు వారమున వెయ్యింటికి 40.1 మరణములు సంభవించియుండెను. స్కూటకు 15 మందికి తగిలెను. వారిలో 6 గురు చనిపోయిరి. కాలాహవాదులన 1 రు పైఫాయిడు జ్వరమువలన 1 మలేరి యావలన 6 గురు యితరజ్వరములవలన 80 మంది చనిపోయిరి.

పంచాయతుల ఆర్గనైజరుల నియామకము.

(గజెట్టు ప్రకటన)

క్రియతులు (1) జి. వి. అప్పారావు (జిల్లాకోర్టు వకీలు, గుడివాడ), (2) హనుమాని అప్పయ్యచౌదరి (పెయ్యూరు గ్రామస్థులు, గుడివాడ) గార్లు, కృష్ణాజిల్లా యందలి గుడివాడ తాలూకాలో పంచాయతుల గౌరవఆర్గనైజరుగా నియమింపబడిరి.

మద్రాసు విశ్వవిద్యాలయ యల్. యల్. బి. యల్.

పరీక్షాఫలితముల ప్రకటన తేదీ

యల్. యల్. బి. యల్. పరీక్షాఫలితములు ఇంతకు పూర్వము జూను నెండవ తేదీ ప్రకటించబడునని ప్రకటించు ప్రకటించబడినది. ఆ ఫలితాల ఫలితములు జూను 2 వ తేదీ ని ప్రకటించబడక జూను 6 వ తేదీని సాయంకాలము 4 గం నెలకుభవనమున ప్రకటించబడునని రిజిస్ట్రారుగారు తెలుపుచున్నారు.

డి. బి. జి. నారాయణస్వామి చెట్టిగారు

చెన్నరాష్ట్రములోని అన్ని కారాగృహములకును అనధికారసందర్శనాధికారిగా నియమింపబడిరి.

డి. బి. జి. నారాయణస్వామి చెట్టిగారు చెన్నరాష్ట్రములోని అన్ని కారాగృహములకును అనధికార సందర్శనాధికారిగా వెళ్తుటకు ప్రభుత్వమువారు అనుజ్ఞ వొసగిరి.

వీరి కేవలమి జూలై 28 వ తేదీనుండి రెండువత్సరముల కాల ముందు.

కాననసభ్యత్వమునకు రాజీనామా

నగర శ్రీనివాసరావుగారు, మద్రాసు కాననసభ్యులందరి మొగసుకూ ప్రతినిధి తమ సభ్యత్వమునకు రాజీనామా నొసంగును ప్రభుత్వమువారు రనుసరించిన నిర్బంధవిధానము నిరసింతుటకును, ముఖ్యముగ మహాత్మాగాంధీగారికి, ఉత్తమ శ్రీనివాసరావుగారికి, కమలాదేవి భట్ పాఠ్యాయగార్లు ఆరెస్టయి నందున యిట్లుజేయుచున్నానని గవర్నరుగారికి లేఖ వ్రాసిరి.

(గజెట్టు ప్రకటన)

శ్రీయుత సి. ఎన్. గోవిందరాజు ముదలియారుగారు చెన్నపురి కాననసభ్యత్వమున కొనగిన రాజీనామా గవర్నరు గారిచే అంగీకరింపబడినది.

చెన్నపురియందలి యిటీవలి

సంభవములు

అనధికార విచారణసంఘాధ్యక్షులకు

పోలీసు కమిషనరు ప్రత్యుత్తరము
చెన్నపురియందు గత ఏప్రిలు 27 వ తేదీ సంభవముల గూర్చి సాక్ష్యము నొసగుటకు పోలీసు అధికారులను పంపునని అనధికార విచారణసంఘాధ్యక్షులు పోలీసు కమిషనరుగారిని కోరిరి. వీరి లేఖకు ప్రత్యుత్తరముగ కమిషనరుగారు పోలీసు ఉద్యోగులు యీ విచారణసంఘమువారి యెదుట సాక్ష్య మొసలంతుట వీలులేదని తెలిపిరి.

రాజ్యోప సంతతికి తలితండ్రు లగాజ్యోపవారికి బహిరంగ లేఖ

ప్రియమైన తలితండ్రులారా, తలితండ్రులగుటచే మీకు కొలది విన్నపములు.

మీ విద్వలజీవితమందలి సౌఖ్యము, ఎక్కువభాగము మీరు వారికి బాల్యమందిచ్చునడవడమే నాధారపడగలదు. మీరు విశేషధనమును నిలువజేసియున్నట్లయితే గాక, మీవద్దనుండి వారు నేర్చుకొను గుణములనుబట్టియుండగలదు.

మీ విద్వలకు ధనమును నిలువజేయుచూర్లమును నేర్పియుంటిరా?

వ్యాపారమందును, జీవితమందును గూడ విశిష్టతయును కలిగియుండుట ముఖ్యకారణమై యున్నది. మీరు యీపద్ధతులపైననే విద్వలకు పెంచదలచితిరా?

విద్వలకు అనగా శ్రీ గాని లేక పురుషుడు గాని యవసరముగ నొక రూపాయ ఖర్చు పెట్టుటకంటె బ్యాంక్ ఆఫ్ హిందూస్థాన్ లిమిటెడ్ వారి సేవింగ్స్ బ్యాంకులో వేసిన కొలదికాలమునకు కొంత ధనమును విలువజేసినవారగుదురు. విద్వలకు బాల్యమునుండి ధనమును దుర్వయముచేయు నలవాటునుండి మార్చవలెను.

ఈ 5/- లతో బ్యాంక్ ఆఫ్ హిందూస్థాన్ లిమిటెడ్ లో సేవింగ్స్ ఎకౌంటును యేపనిబాలుడైనను తన పేరునగాని లేక తమ తలితండ్రులు లేక పోషక కులపేర్లతో తెరువనగును. ఒకరూపాయకు తక్కువగాని మొత్తమును డిపాజిట్ చేయుటకు లేక విత్ డ్రాచేయుటకు స్వయముగ గాని, లేక ఏజంటు లేక పోస్టువ్యారాజేయ నగును. ఆరసంవత్సరమున కొకరూప 4 1/2% కాంపౌండువడ్డీ యివ్వబడును.

పూర్తివివరములకు బ్యాంక్ వారి యే అఫీసునందె నను కనుగొనుదు. ఇట్లు విధేయులు,

బ్యాంక్ ఆఫ్ హిందూస్థాన్ లిమిటెడ్.

కోయిలపడకై గ్రామమునందు కొన్ని పూరిండ్లు పరశురాముప్రీతి యగుట

మద్రాసు, మే 28:— ఆవడిపమిషనున నుండు కోయిలపడకై గ్రామమునందు నిన్న మధ్యాహ్నము 2 గం. కు ఒక చాకలవానిపూరిండ్లు తలబడెను. చుట్టుప్రక్కల నుండిన నాలుగు పూరిండ్లుకును యీ అగ్ని వ్యాపించి యిదియే నియమ కాలిపోయెను. ఈ చాకలవాండ్రయిండ్లలో నుండిన చాలా బట్టలు పరశురాముప్రీతి యాయెను. వీరలు తమ యిండ్లను గోల్పోయి అమిత బాధకు లోనగుచున్నారు.

మద్రాసు జైలులువార్తలు

మద్రాసు జైలులనుం దున్న రాజకీయనిర్బంధితులలో శ్రీ వి. ఎన్. కాశ్రీ, డా|| బి. ముఖ్యారావుగార్లు వారము కొజల క్రిందకు తిరుచనాపల్లి మార్చబడిరి. శ్రీ గొల్లపూడి సీతారామకృష్ణగారికి వారోరికపైని వెల్లూరు జైలులు వైద్యాధికారి నిర్ణయించిన ప్రకారము గోదగులు, పెసలు వానపెరియును, వైంటుపాలును భోజనార్థ మొసంగవలె నని కోరగా మద్రాసు జైలులు అధికారులు పాలు తప్ప విగిరి నవి మాత్ర మొసంగుచున్నారని తెలియుచున్నది.

మద్రాసులో మరణశిక్షవారంనాడు శిక్షింపబడిన వారిం ట్టిరులలో పూర్వపూడి రామమోహనరావుగారికిమాత్రము చి-తర గతి సౌకర్యములను కల్పినవారికి సి. లక్ష్మణి యనియు ఎ గూర్కుమేజిస్ట్రేటుగారు నిర్ణయించిరి. ప్రాఫెసర్ బి. రాజ్ కోగరావుగారికిగూడ చి-తరగతి నొసంగిరి.

బహిరంగ సభ

భారత మహిళా సంఘము యాజమాన్యమున నొక బహిరంగ సభ కేపు శుక్రవారం, 30 తేదీ సాయంకాలం 5-30 గం|| కు మైలాపూరులో నెడదీ హాలునందు జరుగును. సభయొక్క యుద్దేశములు:—(1) భారత దేశమున కాంతిని నెలకొల్పుటకు మొట్టమొదటి ప్రయత్నముగా భారతదేశమునకు అధినేత రాజ్యాంగము నిర్ణయించుట రెండు పేటిలు సమావేశముయొక్క విధి యిది యున్నదని వెంటనే యొక ప్రకటన గావింపవలసిని దిగా ప్రస్తావిగాని, బ్రిటీషు పార్లమెంటుకు కోరుట (2) స్వదేశీ పంక్తిములకు తోడ్పడుట. శ్రీమతి మహాలక్ష్మి పరమేశ్వరను గారు సభకు అధ్యక్షత వహింతురు. శ్రీయుత ఆచార్యస్వామి ముదలియారు, డా|| నరేశు (ఎం. ఎల్. సి.) శ్రీమతి దాదాభాయి మున్నగువారు, పురుషులు, శ్రీమతి, కూడ ఉపన్యసింతురు. శ్రీమకు ప్రత్యేకస్థలము ఏర్పాటుచేయబడును.

మర్రిపాతశ్రీ

పెనువరు, మే 26 :—పోలీసు అసిస్టంటు నూపరిం పెంజెంటు మర్రిగారు పోలీసులతో చర్చదానుండి మార్కాకు పోవుచుండిరి. గుజ్జర్ గర్లి నొద్ద నలంటిర్లు పీరికడురైరి. వెనుకకు మరలిపోవున నావలంటిర్లు కదలలేదు. తర్వాత జరిగిన పోరాట టములో పోలీసులు ఓడిపోయిరి. మర్రిని కాల్చిచంపిరి. శివము నిక్కడకురైచి మిలిటరీ శివసంస్కారములను జరిపిరి. వర్తక లో ఎర్రజొట్ట నలంటిర్లను మర్రి మరణమునకు బాధ్యులని సంజేహింపబడుచారిని కొందరిని ఆరెస్టుచేరిసి. పోలీసులు పుర లోలో గడుయున్నారు. (అ. పే.)

స్థాపితము. నీనువెండిసామానులకు 1933. వీకంసి చబిల్ దాన్ అండు సన్యు

నీమకములములు, నగలవర్తకులు 2 112, 113 చైనాబజారులోడ్డు, మద్రాసు.

శ్రీమతి ముత్తులక్ష్మి రెడ్డిగారి ఉపన్యాసము

పౌరులబాధ్యత
ఉదకమండలం, మే 28:—నిన్ను రేట్-షేయర్లసంఘ మువారి యాజమాన్యమున ఒక పెద్దబహిరంగసభ జరిగెను. శ్రీమతి డాక్టర్, ముత్తులక్ష్మి రెడ్డిగారు సన్యసింపిరి. శ్రీయూత యన్. ముత్తయ్యమొదలియార్ గారు రధ్యక్షతవహించిరి. శ్రీమతి ముత్తులక్ష్మి రెడ్డిగారు పౌరులబాధ్యతలనుగూర్చి వివరించిరి. మహాత్ముని సంఘసేవను, మానవసేవను వివరించుచు, ఆయన యాదర్శములనుగూర్చి ముచ్చటించిరి. ఈ సోదరప్రజలై ఆయన యే శరణుచున్న శ్యామసుగూర్చియు పదుచున్న బాధలను/ ఈ మిక్కిలియావేదనతో వివరించి, ఆయనరాష్ట్ర కీ- ములతో అందరు నేకీభవింపకపోయినను, ఆయన నాదర్శముగ గొనదగునని శ్రీమతి ముత్తులక్ష్మి హెచ్చరించిరి. (బి. వి.)

ంగస్వామి ఆయ్యంగారు

రాజప్రతినిధులకు గౌరవాని

ప్రతికాశానసమునుగూర్చి చర్చించుట
సిన్హ, మే 20:— హిందూప్రతికా పంపాదకులు అఖిలభారత ప్రతికాధిపతుల సభ కధ్యక్షులునగు శ్రీయూత పి. రంగస్వామి ఆయ్యంగారు నిన్న ఇచ్చటికి వచ్చిరి. ప్రెస్ అర్రీవన్సులన గలిగిన పరిస్థితులను గూర్చియు, మామూలు రాజ కీయపరిస్థితులను గూర్చియు వారు ప్రస్తావిగానితో సంభాషించిరి. వీరు నేడు మధ్యాహ్నము మద్రాసుకు అయిలు చేరిరి. (అ. పే.)

అలహాబాదు, మే 27:—భుద్దయ ముద్రాలయము వారు రాబాలెయిందు రాపి అహమదు కిద్నాయిగారిశిక్ష విచారణకు ఒక కరపత్రముగ ముదించి ప్రకటించిరి. జిల్లా మాజిస్ట్రేటు ముద్రాలయమునని పిలిపించి ఈవిధమున కాం గ్రామప్రచారమును ముద్రాలయమువారు జరిపిన ప్రెస్ అర్రీ వెన్సు ననుసరించి చర్యతీసుకొనబడునని మాజిస్ట్రేటు హెచ్చరిక తెలిపెను. (ప్రెస్ పేసె)

ఒక సవరణ

సిన్హ, మే 27 :— పెనువరు విచారణలో హిందూ అహమ్మదుగారు ప్రాసీక్యూటర్ తరపున కోర్టునువచ్చుచున్నారనుటచే, కొందరిని నేరములకు విచారింపబోవుచున్నాడని భ్రమకలుగవచ్చును, అట్టిదేమియులేదు. విచారణ సభ్యత్వము ఇక ఎటిసాక్షియ నేరముగా గణింపబడదు. (అ. పే.)

5-వ పేజీ తరువాయి

జరిగిన దండగములను గూర్చి విచారించి జరిపబడుచున్నది. విచారణ జరుపుచున్న వారిలో నొకరు ముప్రసిద్ధ మహాత్మా దీక్షులు. ఇదిగాక సైనికవిచారణ మరియు జరిగినదని. ఈవిషయములను ఆరికవిషయములను, వాణిజ్య విషయములను కలపిపెట్టి కేసులను దుండగములనుగూర్చి మాత్రమే చెప్పవచ్చును. ప్రభుత్వముయొక్క కర్తవ్యమేమి? ప్రభుత్వమును అంతముచేయునది ప్రభుత్వము సాగుచున్నది. ప్రభుత్వము వారి కర్తవ్యమేమి?

ప్రభుత్వమును కొనసాగించుటయే

ప్రశ్న:— లేదని ప్రభుత్వముయొక్క కర్తవ్యమేమి?

జె:— ప్రభుత్వమును కొనసాగించుటయే లేదని ప్రభుత్వముయొక్క కర్తవ్యము.

ప్రశ్న:— గౌరవనీయసభ్యుని యుద్దేశ్య మేమో తెలియుట లేదు. దానికి సేన ప్రత్యుత్తర మిచ్చుచో, ఆంగ్ల సామ్రాజ్య ప్రచారమును పాడుపనిని భారతదేశమునందు లేదని ప్రభుత్వమువారు కొనసాగించుట యెంతమాత్రమును పనికిరాదని సేనచును. (సభ్యులు: సిగ్గు సిగ్గు).

అధికారుల ప్రశంస

గౌరవనీయ సభ్యునికి సావకాశమిచ్చితిని. తమయభిప్రాయములను ప్రకటించుట కిదియే సరియగు స్థానము. ఆవాదమును సేన ఖండింప ప్రయత్నించెదను. వారుచేసిన విమర్శ తప్పని సేన సభవారియెదుట చెప్పుకొనుటలేదు. వామూత్రము ఈవిషయములలో క్రద్దలేదాదేమి? ప్రభుత్వమును కొనసాగించుట ప్రభుత్వమువారి కర్తవ్యమని సేన మనవిచేయుచున్నాను. సిటిగతుల నెంతవరకు సమర్థింపగలనో అంతవరకు సమర్థించి తరువాత కారవసభ్యునికి వదలెదను. ఈసందర్భమున భారతదేశమునందలి అధికారుల యొడ ప్రశంసను తెలుపుచున్నాను. వీరిలో చాలమంది భారతీయులే. వారు చాలఅపాయకమును, కష్టమును అనుభవలను సేరకొనిచున్నారు. పశ్చిమోత్తర సరిహద్దురాష్ట్రములో ఒక ఆంగ్లేయాధికారి మరణించెనని యిదివరకు ప్రకటించితిని. జిల్లామేజిస్ట్రేటులకును, భారత ప్రభుత్వమునకును మన సానుభూతి తెలుపవలసియున్నది. ఈ విషయమున ప్రభుత్వము వారికిని రాజప్రతినిధికిని చాల అనుభూతిభావము కలదనియు, రాజప్రతినిధి చేయుకార్యములను ఈ ప్రభుత్వమువారు పూర్తిగా సమర్థించెదననియు చెప్పవలసియున్నది. సామ్రాజ్య ప్రచారమునుగూర్చి గౌరవనీయ సభ్యుడేదోచెప్పెను. వైవారి కెవరికిగానో భారతదేశమున కాంతి సెలకొలుప బడుచున్నదా?

భారతదేశ క్రేయమునకే గదా ఆదేశమున కాంతి సెలకొల్పబడుచున్నది. భారతీయులకు హెచ్చు స్వాతంత్ర్యం గలది ఆదేశమునకు ఇతర అధినేతములతో సమానము లభించుచోజూత సేన ప్రతిక్షించు చున్నా కమున కల్లోలమున ప్రబలిన భారతదేశము నా తీయుల కొప్పుజెప్పువలసిందే.

ప్రశ్న:— మోగితిని కలుగజేయు.

వివరీతాధికారి:— ఎందు సమర్థించ

జె:— అవిషయము చూచెదముగాక! అంబరత ప్రచారం వలన వచ్చినవో... ప్రభుత్వముతో గౌరవించి తెలియగలుగు. సేన ఈ ఆదేశమునకు వచ్చినప్పుడు ఈవివరీతాధికారులను తీసివేయవలెనని తెలిపితిని. ఇంగ్లండ్ క్రిమినల్ లా ఆమెండ్ సెంటుఆఫ్ఫ్రింద బెంగాల్ రాష్ట్రములో అమలులోనున్న వివరీతాధికారులను రద్దుచేయుట నా ఆశయమైయుండెను. ఇందుకు సంబంధించినవారితో సంప్రదించి ఆ అధికారులను తీసివేయ నిశ్చయించితిని. ఏప్రిల్ 1 తారీఖున ఆజ్ఞము రద్దుచేయబడెను.

తరువాత కలిగిన అవసరము

తరువాత 9వ జలకు చిట్టాంగులలో దుండగములు జరిగెను. ప్రజలయేమియు అనుమానములు లేకయున్న కాపలావారి పైబడి చంపిరి. కావున తీసిపారజేసిన అధికారులను మరలఆరు నెలలవరకు అమలులోనుంచవలసివచ్చినది. మేముతప్పచేసితిమని గౌరవనీయసభ్యుడవగలదా? కాంతిసెలకొల్పుటలో భారతదేశక్షేమమునకే యిట్లు గావించుచుంటిమని సేనంబును. అవసరముకై యిట్టిచర్యకై కొనసాగి వచ్చెను. ఈఅవసరము పోయినతరువాత యిదిగూడపోవును. ఈఅవసరము తప్పిపోవుట మనచేతిలోనున్న విషయముకాదు. క్రమమైనపరిస్థితులు సెలకొనవలెను. అది మనచేతిలో లేదు. దుండగములను బాధ్యత వహించువారిపై నది యాధారపడియుండును.

దౌర్జన్యమువలన సిటిగతులు చక్కబడవు

ఇంతవరకు చెప్పిన మీదట పశు బల ప్రదర్శన

మువలన సంగతిసందర్భములు చక్కబడునని సేన చెప్పుచున్నానని గా! సభ్యులు తెలపకుండుదురక. క్రమపరిపాలనమును కొంతమును మేము సెలకొల్పవలసియున్నది. పశుబలప్రయోగము ప్రతిక్రియకాబాలదు. మనకష్టములు యింకా వృద్ధియగుట కిది తోడ్పడును. భారతదేశముయొక్క క్షేమమునకై క్రమపరిపాలనము, కాంతము సెలకొల్పబడుచున్నదను సైనికమాత్రముపై మేమాధారపడుచున్నాము. కాంతవాతావరణములో భారతస్వాతంత్ర్యాభివృద్ధి సాధ్యమగును. కేవలము న్యాయవిరుద్ధమగు కార్యములను యెదుర్కొనుటయే మనకర్తవ్యమైనచో అట్టి ప్రయత్నమును చంపుట బహుశుభముకాని సమస్య యిదిగాదు. జాతీయసమస్యకు మన మెదుర్కొన వలసియున్నది.

రాజ్యాంగాభివృద్ధికై యిచ్చ

భారతీయులలో యే కొద్దిమందియో తప్ప తక్కినవారందరూ, ఈ ఉద్ద్యమమునకు విముఖులైయున్నారనుట వాస్తవము. రాజోవు రాజ్యాంగవిధానమున తమ స్థాన మేమైయుండునాయని అల్పసంఖ్యాక సంఘములు ఆలోచించుచున్నార. వేరేల భారతదేశములో నన్ని జాతులవారు, అన్ని సంఘములవారు తమ కోర్కెలు తృప్తికరముగా పరిష్కరింపబడవలెనని వాంఛించుచున్నారు. జాతీయతత్వములను రద్దు చేయవలెనని వారు వాంఛించుచున్నారు. దేశభక్తిపూరితులగు భారతీయులు ఆరాజకమును ఖండించుచు రాజ్యాంగాభివృద్ధికై కోరుచున్నారు.

సైమన్ సంఘ నివేదిక

ఇప్పుడు బ్రిటిషు ప్రభుత్వము వారి ఆశయములను తెల్పెదను. మొదట మాంలేగూ ఛెమ్మసభ్యు ప్రకటన చేయబడెను. తరువాత రాజప్రతినిధి నవంబరు 1 తారీఖునకు ప్రకటనగావించెను. భారతదేశము అధినేతప్రతిపత్తి బొందుటయే ఆశయమని దానిలో స్పష్టముగానున్నది. తరువాత ఈ సభవారు 1919సంవత్సరపు చట్టముననుసరించి సైమన్ సంఘమును నియమించెను. ఈ సంఘము పార్లమెంటుకు సలహా నిచ్చెదరు. సంఘమువారు విచారణను పూర్తిచేసిరి. కొద్దిరోజులలో అత్యంత ప్రాముఖ్యతవహించి పత్రము వెలువడగలదు.

రెండుటేబిల్ సమావేశము-ప్రభుత్వమువారు

బ్రిటిషుఇండియా ప్రజల యొక్కయు సంస్థాన ప్రజల యొక్కయు ప్రతినిధులసహాయముతో భారత రాజకీయాభివృద్ధిని గూర్చి విచారించుట రెండవది. ఈవిషయమై పార్లమెంటు స్వేచ్ఛను నియమించుట తప్పనియు పార్లమెంటు సభవారు గూడ భారత రాజకీయతేత్రల యభిప్రాయము నాలోచించవలెనని నిరాజప్రతినిధి చెప్పెను. ఈ పదతి యింకను నిలిచియున్నది. ఆశయము అంగీకరింపబడినది. ఈ సభలో నన్ని పార్టీలను దీనిని ఆహ్వాదించుచున్నారు. కాని త్రోవలో గొప్ప అడ్డంకులున్నవి. ఈగవ్య స్థానమును చేరుటకు అటంకము... లేవని యెవ్వరైన నందురా? ఈ కష్టములన్నియు మనచేతులనే లేవు. భారతీయులకు గల కష్టములు గూడ చాలగలవు. ఈ కష్టములను తీర్చుటకు తయారయి మే మనకు సహాయపడవలెను. ఈ సభలో శుభముల వారికి ఏకీభావము కుదురుచో పార్లమెంటుకు చివరలు గావించుటకు సమయమున యేప్రభుత్వము వారు గూడ వారి తీర్మానములను పెడచెవిని పెట్టబాలరని సేన ధైర్యముగా చెప్పగలను. ఈ సమయమున కాసన్సెల్మంఘనము ప్రారంభించుట కష్టములను హెచ్చించుటకు మాత్రమే సాయపడును. ఇప్పటికే కష్టములు దాటరాదని వానివలె గవ్యట్టుచున్నది. అల్పసంఖ్యాకసంఘముల సమస్య అన్ని సమస్యలకంటె కష్టమైనది.

అల్పసంఖ్యాక సంఘములు

నూతనరాజ్యాంగములో నిరసింపబడిన అల్పసంఖ్యాక సంఘముల సమ్యుతిలేని రాజీ యెవ్వరికిని తృప్తికొలుపజాలదు. ఈ సమస్య నెట్లు పరిష్కరింపవలె తమతమ క్షేత్రసామర్థ్యములను వృద్ధిపరుచుకొన వచ్చునను నూత్రముపై మన ప్రజాస్వామ్య మాధారపడి యున్నది. ఈ కష్టములను తీర్చుటయే మన యుద్దేశ్యము. వానిని ఉన్నట్టి యింతుటగాదు. అందుకు వివిధపనులకు మతములకు భేదము పెట్టి పరిపాలింపవలెనను నూత్రముగా కొంద రాధారపడుదురు. మన ప్రజాస్వామ్యము ఈ ఆశయముపై యాధారపడి యుండులేదు. వివిధమతముల వారును, జాతులవారును తృప్తికరమగు విధానమునకై ప్రయత్నములు జరుగుచున్నవి. సమస్య పరిష్కరింపబడుట సామ్రాజ్యక్రేయమునకు అవసరము, నిజమైన సమస్యా పరిష్కారము సంభవనీయము.

ద్రవ్యావహరణమార్గము

ఇతరకష్టములగూడ నున్నది. ఆంగ్లేదేశములో తయారగుపస్తువులను కొనుటకుమాత్రమే భారతదేశ మేర్పడియున్నదని కొందరనుచున్నారు. బ్రిటిషవారి క్రేయమునకై భారతదేశముయొక్క ద్రవ్యమును అపహరించుట యవసరమని కొందరుండురు. ఇట్టియభిప్రాయములు ఈదేశములో చాలమందినకు

వో ఆంగ్ల భారతసంబంధములకు తిలోదకము లాసంగవలసినదే. అన్యోన్య సహకారముపై మనసంబంధము ఆధారపడియున్నది. అన్ని దేశములు కలియుటచే ప్రతిదానికిని లాభముకలుగవలెనను పద్ధతిపై సామ్రాజ్య మాధారపడియున్నది. భారతీయుల క్షేమమునకు విరుద్ధమగు యే పద్ధతియు విఫలము కాకతప్పదు. ఇప్పుడు భారతదేశములో ననుసరింప వలెనని కొందరు కోరుచున్న పద్ధతి స్వపరిపాలనము గల యేచిన్న రాజ్యమనం దైనను అమలు జరుపబడుచో ఈ సామ్రాజ్య మెన్నట్లు నిలుచును? ఒకజాతి ధనమును అపహరించుట వివాద సామ్రాజ్యము ఆధారపడవలె నని యెవ్వ రందురు? ఇట్టి సామ్రాజ్యమును సైనికముగా మన మెట్లు సమర్థింప గలము? భారతదేశమునకు స్వపరిపాలన మున్నచో ఈ దేశముల సంపదభివృద్ధికి తోడ్పడరని యెవ్వ రందురు? ఇప్పుడు మనము అధినేతరాజ్యములతో వాణిజ్య వ్యాపారములను జరుపుచున్నాము గదా; పరస్పర ప్రీతివలన వాణిజ్యవ్యాపారములు వృద్ధియగును. బలవంతపెట్టి మనసులకులను భారతీయులచే కొనిపించగలమా? మన చదువులు ఖర్చుగుటకు అన్యోన్యత పరస్పరప్రీతి యవసరములు.

ముగింపు

ఈ రెండు మాసములలో జరిగిన సంతాపకరమగు విషయములను సేమైన మేలుకలుగునా? ఆంగ్లేయులయొక్కయు భారతీయులయొక్కయు అంతరాత్ములకు ప్రబోధించుచో దీని నలన కొంత లాభ ముండు ననియే తెలుతును. భారత ప్రజలు ఉన్నతాదర్శములు గలిగియున్నారు. పాశ్చాత్యుల స్వభావములో కొంత బిడియమున్నను ఉదారత లేవనిచెప్ప వీలులేదు. ఈ దేశమునుండి ఆదేశమునకు, ఆదేశమునుండి ఈ దేశమునకును సరుకులు పంపుటగాని, చట్టములను వ్రాయుటయందు సైఫుణ్యము ప్రకటించుటగాని మన యాశయము కాదు. విశ్వాసము, అన్యోన్య సానుభూతి యనువిషయములు మనల నెదుర్కొనుచున్నవి. ఇందు రాజకీయతేత్రలు, లెక్కలను తయారుచేయువారు గూడ తమతమ పనులను నిర్వహింపవలసియున్నది. కాని ప్రజలు వీరికంటె హెచ్చుముఖ్యమైన పనులను సేరకొనిపలసి యున్నారు. ద్వేషము పురిగొల్పుట ముక్తి-లి ప్రకారకార్యము. మనయందును, భారతీయులయందును యిది మంచిదికాదు. ఇదివరకే ముందున్న జాతిభేదమును విహ్వల రగులకొలుపుట పాడిగాదు. చాల కాలమునుండి రెండుదేశముల క్షేమమునకై భారతదేశము ఆంగ్లేదేశము కలసియున్నది. ద్వేషము అంతరింపవలె ననియు, పరస్పరగౌరవమును, అభిమానమును కలుగవలెననియు కోర్కెలలోచిత్తమేమికలదు? (రూటర్ ఫెంథి, హిందూపుత్రకుండి.)

చెన్ననగరసత్యాగ్రహము

13 వాలంటీరుల అరెస్టు

ఉప్పు సత్యాగ్రహము తమ కార్యక్రమముప్రకారము నిన్న 28 వ తేదీ సాయంకాలము నగరములో వివిధప్రాంతములకుబోయినవారు జరిపి 144 పెక్కును ఉల్లంఘింపబోయిరి మొత్తము 18 గురిని 3 స్త్రీలతోసహా పోలీసువారు అరెస్టుజేసిరి. పి. ఎం. సంపత్తు, ఎన్. నరసింహం, టి. నువ్వాసాపు, ఎన్. వి. కృష్ణస్వామిగార్లు తిరువళ్ళిక్కోటికిపోయి 5-8గి గంటలకు జాతీయగీతములుపాడుచుండిరి. కొద్దిమందిజనము వారిచుట్టు చేరిరి. పోలీసు అసిస్టెంటు నూపర్నెంటు బరెటాగారు, సార్దంటు, కొందరు జమానులతోవచ్చి వారిని పొమ్మనిరి. వారు నిరాకరించినందున అరెస్టుజేసి మోటారుబసుపై కమిషనరు కార్యాలయమునకు గొంపోయిరి.

రెండవజట్టు ఆర్. రత్నం, బాబ్జోసెపు, శ్రీమతి ఆంగచ్చుమ్మ కు గాడ్ల, ఆంజలి అమ్మ శో సరస్వతి అమ్మకుగార్లు మైలాపూరు కాంతోము బీచికి పోయి ఒక సభ జేసిరి. పోలీసువారు పొమ్మన్నను పోనందున, వారు అరెస్టు చేయబడిరి.

వి. ఎన్. మణి, పచిముత్తుస్వీల్ (మధుర) గారు చింతాడ్రేపేట సేపీయరు పార్కులో ఉపన్యసింప మొదలిడిరి. పోలీసువారు అరెస్టుచేసిరి.

వి. ఎన్. రాధాకృష్ణను, ఎ. కువ్వస్వామిగార్లు పానగలు పార్కులో (మాంబరం) సాయంకాలము 6-15 గంటలకు సభ జేసి ఉపన్యసింపచుండగా పోలీసువారు అరెస్టుజేసిరి.

అరెస్టు చేయబడిన వాలంటీరు లందరూ ఎగూర్పు సెంట్రలు క్రియ వైమనుకు గొంపోబడిరి. 143 పెక్కునుప్రకారము వీరిని శుక్రవారమునాడు (రేపు) విచారింతురు. వీరు జామీనీయ. నిరాకరించిరి.

తంజావూరునుండి వచ్చిన పోలీసు దళము 25 గురు తిరిగి ఆదోదనకు పంపబడెను.

రంగూను అల్లరి

ఆంధ్ర-బర్మనుల కలహము

రంగూను, మే 28:—బర్మను, భారతీయ ప్రముఖులు భభచేసి, రంగూను అల్లరులను చర్చించి, ఇంకను పోరాటములు జరుగకుండుటకై ప్రయత్నములు సలుపవలెననియు, ఇరుకాగుల వారును బర్మనులు కాని, భారతీయులుకాని ఓడకంపెనీలలో కూలిపనుల నంగీకరింప గూడననియు బర్మను కార్మికులకు తెగిన ప్రాతినిధ్యము అబ్బువరకును, బొగ్గుపనులు తప్ప యితరవాటిలో ప్రవేశించ కూడననియు తీర్మానించిరి. సభకువచ్చిన వారిలో యూమాంగుగీ (పూర్వము విద్యాశాఖమంత్రి) యూ. బాపి (బర్మాకాసనసభలో ఎదుటి పక్ష నాయకుడు), హా. రెడ్డియా, అబ్దుల్ బాకీ చాదరీ, అబ్దుల్ రహమాన్, త్యాజీ గార్లు కలరు. సభాసభరము వీరు చిన్న చిన్న సంఘములుగా రాజీయొక్క అంశములను ఎల్లరకును తెలియజేయుటకు పోయిరి. (ఆ. ప్రె.)

మరల కాల్పులు

రంగూను, మే 28:—ఈదినం సాయంత్రము భారతీయ మహమ్మదీయులు కొందరు బ్రాము బండిని ఆపుజేసి, అందు ఉండు బర్మనులను కొట్టిరి. మిలిటరీ పోలీసులు వచ్చిరి. వారిపై రాళ్లుపడెను. కాల్పులు అపసర మయ్యెను. ఆసుపత్రికి రెండు శవములు తీసికొనిపోబడినవి.

రాత్రి 9-30 గంటలకు అంటువ్యాధుల ఆసుపత్రి ప్రక్కను బర్మనులు ఆంధ్రుల గృహములను దోపు చేయుచుండగా మిలిటరీ పోలీసులు కాల్పు కొండరిని చంపిరి. హతల సంఖ్య తెలియదు. (ఆ. ప్రె.)

హోముమెంబరు వచ్చుట

రంగూను, మే 28:—అటవల కొట్లాటలు తప్ప పురము కాంతపడుచున్నది. హతులు మరి 5 గురు కలరు. ఒకడు రాత్రి గుండుబెట్టవలన మరణించెను. మిలిటరీ మెల్లగా విర వింపబడుచున్నది. మిలిటరీ పోలీసు లీంకను కాపలా కాయుచున్నారు. బహుళలోను కారులలోను ఆయుధములను వెదకుచున్నారు. భీతాహము అగుచున్నది. బర్మను వాస్తవముల నుండి ఆంధ్రులు కొన్ని వేలమంది పరస్థలములకు వసతులను మార్చుకొనిరి. హోముమెంబరుగా మేమ్యానుండి ఈ దినం ఉదయం ఇచటికి వచ్చిరి.

రాత్రి ఒక పాంగ్వి మిలిటరీ పోలీసువానిని బాతుతో పొడవతోగా, పోలీసు పాంగ్వి తుడుముట్టించెను. (ఆ. ప్రె.)

శ్రీవైసు వార్త

రంగూన్, మే 28:—నిన్న పరిస్థితులు విషమములయ్యెను. ఆంధ్రులపై బర్మనులు చూపిన దౌర్జన్యమునకుకొనిసి భారతీయు లందరును బర్మనులను ప్రతిఘటించిరి. పోమవారమునాడు పోలీసులు మిన్నకుండినందులకు తమ అసమ్మతిని తెలుపుచు, బర్మా భారతీయ వాణిజ్య సంఘము గవ్వరుగారికి తిరిగింపెను. 4 గురికిపైన గుమిగూడదను నుత్తరవుననుసరించి పోలీసులు డత్ హాసీసిధిలో ముగ్గురు భారతీయులను కాల్చిరి. ఇతరచోట్ల కూడ అవ్వడే కాల్పులు జరిగెను. 15 మందికి అపాయకరముగ గాయములు తగిలినవి.

రంగూను ప్రక్కను, భారతీయుల వాస్తవల మగు కళాబస్తిలో పోరాటమునలన 4 గురు భారతీయులు మరణించిరి. ఒక ఏటికి ప్రక్కన మరల పోరాటము జరిపి అనేకులు సిల్లలో పడిపోయిరినికూడ వదంతులుకలవు. రాత్రియంతయు అందరకును దిగులుగానే యుండెను.

వ్యాపారము నిలిచిపోయినది. స్త్రీ మరులు హర్షరహితపడి యున్నవి. ప్రభుత్వకార్యాలయములు నిన్న మూయబడినవి. దౌర్జన్యవిన్నాము తల్లెడలను దృశ్యమగుచున్నది. రిక్షాలపొడియేలేదు. పగలిన సీసాలు రాళ్లు వీధులలో నిండియున్నవి.

వడాల కొరారులవద్ద

సత్యాగ్రహము

నేడు వలంటీరులు యితరపనులలో

నియమింపబడుట

బొంబాయిలో బెండిబాగు మున్నగునీధులలో గాయములు తగిలినవారికి ఉపచారము చేయుటలో వలంటీరులందరు నిమగ్నులై యుండుటచే నే డెవరినిగూడ వడాలాపంపలేదు. రాష్ట్రీయకాంగ్రెసుసంఘాధికారులును యువకసంఘమువారును సత్యాగ్రహసంఘమువారును రహస్యముగా సభలనుజరిపి వడాలలో సత్యాగ్రహమును సాగించుచునే యుండవలెననియును యితర చట్టములనుగూడ పీల్చె నంతవరకు ధిక్కరింపవలెననియును యింకను శ్రీమముగా ప్రచారమును సాగింపవలె ననియును నిశ్చయించిరి తెలియుచున్నది. (శ్రీ. ప్రె.)

బొంబాయి నైనిక కాసనము

కాసనోల్లంఘనము జరుప కాంగ్రెసు వలంటీరులు

పంపబడెదరు

బొంబాయి, మే 28:—బొంబాయిలో నైనిక కాసనము ననుసరించి ఎవరును బాతీయపతాకమును పట్టుకొని వీధులలో తిరుగకూడదు. ఈ ఉత్తరువునుల్లంఘించుటపై 27 మంది వలంటీరులను పంపవలయునని బొంబాయి కాంగ్రెసు సంఘము వారు తీర్మానించిరి.

మహారాష్ట్ర యుద్ధలోచనసంఘమువారి

ప్రయత్నములు

బొంబాయి, మే 28:—బొంబాయిలో నైనిక కాసనమును ధిక్కరించుటకై ముగ్గురు ముగ్గురిని ఒక జట్టుగ కొన్ని జట్టులను పంపుటకు మహారాష్ట్ర యుద్ధలోచన సంఘమువారు తీర్మానించుకొనిరి. విల్లిపారలినుండి 27 మంది వలంటీరులు నైనిక కాసనమును ధిక్కరించుటకై పూనాకు వచ్చియున్నారు.

డక్కను మహాసభవారి తీర్మానము

పూనా, మే 28:—హెచ్. జి. ఘోష్ఠాగారి ఆధ్వర్యమున డక్కను మహాసభ కార్యసంఘమువారు సమావేశమై బొంబాయిలో నైనికకాసన పరిపాలనమందు గౌరవములపై కఠినముగ శిక్షలు విధింపబడుచున్నవనియు అందుచే నైనిక కాసనమును రద్దుచేయవలయుననియు ఈ విషయమై పూర్తి విచారణ జరుపవలయుననియు కోరుచు తీర్మానములు గావించిరి. (ఆ. ప్రె.)

బొంబాయి జాతీయపతాక

సంరక్షణసంఘము

కార్యదర్శి ప్రకటన

పూనా, మే 28:—బొంబాయి జాతీయపతాక సంరక్షణ సంఘపు కార్యదర్శి హల్లెల్లూగారు ఈక్రిందిప్రకటన గావించుచున్నారు:—

బొంబాయిలో జాతీయ పతాకమునకు అవమానము కలిగినది. జాతీయ పతాకగౌరవమును నిలబెట్టుటకై సత్యాగ్రహముజరుప వాలంటీరులను పంపుటకు మహారాష్ట్రసత్యాగ్రహ సంఘమువారు తీర్మానించిరి. ఎ. ఎ. కేలుగిరి నారాయణరావు నాయకత్వమున కాసనోల్లంఘనము జరుపుటకై మొదటి జట్టు వాలంటీరులు 28 వ తేదీన బొంబాయికు పంపబడిరి. మిలిటరీ అధికారులు వీరిని నిర్బంధించి ఒక్కొక్కరికి 6 నెలలు కఠిన శిక్ష విధించిరి. బొంబాయిలో నైనిక కాసనము అయిలుండెను. దనియు, నైనికకాసనపు ఉత్తరవులనుల్లంఘించినవారికి 10 సంవత్సరములవరకు శిక్ష విధింపబడునను చివరయును వాలంటీరులు మరుసకూడదు. (శ్రీ. ప్రె.)

గాంధీటోపీల విషయమై రూటరు పంపిన

తెలివార్త

బొంబాయి నందు గాంధీటోపీలను మిలిటరీవారు లాగి వేయుటను గురించి రూటరు పంపిన తెలివార్తను శ్రీవైస్ లండను ప్రతినిధి ఈవార్తకు తపాలులో పంపుచున్నారు:— రెండవ ప్రాయలు అల్పస్థి రైఫిల్స్ దళమువారు మోటారు లాగిలలో నగరమునందు తిరుగుచున్నారు. వారిచేతలలో కట్టెలున్నవి. కర్రకాసన ఒక కొక్కియున్నది. వీరు మోటారులో పోవుచు గాంధీటోపీలను ధరించు బాటసారుల తలపై నున్న టోపీలను ఆకొక్కితో లాగుచున్నారు. (శ్రీ. ప్రె.)

శ్రీమతి సరోజినీదేవిగారి లేఖ

దేవిగారు కుమార్తెకు తన జైలుసాకార్యములను

గూర్చి వ్రాయుట

సికింద్రాబాదు, మే 28:—సరోజినీదేవి 26 తేదీనాడు తన కుమార్తె కొక యుత్తరము వ్రాసెను. జైలులో తనకు నుఖమైన నివాస పేర్కరచిరినియు, కావలసిన సౌకర్యము లన్నిటి నిచ్చుచున్నారనియు, మర్యాదతో చూచుచున్నారనియు, తాను సంతోషముగా నుండిననియు ఆమె వ్రాసెను. (ఆ. ప్రె.)

శ్రీయుత జి. డి. కారాకర్ గారి విడుదల

బొంబాయి, మే 28:—జి. వి. పి. రైల్వేపనివాండ్ర సంఘముయొక్క ధూమపాత్ర శాఖకు కార్యదర్శియగు శ్రీయుత జి. డి. కారాకర్ గారు రైలుదారిపై సత్యాగ్రహము చేసినందుకు శిక్షింపబడిరి. కాని అప్పీలుచేయగా నాగపురం జైలులో కవిమనరగాను వారిని విడిచిపెట్టిరి. (శ్రీ. ప్రె.)

శ్రీయుతులు వల్లూరి బలరామరాజు, పొన్నూరి

మానుమంతరావుగార్లకు శిక్ష

గుంటూరు, మే 29:—దేవరంపాడులో ఆరెస్టుచేయబడిన వీరినిద్దరిని నిన్న సాయంత్రము 5 గంటలకు ఒంగోలు తీసికొనివెళ్లిరి. అనట విచారణజరిగెను. బలరామరాజుగారికి 18 నెలలును మానుమంతరావు గారికి 12 నెలలును కఠినశిక్ష విధింపబడినవి. ఇరువురిని మూడవతరగతిలో వేల్చిరి. వీరిని నిన్న రాత్రి రాజమహేంద్రవరము తీసికొనిపోయిరి. (స్వ. వి.)

విశాఖపట్నం ఆరెస్టులు

విశాఖపట్నం, మే 29:—(1) పూసపాటి బుచ్చి సీతారామచంద్రరాజుగారు (డ్రీఫ్ట్ బుక్) (2) మల్లిమడుగుల జగన్నాధరావు (3) డా॥ మల్లవరపు వెంకటకృష్ణరావు (4) కోరు కొండ బుచ్చిరాజు, (5) నీలమణి పాణిగ్రాహి, (6) ద్వారకా భమిడిపాటి దీక్షితులు, (7) వి. సత్యనాథాయణ (8) డా॥ గజ్జ పల్లి నారాయణమూర్తిగార్లు నిన్న 8 గంటలకు ఆరెస్టు చేయబడిరి.

దిగుమతి జానకీబాయిగారు విశాఖపట్నం జిల్లా నాయకురాలుగ ఎన్నుకొనబడినవి.

1. కందాళం సర్వేశ్వరకాశ్రీగారు శ్రీపాద వెంకట నారాయణగారు విజయ గిరం పక్షిలు నేడుదయం విజయపగరం లో ఆరెస్టుగాబడిరి. స్వ. వి. తెలి.

ఇంపీరియల్ బ్యాంక్ ఆఫ్ ఇండియా

ఇందుమాలమున తెలియజేయడ మేమనగా యాక్రింద తెలుపబడినవారు యా బ్యాంకికి యివ్వవలసిన బాకీసామును చెల్లించక, సదరువిషయమై 8-5-1930 తేదీ రిజిస్టరుయొత్త ములవ్వారా తెలిపియున్న సామును చెల్లించకపోవుట వారితాలాకు తనఖాయించబడినసరకులను, క్రింద తెలుపబడి లేదులందు వరుసక్రమముగ వాటిగోడవలయుండు బహిరంగ వేలము చేయబడును.

దేవతం కోదండరామయ్య బ్రదర్సువారి

పేరుతోనున్నవి

బుధవారం 4 జూన్ 1930. ఉదయం 8 గం॥ గంటలలో—20 (ఇరువది) పుట్టు గింజలు తీసిన ప్రత్తి, 25వకా పేళ్లు గుంటూరులోబచ్చి రామారావుగారి, గోడవలో 17 181/882 నుంచబడినవి.

గురువారం 5 జూన్ 1930. ఉదయం 8 గం॥ గంటలలో—225 (రెండవందల ఇరువది ఐదు) పుట్టు విడిప రిఫ్టాలోబట్టారులో నూనె నరసింహముగారి నెం. 12/404 నున్న పుట్టును నుంచబడినవి.

గురువారం 5 జూన్ 1930—ఉదయం 9 గం॥ గంటలలో—245 (రెండు వందలముప్పది ఐదు) ఫస్ట్ వల బో గుంటూరులో కొల్లిపర కొట్టయ్యగారి జిన్నీంగూడేశ విడిప నెం. 5 గోడవలో నుంచబడినవి. ఎన్ని, పల్లికిరి, రైనాల్లు

ఆదివారం 8 జూన్ 1930 మధ్యలలో—5400 (ఐదువేల నాలుక పాట్లు తీయని వేరుశనగ విడిపి ఒంగోలులో బ్రోలు గ్రామంలోని నెం. 1. గోడవలో

దేవతం కోదండరామయ్య బ్రదర్సు వారి మద్ది శీతారామయ్య కంపెనీ పేరుతోను.

శనివారం 7 జూన్ 1930 ఉదయం 10 గం॥ మాగుంటూరులో—550 (ఐదువందల ఐవది) బస్తాలు విడిప తీయని వేరుశనగ విడిపి నరసారావుపేట తాలూకా చిలకలూరుపేటలోని ఇంటూరు శివయ్యగారి నెం. 1 దు, లో నుంచబడినవి.

శనివారం 7 జూన్ 1930 సాయంత్రం 5 గం॥ లూరుపేటలో—1900 (పందొమ్మిది వందలు) బస్తా పాట్లు తీయని వేరుశనగ విడిపి నరసారావుపేట తాలూకా చిలకలూరుపేటలోని ఇంటూరు శివయ్యగారి నెం. 1 దు, లో నుంచబడినవి.

శనివారం 7 జూన్ 1930 సాయంత్రం 5 గం॥ లూరుపేటలో—2540 (రెండువేల ఐదువందల నలుబది బుట్ట) పాట్లు తీయని వేరుశనగ విడిపి నరసారావుపేట తాలూకా చిలకలూరుపేటలో పనుమర్తి గోపయ్యగారి నెం. 1 గోడవలో నుంచబడినవి.

శనివారం 7 జూన్ 1930 సాయంత్రం 6 గం॥ లూరుపేటలో—2580 (రెండువేల ఐదువందల ముప్పది బస్తా) పాట్లు తీయని వేరుశనగ విడిపి నరసారావుపేట తాలూకా చిలకలూరుపేటలో బచ్చి వెంకటరత్నంగారి నెం. 1. గోడవలో నుంచబడినవి.

ఇంపీరియల్ బ్యాంక్ ఆఫ్ ఇండియా. (దేవతం, వి. మేకేవిస్) మద్రాసు, 28 మే 1930 కార్యదర్శి, కోశాధికారి.

1930-వ సం॥ మే నెల 29-వ తేది
గురువారము

హైందవ

వాణిజ్య సంఘ విజ్ఞాపన

రాజప్రతినిధిగారికి హైందవ వాణిజ్యసంఘము వారు పంపిన విజ్ఞప్తిపై, భారతీయ వణిక్కులలో ముఖ్యులైన సంతకము చేసిరి. జమాల మహమ్మద్, సర్ ఫురూఖ్ త్రమదాసు థాకురుదాసు, బిర్లా, సర్ చునిలాల్ మెహతా, లాల్ బా నారాయణ్, కైలాసు, అంబేలాల్ శరభాయి, బిదాసు, వజ్రుఖండేటి, మున్నగు ప్రముఖులును, హిందూ దేశమునందలి వణిక్సంఘముల అధ్యక్షులును ఉపాధ్యక్షులును, ఈ విజ్ఞప్తియందు సాల్సొనిరి. దీనిని తాద్యతలేనివా రెవరో పంపిరని చెప్పట కేమాత్రము వీలులేదు. దేశమునందు గౌరవములేనివారెవరో రిత్తకోర్కెల గోరుచున్నారని చెప్పవారలకు, వాణిజ్య సంఘ విజ్ఞాపన తగిన ప్రత్యుత్తర మొనగుచున్నది. దీనిని తృణీకరించుచో, హిందూ దేశమునందేతరగతివారిలోను సంతృప్తి గలుగదని స్పష్టమవుచును. అధినివేశ స్వాతంత్ర్య ప్రదానమునకు స్పష్ట ప్రతిపాదనము గావించి, రాండుటేలి సమావేశమునకు గాంధీమహాత్ముని హాజరును పంపింపని, వణిక్సముఖులు ప్రధానముగ గోరుచు లభింపి. ఈ విషయమై వీరు చేసిన పాతవాదమును కల్పించి యొప్పుచున్నది. ప్రస్తుత స్థితికి తీయుల కొప్పు యైన సంఘటనలను, వీరి విజ్ఞాపన వివరించెను.

జె.ఎ. దేశమునకు అధినివేశ రాజ్యస్థానము కొందిమాములలో లభించునని, రామ్మే మాక్ల నష్టగారు మొదల గావించిన ప్రసంగము, పిమ్మట వంబరునెలలో వెలువడిన రాజప్రతినిధిగారి ప్రకటనము, ఢిల్లీలోగూడిన నాయకుల ప్రకటనము, బెన్సు గారు కామన్వెన్యలో డిశెంబరునెలలో అధినివేశ రాజ్యస్వాతంత్ర్యము ఆచరణలో చేకూరినటుల గావించిన ప్రసంగములు, లాహోరు కాంగ్రెసుకు గార్యము మహాత్మునకును రాజప్రతినిధిగారికిని జరిగిన సంతాపము, యీ సంవత్సరము జనవరిలో రెడ్డులు ప్రభువుగారు గావించిన విరుద్ధప్రసంగము, ఆ పిమ్మట రాజప్రతినిధిగారు గమ్యస్థానము వేరుప్రయాణము చేరిన తేటపరచిన యువస్వామము, జనవరి 1930-వ సం॥ గాంధీమహాత్ముడు ప్రతిపాదించిన, హిందూ మతము నియమములు, సత్యాగ్రహమును ప్రారంభించక పూర్వము మహాత్ముడు రాజప్రతినిధిగారికి వ్రాసిన లేఖ, మున్నగు సందర్భములు చేర్చిన బడెను. మాక్లనాల్డుగారు ఉద్యోగమునకు రాకపూర్వము అధినివేశ స్వాతంత్ర్యము కొలదిమానములలో సిద్ధించునని చెప్పిననంగతిని, వారు అధికారమునకు

వచ్చినపిమ్మట కొంతవర కయినను చెల్లించజాలక బోవుట, దురదృష్టమయ్యెను. లేబరు ప్రభుత్వము వారు తమ వాగ్దానములను కొంతవర కయినను చెల్లించెదరని, ప్రజ లాశ్చర్యపడిరి.

ఇట్టి సమయమున రాజప్రతినిధి ప్రకటనము వెలువడుటచే, ఆశలు మరల యంతురించెను. రాజప్రతినిధి ప్రకటనము ఎట్టి స్పష్టమగు వాగ్దానమును గావించక బోయినను, అనుకూల ఫలితము చేకూరుననియే, వివిధపక్ష నాయకులును భావించిరి. గాంధీ మహాత్ముడును, పండిత జవహర్లాల్ నెహ్రూ గారొక వంకను, సర్ నహ్రూ, శ్రీనివాసశాస్త్రి గార్లింకొకవంకను ఢిల్లీ ప్రకటనముపై సంతకము చేసి, రాండుటేలి సమావేశము అధినివేశ స్వాతంత్ర్య విధానమును తయారుచేయుటకు గూడునను ఆశను గనుపజచిరి. రాజకీయ నిర్బంధితులను వదలి వేయవలయుననియు, నిర్బంధములను విడనాడి అనుకూల వాతావరణమును కల్పింప వలయుననియు కోరిరి. బ్రిటీషు ప్రభుత్వమువారి ప్రకటనము నామోదించి, హైందవసమస్యను పరిష్కరించెదరని విశ్వసింపబడెను. కాని, పిమ్మట జరిగిన కామన్వెన్యలో లాయడు జార్జిగారు ఢిల్లీ ప్రకటనము నందలి పక్షతులను ఒప్పుకొందురా లేదాయని ప్రభుత్వమువారిని ప్రశ్నించిరి. భారతీయ నాయకులు రాజప్రతినిధి ప్రకటనమునకు చేసిన వ్యాఖ్యాన మంతవరకు నరియని, వీరు ప్రశ్నించిరి. వీరి ప్రశ్నకు సరియగు జవాబు చెప్పక, ప్రకటన ఘట్టులనే నిలచియున్నదనియు, దానికి వ్యాఖ్యానము చేయ నవసరము లేదనియు, ఇండియా మంత్రిగారు చెప్పి తప్పించుకొనిరి.

అందుచే నిజమేమియో గ్రహించుటకు, గాంధీ మహాత్ముడు రాజప్రతినిధిగారిలో సంప్రతించెను. అధినివేశ స్వాతంత్ర్యవిధానము రాండుటేలి సమావేశమునందు తయారుచేయబడునను ఆశయుమున తా మొనగజాలమని, రాజప్రతినిధిగారు నుడివిరి. రాజప్రతినిధిగారి యిబ్బందులను గుర్తించి, మహాత్ముడు షడకొండు సంస్కరణముల నయినను ముందుగ గావించగోరి. వీని నన్నిటినిగాని, కొన్నిటినిగాని నెరవేర్చుచో, తాము రాండుటేలి సమావేశమునందు పాల్గొందుమని, మహాత్ముడు సూచించెను. ఈ నియమములు సామాన్యమయినవి. వీని విషయమై భారతీయులలో నెట్టి భేదాభిప్రాయమును గన్పట్టదు. మద్యపానపేదము, మారకపురేటును తగ్గించుట, లాండురివిన్యాస తగ్గించి శాసనసభకు నిర్ణయాధికార మొనగుట, మిలిటరీఖర్చును తగ్గించుట, ఉన్నతోద్యోగుల వేతనములను తగ్గించి, పరిపాలన వ్యయమును తగ్గించుట, కోస్తావ్యాపారచట్టమును నిర్మించుట, రాజకీయనిర్బంధితులను విడుదలజేయుట, నిర్బంధచట్టములను రద్దుజేయుట మున్నగు నియమములు సులభముగ సఫలపరుపదగినవి. కాని ప్రభుత్వమువారిందుకుగూడ సమ్మతింపరయిరి. అధినివేశ స్వాతంత్ర్యము ఆచరణలో నున్నదనుచో, యిట్టి యిబ్బందులను లేకుండ జేయుట కనివధిగమగును.

పిమ్మట నిర్బంధప్రయోగ మారంభమయ్యెను. ఢిల్లీ ప్రకటనమును నిరసించినవారి యూహలే నరియయినవని విదితమయ్యెను. ఇంపీరియల్ ప్రిఫరెన్సును జొప్పించిన వత్త్రసుంకముల చట్టము, సహ

కారవాదుల విశ్వాసమును పూర్తిగ దొంగిలించెను. మహాత్మునకు వేరొకమార్గము లేక, సత్యాగ్రహ సాధనము నతడవలంబించెను. మహాత్ముని యుద్యమమునకు ప్రతిపక్షులయిన వారెవరును హిందూ దేశ నాయకులలో లేరని, వణిక్కుల విజ్ఞప్తి తెలుపుచున్నది. ఇట్టి యుద్యమమున కీయదగిన జవాబు ప్రజాశయ సిద్ధిగాని, నిర్బంధ ప్రయోగముగాదని, వణిక్కులు తేటపరచుచున్నారు. ఇట్టి సందర్భములలో రాండుటేలి సమావేశమును జరిపినను ప్రయోజనములేదని, వీరు చాటుచున్నారు. దేశము పక్షమున సమాధానపడగల నాయకుల నొక్కరిని నిర్బంధించిన పిమ్మట, ఇతరులతో సమాధానపడినను ప్రయోజనముండదనియు, రాండుటేలి సమావేశము కేవలము డిటేటింగు సంఘముగ పరిణమించి, భారతదేశ ప్రతినిధులు తమకు గావలసిన రాజ్యాంగ విధానమును నిర్ణయించుకొనజాలక, కేవలము ప్రార్థనల గావించుట మాత్రము జరుగుచో, అనుకూలపరిష్కారము గదురజాలదనియు, స్పష్టముగ చెలుపబడెను. అందుచే గాంధీ మహాత్ముని వెంటనే నిర్బంధ విముక్తుని గావించి, రాండుటేలి సమావేశ కర్తవ్యమును నిర్ణయించి ప్రకటింపవలయునని, వణిక్సంఘమువారు చెప్పినహితపుకడు నమంజనమై యొప్పుచున్నది. అత్యధికమగు సహకారమును కోరుచు అత్యల్పమగువరములను ప్రసాదించు పద్ధతి బనికెరాదని, వణిక్సముఖుల యభిప్రాయము. సత్వరస్వరాజ్యసిద్ధి విషయమై భారతీయులలో నెవరికిని భేదాభిప్రాయము లేదనియు, దీనిని సంపాదించుటకు ప్రజలెట్టి త్యాగముల కయినను సంసిద్ధులుగ నున్నారనియు, అందుచే నిర్బంధప్రయోగము మూలమున ఈ సమస్యను సాధింపజాముట ప్రారబాటనియు, మహాత్ముని నిర్బంధమునకు పిమ్మట వారు ప్రారంభించిన యుద్యమము అంతరింపకుండుటయే యిందుకు నిదర్శనమనియు, వణిక్సముఖులు గావించిన హితపును రాజప్రతినిధిగారును, బ్రిటీషుమంత్రులును ఎంతవరకాదరించెదరో చూడవలయును. వీరి ప్రస్తుతవైఖరి బట్టి వణిక్సముఖుల కోర్కె సఫలమగునని తోచదు. అయినను స్వాతంత్ర్య సంపాదనోత్సాహపరులగు భారతీయుల కంత్య విజయము గలుగకమానదు.

సామాజ్యపత్రికా సమావేశము

బ్రిటీషు సామాజ్య పత్రికా సమావేశము జూను 1 వ తేదిని లండనులో జరుగనున్నది. విదుసంవత్సరముల కొకమా రీసమావేశము జరుగుచుండును. లండనులో నిట్టి సమావేశము జరుగనున్నపుడు, బ్రిటీషు సామాజ్యమునందొకభాగమగు హిందూదేశమున పత్రికాశాసనముమూలమున పత్రికా స్వాతంత్ర్యము అడుగంటజేయబడుచున్నది. హిందూదేశము సామాజ్యమునుండి విడిపోగూడదనియు, సామాజ్యమునందు నిలిచియుండుటచేతనే పెక్కులాభములు గలుగుననియు, తరుచుగ చెలుపుచుదురు. లండనులో జరుగు పత్రికాసమావేశమువారు హిందూదేశమున జరుగుచున్న పత్రికాస్వాతంత్ర్యనిరోధమునుగూర్చి యాచించెదరా యను ప్రశ్నగలదు. ఈ విషయమును వారు విచారించనిచో

పత్రికా సమావేశప్రయోజనము హిందూదేశము నకు సంబంధించినంతవరకు, అడుగంటును. ఈ సమావేశమునందు ప్రధానమంత్రియగు రామో మాక్షనాల్లుగారును, బాల్లవిను, లాయడుబార్నిగార్లును ప్రసంగించెదరని తెలియుచున్నది. వీరు మామూలు పోగడ్లతో ముగించెదరని, లేక హిందూదేశ పత్రికల స్థితిగూర్చి గూడ ముచ్చటించునో యను సంది యమున కవకాశములేదు. హిందూదేశపుస్థితి చర్చకు వచ్చునని తోచదు. అధినివేశస్వాతంత్ర్యము హిందూదేశమునం దాచరణలో నున్నదనుచో, పత్రికాస్వాతంత్ర్యము ముఖ్యవసరము. లేనియెడల నిట్టినుడుపులు నిస్సార మగును. పత్రికాశాసనము ప్రకటింపబడినదిమొదలు, జాతీయపత్రిక లడుగంటు చున్నవి. ముఖ్యముగ దేశభాషాపత్రికలు రూపు మాయుచున్నవి. కొన్నిప్రాతపత్రికలపై పత్రికాశాసనముక్రింద చర్య దీసికొనకున్నను, వాని సంపాదకులు శిక్షింపబడిరను కారణమున, క్రొత్త డిక్లరేషను గావలయునని కోరబడుచున్నది. క్రొత్త డిక్లరేషను కోరగానే, ధరావతు కోరబడుచున్నది. రాజమహేంద్రవరమున ప్రచురింపబడెడి "కాంగ్రెసు" పత్రికా సంపాదకులు శిక్షింపబడగనే, పాలకోడేటి సూర్యవరాహరావుగారు డిక్లరేషను నీయదలచిరి. వెంటనే ధరావతుకోరబడెను. ధరావతును చెల్లించక, వారు పైక్లౌస్టులు పత్రికను ప్రకటింపదలచిరి. కాని వారు వెంటనే మరియొక నేరముక్రింద శిక్షింపబడిరి. ఇట్టిస్థితిలో పత్రికలు వర్ధిల్లుటకు మార్గ మెట్లు లుండును? సింధురాష్ట్రమున ప్రచురింపబడెడి దైనికపత్రిక యగు "హిందూ" పత్రికా సంపాదకు లిటీవల నిర్బంధింపబడిరి. వీరి స్థానమున పత్రికను నడుపుచున్న హిరానందు కరంచందుగారిని క్రొత్త డిక్లరేషను నీయవలయు నని, జిల్లా మేజిస్ట్రేట్లుగారు కోరిరి. క్రొత్త డిక్లరేషను కావలె నని చట్టమునం దెక్కడను లేదని వీరు వాదించినను, మేజిస్ట్రేట్లుగారు రవనరమని నిర్ణయించి, ధరావతు గోరిరి. ధరావతును చెల్లించుటకు హిరానందుగారు నిరాకరించిరి. బొంబాయిరాష్ట్రములో ధరావతు గోరబడిన ప్రభుమనిదర్శన మిదియే. ఇకమీద నితర పత్రికలు గూడ శిక్షింపబడునని ఎంచవచ్చును. పత్రికాశాసనమువలన, హిందూదేశము పత్రికారహిత మగుట తటస్థించినను, సామ్రాజ్యపత్రికాసమావేశమువారు మేల్కొందునో లేదో తెలియదు. భారతీయుల జన్మస్వాతంత్ర్యములు పునరుద్ధరింపబడవలయునని, దేశస్వాతంత్ర్యసిద్ధియే మూలసాధనమగును.

బాల్లవినుగారి దృక్పథము

ప్రస్తుత సమయమున, హిందూదేశ విషయమున కన్సర్వేటివు నాయకులు గావించెడి ప్రసంగములకును, లేబరుపక్ష నాయకులు గావించెడి ప్రసంగములకును మధ్య ఎంచదగిన భేదము గనుపింపదు. ఉభయులును భారతీయుల స్వపరిపాలనా సర్వతమ ప్రతిపాదించుచునే యుందురు. గమ్యస్థానము జేరుటకేకను చాలకాలముగడవవలయునని చెప్పుచునేయుందురు. క్రమాంతరములు, పరీక్షలు అవసరమని ఉభయులును దెలుపుచునేయుందురు. స్వయంనిర్ణయ సూత్రము నీ సమయమున ఉభయులును ఆమోదించుటలేదు. ఇటీవల మాక్షనాల్లు గారొనగిన ప్రసంగమును, బెన్సుగా రిచ్చినయువ

న్యాసమును, కన్సర్వేటివు ప్రముఖు లీయదగిన ప్రసంగముగ నుండెను. కన్సర్వేటివుపరిపాలనమునందు ప్రధానమంత్రిగ బనిచేసిన బాల్లవిను మంత్రిగారు లాంకుమైరులో నుపన్యసించుచు, హిందూదేశము విషయమున సహనమును కోల్పోనవలదని ఉపన్యసించియుండిరి. తొందర పనికిరాదని, మాక్షనాల్లు, బెన్సుగార్లును తేటపరచియుండిరి. హిందూదేశము ముందెన్నడయినను అధినివేశస్వాతంత్ర్యము బడయుచో, హిందూదేశపు మార్కెట్టులలో బ్రిటీషు సరకులపై ప్రత్యేకాభిమానము జూపునటుల ఏర్పాటు లుండవలెనని, బాల్లవినుగారు కోరుచున్నారు. హిందూదేశమునకు అధినివేశరాజ్యస్వాతంత్ర్యమిచ్చినందులకుగాను, ఇంగ్లండుకు ప్రత్యేక వాణిజ్య లాభములు చేకూరవలయు నని, బాల్లవిను గారిలంపుగాబోలు. హిందూదేశము అధినివేశరాజ్య స్వాతంత్ర్యపు హక్కుల ననుభవించుటయే గాక, సామ్రాజ్యపు బరువులను గూడ మోయవలయునని, బాల్లవినుగారు కోరుచున్నారు. మొదటి కోర్కె సఫలమయినను గాకున్నను, సామ్రాజ్యపు బరువులను మోయుట మాత్రము బాల్లవినుగారి యనుగ్రహము మూలమున సిద్ధింపగలదు. అట్టి చిహ్నము లిదివరకే కన్పట్టుచున్నవి.

కన్సర్వేటివు విజయము

నాటింగుహము డివిజనుకు జరిగిన ఎన్నికలలో కన్సర్వేటివు సభ్యులగు ఓకొనరుగారు విజయమొందిరి. లేబరుసభ్యులగు వాటరుసనుగారు రెండవస్థానమును, లిబరలుపక్షసభ్యులగు బర్క్లేగారు మూడవ స్థాన ముక్రమించిరి. జయమొందిన ఓకొనరుగారు సామ్రాజ్యస్వచ్ఛా వాణిజ్యసిద్ధాంతవాదులు. నిరుద్యోగసమస్యయే, వీరి ఎన్నికలో ముఖ్యసారాంశమయ్యెను. ఈవిషయమే రాజోవు పార్లమెంటరీ ఎన్నికలలో గూడ ముఖ్యసారాంశము గావచ్చును. సామ్రాజ్యము వెలుపలివస్తువులపై సుంకములను విధింపవలయు నను వాదము పెదుర్కొనుటకు, స్పీడరుగారు లిబరలు లేబరుపక్ష ప్రముఖులతో గలిసిన సమావేశమును కూర్చిరి. కామన్సునభలో నిరుద్యోగసమస్యవిషయమున లాయడుబార్ని బోలు లిబరలుపక్షనాయకులు ప్రభుత్వమునకు ప్రతికూలముగ వోటు జేయకుండుట కంగీకరించిరి. కామన్సునభలో ఆర్థికచట్టము చర్చకు వచ్చినపుడు, కన్సర్వేటివులు ప్రబలప్రాతికూల్యము గనుబొందిరి. స్పీడరుగారు వీరివైఖరిని తీవ్రముగ నిరసించిరి. తుదకు స్పీడరుగారి పంతము నెగ్గెను. లిబరలు పక్షమునకును లేబరుపక్షమునకును సంయోగము నిలిచియుండునంతవరకు, లేబరుప్రభుత్వమున కిబ్బంది గలుగకపోయినను, ఈ సంయోగ మెంతకాలము నిలుచునో జెప్ప వీలులేకున్నది.

వైద్యపు డిగ్రీల నిషేధము

హిందూదేశ వైద్యపు డిగ్రీలను నిషేధించుట అన్యాయ మని, ఎల్లరు భావించుచున్నను, సర్ రొనాల్డు మాకోలిస్టరుగారు బ్రిటీషు మెడికలు కౌన్సిలు సభలో ముచ్చటించుచు, నిషేధమును సమర్థించిరి. హిందూదేశావసరములకొరకు స్వజింపబడిన డిగ్రీలను, ఇంగ్లండులో గుర్తింప వీలులేదని, వీరు చాటిరి. ఈ విషయమై బ్రిటీషు మెడికలు

దేశోద్ధారక విశ్వదాత కాశీనాథుని

నాగేశ్వరరావు పంతులుగారు

కారాగృహవాసము

నేటికిముప్పదికొమ్మిదిదినములు

నిర్బంధింపబడినదినము 21-4-1930

కౌన్సిలువారు హిందూదేశపు టిబ్బతులను ఎంతయో సానుభూతితో తిలకించియు, నిట్టి యభిప్రాయమునకు వచ్చిరట. ఇట్టి నిషేధము, వీరి సానుభూతికి నిదర్శనము గాబోలు! రాజప్రతినిధిగారికిని బెన్సుగారికిని ఈ విషయమును దెలిపినను, అధికారరీత్యా నెట్టిప్రత్యుత్తరము రాలేదట. ఈ విషయమున ఇండియా ప్రభుత్వమువారు అసమ్మతి నయినను బలముగ తెలుపకుండుట శోచనీయము. ఇండియా మంత్రిగా రిటీవల గావించిన ప్రసంగమునందయినను, తమయనమ్మతిని దెలుపరంబిరి. హిందూదేశమునకు స్వపరిపాలన మున్నచో, బ్రిటీషు డిలను నిషేధించి ప్రతిక్రియ గావించుట కవకాశముండెడిది. అట్టియవకాశ మిపుడు లేకుండుటబట్టి దేశనిస్సహాయస్థితి విదిత ముచున్నది.

రైనాల్డుగారి పయనము

రైనాల్డుగారు రను ఆంగ్లేయుడు, గాంధీ మత్తుని లేఖను రాజప్రతినిధిగారి కిదివరకు గొంపోయిండును. అప్పటినుండియు హిందూదేశములోనే నివసించుచు, మహాత్మాగాంధీకి సహకార్యముల నితడు నిర్వహించి, కాల్కత్తాలో, రిఫర్ ఇంగ్లండుకు పయనమయ్యెదరని తెలియుచున్నది. ప్రయాణము గాక బూర్వము, వీరితో గాంధీ మహాత్ముడు సన్నిహితుడవలెను. రైనాల్డుగారి టిటీవల్ బాయిసభలో నుపన్యసించుచు, హిందూదేశస్థితిని ఇంగ్లండులో నివేదించెదమని, పలికిరి. రైనాల్డుగారి ప్రబోధమువలన, సత్వరఫలహి, గలుగకున్నను, దేశపు నిజస్థితి తెలిచి బ్రిటీషువారు దెలుపుట కవకాశము నాల్డు, బెన్సుగార్ల సంతృప్తి కవ

డిప్టీ కలక్టరుల రాజీనామా

దుర్లభాయి దేశాయి, మురార్జీ దేశాయి అను డిప్టీ కలక్టరులు యిరువురు బొంబాయి రాష్ట్రమున తమ పదవుల రాజీనామా నిచ్చిరి. వారిని అభివందించుటకు మారకులో 26 తేదీని జరిగిన బహిరంగ సభల గూర్చి ప్రీతెనువారు పంపి వార్త బొంబాయి క్రానికలు పత్రికలో యిట్లు గలదు. "గత రెండునెలలలో నుమారు 35 గురు దేశాభిమానులేను జెయిలుకు పంపిరి. నా మన సెంత వేదనకును, దైవమునకే యెరుక. నేను చిన్నప్పటి నుండియు మానమననే నాహృదయమున పెంపొందించుచున్నాను. కానీ ఉద్యోగమునం దున్నంతకాలము ప్రభుత్వము వారి యొగ్గి విశ్వాసముతో ప్రవర్తింపవలెనని యెంచి యిష్టములేనిందులనేకము బలవంతముగ చేయబడిన వచ్చెను. గత కుక్రవాతోష్ణవరకు అట్లే యుంటిని కాని, నా మనోభార మధికన విడవ రాజీనామా నీ యక తప్పినది కాదు. దుర్లభాయి దేశాయి గారు నుండి నుగ్గవీరు 26 ఏండ్లు ప్రభుత్వోద్యోగము చేసి ప్రభుత్వ నిర్బంధవిధాన నిరసనముగ నేడు రాజీనామా నిచ్చిరి. ప్రభుత్వమువారు నెల విచ్చియు, పింఛనిచ్చియు నన్నీ పనినండి తప్పింప జూచిరి. కాని వీరంగ ఆనందు, అమరేశు, ధామారు, పురములందు లాశీ రాజ్యమువలన కలిగిన దుర్గంతములను నేను మరచజాలను. 26 ఏండ్లు ప్రభుత్వోద్యోగము చేసి విడవ నావిధి నాకు లేలి నేను అని దేశాయిగారు నుడివిరి.

ప్రస్తుత రాజకీయస్థితి

రాజప్రతినిధిగారికి

భారత వాణిజ్య పారిశ్రామిక సంఘములవారి

సమష్టి విజ్ఞాపన

దీర్ఘ, మే 28:—శ్రీయుతులు లాలా శ్రీరాం, (ఇండియన్ చేంబర్స్ ఆఫ్ కామర్స్ అండ్ ఇండస్ట్రీ) ప్రెజిడెంట్, (ఇండియన్ అగ్రికల్చరు), జవహర్ మహమ్మద్ (ఉపాధ్యక్షుడు), సర్ ఫుల్కర్ ప్రదాన్ థాకూర్, డాన్, జి.డి. బిర్లా, సర్ చునిల్ బెల్ మెహతా, లాల్ బహదూర్ శాస్త్రి, డి. పి. కె. తేజ్, అంబాలాలో సారాభాయ్, బి. డాన్, మల్ఖుంజీ గార్గసు, బొంబాయి ఇండియన్ మర్చెంటు చేంబర్, సాత్ ఇండియన్ చేంబర్ ఆఫ్ కామర్స్, మదరాసు, ఇండియన్ చేంబర్ ఆఫ్ కామర్స్, కలకత్తా, బెంగాల్ నేషనల్ చేంబర్ ఆఫ్ కామర్స్, బర్మా ఇండియన్ చేంబర్ ఆఫ్ కామర్స్, రంగూన్, అహమదాబాద్ మిల్ ఓనర్స్ అసోసియేషన్, మరాఠ్ చేంబర్ ఆఫ్ కామర్స్, బొంబాయి, బులియన్ ఎక్స్చేంజ్, బొంబాయి సాత్ ఇండియన్ ప్రెజ్-సిక్స్ మర్చెంటు అసోసియేషన్, కలకత్తా, సీటిస్ స్టాక్ ఎక్స్చేంజ్ అసోసియేషన్, బొంబాయి, ఇండియన్ మెనింగ్ ప్రెజిడెంట్, కలకత్తా, మెసూరు చేంబర్ ఆఫ్ కామర్స్, బొంబాయి, మరాఠ్ అసోసియేషన్ మదరాస్, జ్యూలు డీలర్స్ అసోసియేషన్ తెలికంట్ ప్రొకర్స్ అసోసియేషన్ కలకత్తా, సీడ్స్ ప్రెజ్ అసోసియేషన్ కలకత్తా, జ్యూట్ డీలర్స్ అసోసియేషన్ కలకత్తా, ఇండియన్ ప్రొడ్యూసర్స్ అసోసియేషన్ కలకత్తా, బెయిల్ అండ్ పిల్చర్ చేంబర్ కరాచీ, ఇండియన్ మర్చెంటు అసోసియేషన్ కరాచీ, ఇండియన్ టీప్లాంట్స్ అసోసియేషన్ జల్పూరి మున్సిపల్ సంఘముల అధ్యక్షులును ఉపాధ్యక్షులును ఈ ప్రకటనలపై సంతకములు చేసిరి.

భారతదేశమునందు వాణిజ్యములోను పరిశ్రమలలోను ప్రముఖులైన వారందరూ కూడ దీనిమీద సంతకములు చేసియున్నారు.

ఈవిజ్ఞప్తిలోని ముఖ్యవిషయములు

అధినితేజస్వంత్రము నొసగుటగూర్చి బ్రిటన్ ప్రభుత్వమువారు నిర్ణయముగా వెంటనే ఒక ప్రకటన చేయవలెను. వుండు లేక గాంధీ మహాత్ముని ఆహ్వానింపవలెను. ఆహ్వానింపబడక మున్నగు అధినితేజములు ఇచ్చుము, ఎట్టిసాక్షాత్కారముననుభవించుచున్నవో, అట్టి సాక్షాత్కారమునే భారతదేశముకూడ అనుభవించగలదని పూర్వ నిర్ణయము తీసి విధానమును ఈ రవుండు లేక పథలో సిద్ధపరుపవలెను. అనునదియే యీ ప్రకటనలోని సారాంశము.

ప్రకటనలోని వివరములు

ఈ ప్రకటనను మీరు రాజప్రతినిధికి పంపిరి కనుక మున్న భారతదేశానికిగూర్చి వెంటనే తీసుకొనిపోయి మీరు జరిపిన ప్రయత్నములను అందరిముందుకు తెలియజేయుచున్నాము. భారతదేశమునకు చెందిన మీరు మనుష్రులముగా కోరుచున్నందు భారతదేశముమీద మీరు అత్యధికాభిమానము చూపుచుండుటను, భారతదేశమునందలి పరక సంఘముల పక్షమున దీనిపై సంతకములు చేసిన మీరు మా కృతజ్ఞతను సూచించుచున్నాము. కావున యీ మా విజ్ఞప్తి మీరు అన్యభా భావింపరనియును, సరియైన రీతిలో ఆలోచించి దీనికి తగిన ఫలితమునే సమకూర్చు రనియును మాకు గట్టి నమ్మకము కలదు. మైమక్ కమిషనును ఏర్పరచినదిమొదలు నేటివరకును జరిగినవిషయములను సరిగా తెలియజేయుటకు వాటి నన్నిటిని ఎరుప ప్రకారమువివరించుట సరసమునచున్నది. మైమక్ సంఘమును భారతదేశమునందలి అన్ని పక్షములవారును సమ్మతించియుండుట ఆసంఘమునుగూర్చి మీరు ప్రత్యేకముగా విషయము తెలియజేయవలెదగున రాష్ట్రమార్క నాల్గూరి ఉపన్యాసమున మీరు ప్రధమాంశముగా స్వీకరింపుచున్నాము.

- (1) "రాష్ట్రము కొద్దికాలమునే భారతదేశము ఒకకాత్త అధినితేజము కాగలదు" అని తెలుపుచు రాష్ట్ర మార్క నాల్గూరి ఉపన్యాసము.
- (2) 1929 నవంబరు 1 వ తేదీని మీరు చేసిన ప్రకటన.
- (3) 1929 నవంబరు 2 వ తేదీని భారత నాయకుల డిల్లీ సీన ప్రకటనము.
- (4) పార్లమెంటులో తెజ్ గాంగోసంగిన ఉపన్యాసము. "ఇప్పుడు భారతదేశమున, అధినితేజ ప్రభుత్వము అమలు జరుపుచున్నది." అని 1929 డిసెంబరు 17 వ తేదీన వారొచ్చిన 2 వ ఉపన్యాసము.
- (5) లాహోరులో కాంగ్రెసు మహాసభ జరుగుటకుముందు 1929 డిసెంబరు 28 వ తేదీని డిల్లీలో గాంధీజీ మీతో సంగతిగాయి, అది విధులును.

(6) 1930 జనవరి 6 వ తేదీని రస్సెట్ ప్రభువు చేసిన ఉపన్యాసము.

(7) "ఆశయము ఇట్టి దని నిరూపించుట వేరు. దానిని నిడయగలుగుట వేరు. ఆశయమును నిరూపించినంత మాత్రమున అది లభించుట కాబాలయు" అని 1930 జనవరి 2 వ తేదీని మీరు భారతకానసభలో జరిగిన పునన్యాసము.

(8) 1930 జనవరి 30 తేదీని గాంధీమహాత్ముడు కోరిన 11 విషయములు.

(9) గాంధీమహాత్ముడు ఉపన్యాసమును ప్రారంభించుమును 1930 మార్చి 2 వ తేదీన మీరు వ్రాసిన లేఖ.

ఈ ప్రైవేటుముల నన్నిటిని వరుసగా పరిశీలించినచో యీ మార్పు క్రమాభివృద్ధిగా కలుగుచుండెనని స్పష్టముగాక మానదు. మార్క నాల్గూరు మొదటి ఉపన్యాసము చేసినప్పుడు ఆ తరువాత ప్రధానామాత్యుడు గా నుండకపోయినను ఆ పునన్యాసములను భారతదేశముల హృదయములలో ఆకాశిరణము ప్రసరించిన నడుమనిశ్చయము. అది అటుల జరుగక తప్పదు. కార్మికపక్షమువారు త్వరలోనే బ్రిటన్ దేశమున ప్రభుత్వధికారమును బడయగలుగుట రనియు, కార్మిక ప్రభుత్వ మేర్పడిన పిమ్మట భారత స్వరాజ్యమునకు వారు సానుభూతితో పరిష్కరించెద రనియును, భారతదేశము లందరూ భావించిరి. అటుల వారు భావించుటకు తగిన కారణములుకలవు. కావున మార్క నాల్గూరు ఉపన్యాసము భారతీయులకు చాల ముఖ్యమైనదిగా నుండెను. కావున కార్మిక ప్రభుత్వ పక్ష మేర్పడిన వెంటనే భారతీయులు స్వరాజ్యమును గూర్చి విక్రీలీ హెచ్చుగా నాలోచింపసాగిరి. కార్మిక ప్రభుత్వము వారు యీ సారియైనను వారు చేసిన వాగ్దానము నెరవేర్చుదరా లేదా అని ఎల్లవారు ప్రశ్నింపసాగిరి. ఇంతకుపూర్వము వారు చేసిన వాగ్దానములను చెక్కుచెదరు వారు భంగపరచి యుండుట చేత కార్మిక ప్రభుత్వము పట్ల కూడ భారతీయులు గట్టి నమ్మక ముంచాలక పోయిరి. అట్టి పరిస్థితిలోనే మీరు 1-11-1930 తేదీని ప్రకటనముచేసితిరి. ఆ ప్రకటనము చాల విషయములలో సంయోగపరముగానే యుండెను కాన చాలమందికి పూర్వసంభాషించుట దానియందెట్టి సమస్యకమున కలుగలేదు. గాని మొత్తముమీద దేశములందఱును మీ ప్రకటనమును మనుష్రులముగా నామోదించిరి.

దేశజులు మీ ప్రకటన నామోదించుట

జాతీయవాదుల పక్షమున గాంధీ మహాత్ముడును, జన హితములో సేవచేసినవారు, విజ్ఞానముల పక్షమున, రై. ఆ. శ్రీనివాసశాస్త్రి, సర్ తేజబహదూర్ సప్రసాద్ ముఖాడ దిల్లీలో చేయబడిన ప్రకటనముమీద సంతకముచేసిరి. ఈ విధముగా అన్ని పక్షములవారును ఆ ప్రకటనముపై సంతకములుచేసి యుండినను మీరుచేసిన ప్రకటనను మీరు నిర్ధారణగా లేదని దేశీయులు విమర్శింపక పోలేదు. అందులో ముఖ్యముగా అధినితేజస్వంత్రమును గూర్చి మీరు విపులముగా తెలిపియుండలేదు. రవుండు లేక పథలో జరుగు పనిని గూడ మీరు స్పష్టపరచియుండలేదు. భారతదేశమునకు, ఎప్పుడు ఎటుల అధినితేజ స్వాతంత్ర్యము మియ్యబడునని, ఇప్పుడు చర్చించుటకు కాలాతీతమైనదని భారత నాయకులు భావించుటయు, ప్రస్తుత స్థితియందలి ప్రధానాంశము. అధినితేజ స్వాతంత్ర్యము భారతదేశమునందు వెంటనే మేర్పరచబడునను విషయము నిర్ధారణయైనచో గాని బ్రిటన్ భారతదేశముల వారికి కారవప్రదమైన సమాధానము గలగనేరదని భారత దేశమునందు దన్ని రాజకీయపక్షముల వారు కూడ ఏకగ్రీవముగా తెలియజేయుదురు.

కావుననే దిల్లీలో నాయకులుచేసిన ప్రకటనయందు కొన్ని అంశములు స్పష్టముగా తెలుపబడినవి.

భారతసమస్యను నిజముగా పరిష్కరింపవలెననియే, బ్రిటన్ ప్రభుత్వమువారు కోరుచున్నయెడల దిల్లీ నాయకుల ప్రకటనలోని విషయములను వారు ముఖ్యముగా నెరవేర్చవలసి యుండును.

ఈ తరుణమునందే లండన్ నగరమునందు పార్లమెంటు సభలో ఒక ముఖ్యమైన చర్చజరిగినది. మీరుచేసిన ప్రకటనలో కొన్ని అంశములు సందిగ్ధముగా నుండుటచే వానిని స్పష్టపరచవలెనని లాల్ బహదూర్ శాస్త్రిగారు ఇండియా మంత్రి బెన్ గారినికోరిరి.

"రాజప్రతినిధి ప్రకటనకు భారత నాయకులు చేసిన వ్యాఖ్యానము సరియైనదే" అని జార్జిగారడంగ గా బెంగాలు తగినసమాధాన మియ్యలేదు. కావున ఆచర్యవలన యీసంశయము కొంచెమైన తొలగ లేదు. ఆ సభలో బెన్ గారు చేసిన ప్రసంగము భారతీయుల ఆశలను చాలవరకు బలపరచగలిగియుండినను, యీసంశయములను వెంటనే తొలగింపవలెనని కూడ ఎల్లవారును కోరసాగిరి. వెంటనే అధినితేజ స్వాతంత్ర్యము నియ్యబడినది భారతీయులు కోరుచుండిరి. అట్టి ఉద్దేశ్యముతోనే మీరు 1-11-29 తేదీన ప్రకటన చేసియుండినది భావించి అన్ని పక్షములవారు మీ ప్రకటన నామోదించిరి. యీసంశయమును తొలగించుటకే గాంధీ మహా

త్ముడు దీనినిగూర్చి మీతో స్వయముగా సంభాషించెను. గాంధీజీని మీరును జరిగినసంభాషణలో గాంధీజీకోరినరీతిని నిర్ధారణగా తెలుప నవకాశములేదని మీరు స్పష్టపరచితిరి. ప్రస్తుత స్థితిలో గాంధీజీకోరిన మరతులను నెరవేర్చుట కవకాశము లేదని మీరు భావించి యుండవచ్చును.

అటుల నిర్ధారణగా తెలుపుటకు చట్ట సంబంధములగు నిర్ణయము లేవియును నుండినను వానిని అతిక్రమించుటకు ప్రభుత్వమువారికి కొంచెమైన నవకాశములేదని మీరు నమ్ముచాలము. మరియు అధినితేజ స్వాతంత్ర్యము భారతదేశమునందు దిదివరకే అమలులో నున్నది అని బెన్ గారు నడిచిన వాక్యమును సద్భావములను శ్రీయారాధముగను రుజువుచేయుట దొరతనమువారి సాధ్యపడలేదనిగూడ మీరు నమ్ముచాలము. అటుపిమ్మట జరిగిన విషయములనుబట్టి దొరతనమువారు ఎంతవరకు సద్భావములను వెల్లడించినదియును స్పష్టమునకు చేరుచున్నది. మైమక్ సంఘమువారి నివేదిక యంతవరకు ప్రకటించబడక యుండుటచేత తాను కోరినరీతిని మీరు వాగ్దానము చేయుటకు మీరును బ్రిటన్ దొరతనమువారికిని యిబ్బందులేమైన నుండవచ్చునను అభిప్రాయముతో అటుపిమ్మట గాంధీజీ విముక్తుల 11 మరతులను కోరెను.

మహాత్ముని 11 మరతులు

- (1) మద్యపాన నిర్మూలనము.
- (2) మారకపు లేటును 18 పెన్సులకు తగ్గించుట.
- (3) భూమిశిస్తులో కనీసము నూటికి 50 వంతునైన తగ్గించుట, దానిని కానసభయొక్క పరిశీలనకు లోబరచుట.
- (4) ఉప్పుపన్నును రద్దుచేయుట.
- (5) సైనికవ్యయమును కనీసము 100 కి 50 వంతునైన తగ్గించుట.
- (6) ఆర్థిక చేయుటలను ఆదాయము తక్కువయగునగాన దాని కనుగుణముగా విక్రీలీ పెద్దజీతములను పుచ్చుకొనుచుండు ఉద్యోగుల జీతములో కనీసము 100 కి 50 వంతునకు తక్కువకావడం తగ్గించుట. విదేశీవస్తువులపై పన్ను చేయుట.
- (7) కోస్తా ప్రాంత రిజర్వేషన్ బిల్లు నామోదించుట.
- (8) హత్య నేరములకు శిక్షింపబడినవారలను తప్ప తక్కిన రాజకీయ వైదిలనందరిని విడుదలచేయుట.
- (9) ప్రస్తుతము అమలులో నున్న రాజకీయ కేసుల నన్నిటిని ఉపసంహరించుకొనుట. 124 (ఎ) క్లెక్ 1818 (8) రెస్ట్రీక్షెడ్ మున్సిపల్ కమిషన్ కానసములను రద్దుచేయుట, ప్రవాసమునందున్న భారతీయుల లందరూ మరల స్వదేశమునకు వచ్చుట కనుమతినిచ్చుట.
- (10) పోలీసు సి. ఐ. డి. కాకును తీసివేయుట, ఆకాళును కానసభల పరిశీలనక్రింద చేర్చుట.
- (11) స్వరక్షణము కొరకు ఆయుధముల ధరించుటకు లైసెన్సు నిచ్చుట. దానినిగూడ కానసభల పరిశీలన క్రింద చేర్చుట.

ఈ విషయముల విక్రీలీ సులభమైనదే యైనను భారతదేశమునకు విప్లవప్రధానమైనవిగా నున్నవిగాన, వీటి నైన రాజప్రతినిధిగారి నేరవేర్చినచో, యిటుపైని సత్కా గ్రహమును గూర్చిన ప్రస్తావనయే అతనిచేసినదే. ఏసభలో నైనను సతే, భారతీయులు తమ కోరికలను అభిప్రాయములను స్పష్టముగా తెలుపుటకు సంపూర్ణస్వాతంత్ర్యముందునో అట్టి సభలలో కాంగ్రెసు ప్రతినిధులు పాల్గొనుటకు కూడ ఎట్టి అభ్యంతర ముండదు * * * ఈ విషయములలో ముఖ్యమైన వానిని కొన్నిటిని ప్రస్తుతము నెరవేర్చి తక్కినవాటిని సాధ్యమైనంత త్వరలో నెరవేర్చదమనివారు వాగ్దానము చేసినను కూడ రవుండు లేక పథలో పాల్గొనుటకు గూర్చి ఆలోచించుటకు నేను సమ్మతించెదను" అని గాంధీమహాత్ముడు యంగ్ ఇండియా పత్రికలో 2 సంచికలో వ్రాసియుండెను. మహాత్ముడు కోరిన యీయంశములన్నియు న్యాయసమర్థములే యని అంగీకరింపక తప్పదు. ఆ క్రొత్తవిషయములు కావు. భారత పితామహులైన భాయ్ నాగోజీ కాలమునుండియు గూడ యిట్లే యున్నది.

వీనిలో 6 విషయములను గూర్చి పాల్గొన్నాను, దేశమునందుకూడ నిరంతరమును చర్చ జరుగుచున్నది. ప్రజలు తమ అభిప్రాయములను వెల్లడించుచునే యుండిరి. కావున వీనిని నెరవేర్చుటలో ఎట్టికష్టమును కనుపడదు. కాని దురదృష్టమున దొరతనమువారు అటులచేయుటకంగీకరింపలేదు. ఈ కోరికలు న్యాయమైనవే యనికూడ వారొప్పుకొనలేదు. భారతదేశమునందు అధినితేజ స్వపరిపాలనము యదివరకే అమలునందున్న దను విషయమునందు ప్రజలకు గట్టి నమ్మకము కల్గుటకు తగినరీతిని దొరతనమువారు పనిచేయకపోవుటయేగాక ప్రజల అభిప్రాయములకు కేవలము విరుద్ధముగలిగిన దొరతనము వారు పనిచేయబూనియున్నారని ప్రజలుపూర్తిగా నమ్ముటకు

తన రీతినే వారు వ్యవహరింపసాగిరి. భారత కాపనసభలో మిర్రాసంగిన ఉపన్యాసము వలనను ఆంగ్ల దేశమున రసత్ ప్రభువాసంగిన ఉపన్యాసమువలనను రఘువంశచరిత్ర సభమైన భారతీయులు పెట్టుకొనిన ఆ కేవలము నిరాధారమే అని పూర్తిగా విడితమైనది.

ప్రభుత్వమువారి నూతన దృక్పథము

ప్రభుత్వమువారి నూతనదృక్పథమునకు శ్రీయుతులు రా మానంద ఫట్టేనుబావ చంద్రబోనుగార్ల నరేంద్రచేయుట మొదటి నిదర్శనములుగా ఏర్పడినవి. డిల్లీ నాయకుల ప్రకటనను మొదలు నిరసించినవారుకూడ పిమ్మట దాని నామోదించ సాగిరి. 1-11-29 వ తేదిన మీరుచేసిన ప్రకటననుగూర్చి సంకయించుటకు అంతరకు వెనుదీయుచున్నవారుకూడ యిప్పుడు పూర్తిగా సంకయింపసాగిరి.

ఎట్లులేనను రఘువంశచరిత్ర సభకు వెళ్లుటయే మంచి దని భావించుచున్నవారందరికిని కూడ టారిఫ్ బిల్లు పరిష్కారముతో అన్ని సంకయములు తీరిపోయినవి. ఆయ నిరూపణ ము వేరు, దానిని బడయుట వేరు ఆను విషయము అందరిని కూడ బాగుగా విడితమైనది. సాధ్యమైనంత త్వరలో భారత దేశమున అధినివేశన స్వాతంత్ర్యము నెలకొల్పుటయే బ్రిటన్ దొరతనమువారి నిశ్చితార్థప్రాయమైనచో ఈ 11 అంశములలో కొన్నిటిని నెరవేర్చుటకు వారల వెనుదీయవలెను? అని ఎల్ల వారును ప్రశ్నింపసాగిరి. భారతదేశమునకు వారు నిజముగా అధినివేశన పరిపాలనమునే యిచ్చునడల గాంధీజీ కోరిన 11 హంశములను అంగీకరించుటకును, తిరస్కరించుటకును, భారత స్వరాజ్య ప్రభుత్వమువారికి సంపూర్ణసాతంత్ర్య మేర్పడును. అట్టిచో ఈ అంశములను నెరవేర్చుటకు దొరతనమువారి రేల సంకయింపవలెను? అధినివేశనస్వాతంత్ర్యభ్రమనకు నిజమైన ఆరము ను మేము గ్రహించినంతవరకు ఆ స్వపరిపాలనమువలన నిట్టి హక్కులే కలుగవలసియున్నవి. కావున ప్రభుత్వప్రకటనము కల్ల బొల్లి వాగ్దానమే కానియడల వారిట్లు వెనుదీయుట కెట్టి కారణము కనబడదు-అని ప్రజలు తలంపసాగిరి.

బ్రిటన్ దొరతనమువారు మనకు అధినివేశన స్వాతంత్ర్యము నియ్యదలచుకొనలేదు. అది యిప్పుడు మనకు లభింపదు. అది 1, 2 శతాబ్దములకు ఆవలనైన లభించునో లేదో తెలియదు. అని సామాన్యప్రజలు కూడ స్పష్టముగా తెలిసికొనిరి.

ఇట్టి నిరాధారపు వాగ్దానముల నమ్మియుండుటకు యింగ్లీషు కలవారెవరును సమ్మతించవలరు.

స్వరాజ్యముబడయుటకు సత్యాగ్రహ మొక్కటియే సాధనమని నాయకులు నిశ్చయించిరి. దానిస్వరూపము మాత్రమే నిర్ణయింపబడవలసి యుండెను. లవణ సత్యాగ్రహము ప్రారంభింప దగినది గాంధీమహాత్ముడు నిశ్చయించెను. దేశీయులలో కొన్ని పక్షముల వారు, స్వయముగా యాసత్యాగ్రహమునందు పాల్గొనజాలక పోయినను, దీనియందు సంపూర్ణముగ సానుభూతిచే నున్నవారు. ఇదియే ప్రస్తుతస్థితి. దేశము నాయకుల నాయకులలో బూటకపు నాయకులు కాని వారందరు కూడ, అనగా ఏదో ఒక పక్షమువారి విశ్వాసమునకు పాత్రులును నాయకులనగు వారందరునుగూడ యీ ఉద్యమమున కనుకూలరైయే యున్నారు. అట్టివారిలో సత్యాగ్రహమునకు ప్రతి కూలరు ఒక్కరును లేరు. కాపనములనుధిక్కరింపవలెనని భారతీయుల రేల కోరవలెను? అను ప్రశ్న కలుగుట సహజము. తలలు పగులునట్లు దెబ్బలు తినవలెననియు, కారాగృహమునందు కష్టముల ననుభవించవలె ననియును విరోధముకొనుట కోరువారెవరైన నుందురా? అట్టివారెవరునుండరు. భారతీయులకు గత్యంతరము లేకపోవుటవలననే వారు సత్యాగ్రహము నవలంబింపవలసివచ్చెను. మిక్కిలి పట్టుదలగల మితవాదియైనను ప్రభుత్వమువారికి సహాయము చేయుటకు యిప్పుడు అతనికి కొంచెమైన అవకాశముగల్గుటందపోవుటకు దొరతనమువారి బాధ్యులు. దొరతనమునందు ప్రజలకు నమ్మకము పూర్తిగా తొలగినది. బ్రిటన్ దేశమునందు గల రాజకీయ పక్షములపై భారతీయులకుగల అపనమ్మకము ఇప్పుడు మరింత ప్రబలమైనది.

మీయందు మాకు అధికగౌరవము కలదు

వ్యక్తిపరముగామి యందు మాకు అత్యధికమైన గౌరవము గలదు. భారత సమస్యను పరిష్కరించుటకు మీరు చాలకృషి సల్పిరినది మేమెరుగుదుము. ఈ వివాదము అంతరింపవలెనని మీ ప్రవృత్తికిని కోరుచున్నారనికూడ మేము గ్రహించకపోలేదు. కాని దేశభక్త్యయమునకు కేవలము ప్రతికూలుడగు వ్యక్తి రాజప్రతినిధిగా నుండినయెడల జరుగదగిన చర్యలు మీవంటిదేశ హితంకరుడు రాజప్రతినిధిగా నుండినప్పుడే జరుగుచుండుట కేవలము సంతాపకరమగు విషయమని మేము మీకు స్పష్టపరచక తప్పదు. దేశమునందు చాల చోట్ల పురుషులైనను కొన్ని చోట్ల స్త్రీలైననుకూడ అతిశయముగా లాఠీలు ప్రయోగించెను. అందువలన కొన్ని చోట్ల ప్రజలు ఆగ్రహవేశమున ప్రతీకార మొనరించుటకు గూడ సంసిద్ధులైరి. ఆ కారణమువలన పోలీసువారు తుపాకులను కాలిబియ్యమును, నిరపరాధులకు పెక్కుమంది చనిపోవుటయునుగూడ తలపించెను. చట్టముల మీద ఆధారపడిన ప్రభుత్వ విధానమునకు బదులు

సైన్యమువైనను అది నెన్నులవైనను ఏర్పడుట తలపించెను. ప్రతి కలకు వాగ్దానము మొనరింపబడినది. భారతమాత పుట్టులలో శ్రేష్టతములనువారు రందరునుకూడ కారాగృహములందు బంధింపబడిరి. ఈ చర్యలన్నియును, మీకు కూడ చాల అయిత్తులుగానే యుండవచ్చును. వీనివలన మీకు అత్యధికమైన సంతాపము కూడ కల్గియుండవచ్చును. మీరు వీటికి విధిలేకయే ఆను మతి నిచ్చియుండవచ్చును. కాని ఎట్లులేనను మీరునుమతితోనే యివి అన్నియును జరుపడుబదులందెనుట కెట్టిసంకేతమును లేదు. ఇట్టిదుస్థితి దేశమునందు కల్గియుండుటకంటె మీ శ్రేష్టత్యముపై ప్రజలముగ నేరారోపణము మరేది యుండగలదు? ఇట్టిస్థితిలో ప్రజలు మొండిచొరవకు గడంగుటలో నేమి వింత యున్నది? ఈదుస్థితిని తొలగించుటకు తగినసాధన మిదికానే కాదు. పరిశీతులను బాగుగా పరిశీలించవలెను. అధికముగమూర దృష్టియుండవలెను. జైదార్యముతో కూడిన దైర్యము ముఖ్యముగా నుండవలెను.

రఘువంశచరిత్ర సభ.

రఘువంశచరిత్ర సభ జరుగును. భారతదేశమునందు దన్ని పక్షములవారును రావలెనని దొరతనమువారి రిప్పటికిని తెల్పుచునే యున్నారు. ఆ రఘువంశచరిత్ర సభవా రేచియములను గూరిచర్చించెదకో వారు చేయవలసిన పని యెట్టిదియో యెవరికిని తెలియదు.

ఆ సభకు వెళ్లిన భారతీయులు తమ అభిప్రాయములను తెల్పుటతోనే మిన్నకుండవలెనా? లేక పరిపాలనావిధానమును నిర్ణయించుటలో కూడ వీరు పాల్గొనుట కవకాశముండునా? ఆ సభలో అధినివేశన స్వాతంత్ర్యవిధానము నిర్ణయింపబడునా? అటుల నిర్ణయింపబడినచో దానినిగూర్చి అటుపిమ్మట బ్రిటన్ మంత్రివర్గమువారి సభలోనూ, పార్లమెంటు సభలోనూ చర్చ జరుగునా? అను సీమయములనుగూర్చి ఏరికిని తెలియదు. అంతయు అయోమయముగ నున్నది. సిక్కిగతు లిటులుండగా రఘువంశచరిత్ర సభలో చాల ముఖ్యమైన విషయములు చర్చించబడును. ఆసభకు భారతీయులందరు రావలెనని పదింబదిగ మీరు తెల్పుచున్నారు. భారతీయులపక్షమున ఆసభలో ఆహ్వానితమి అని నిలవబడి మాటలాడగలిగిన ఏకైక నాయకుడు కారాగృహమున బంధింపబడియుండగానే యిది అంతయును జూపబడుచున్నది. గాంధీజీ మాచించిన యంశములను తగిన సమాధాన మియ్యబడనేలేదు. గాంధీజీ కోరిన కోరికలే యుక్తియుక్తముగా నున్నవని ప్రజలందరును గూడ యిప్పటికిని భావించుచున్నాడు కావున యీ రఘువంశచరిత్ర సభనుగూర్చి యింకను హెచ్చు వివరములను మీరు తెలుపవలసి యున్నది. ఆసభలో అధినివేశనస్వాతంత్ర్య విధానము స్థిరపా నెడల ఆవిషయమును మీరు వెంటనే స్పష్టముగా యిచ్చుది. అటుల మీరు తెలిపినచో, యిప్పుడు నిర్ణయించిన పథపు నరాలులో చన

కము కలుగగలదు. ఆసభలో భారతీయులకు తెల్పుటతప్ప చేయవలసినది. ఆసభలో, తెలిసిన అభిప్రాయములనుబట్టి దొరతనమువారు తమకు తోచినట్లు పోషురీం.

నిరారణ చేయబడినచో ఆవిషయము నైన మీరిట్లు ముగా చెప్పవలసి యుండును. భారత-బ్రిటన్ దేశములకు సఖ్యము తొలగకుండ నుండవలెనని మీరు కోరునెడల రఘువంశచరిత్ర సభలో చర్చింపబడునట్టి విషయములను భారతదేశమునకు స్వపరిపాలనము నిచ్చుటకు చేయబడిన కాలనిర్ణయమును, మీరు స్పష్టముగా తెలుపవలసియున్నది. రఘువంశచరిత్ర సభకు గాంధీజీ రానియెడల ఏనుస్వయముకూడ పరిష్కారము గాజాలదు.- అని మేముమీకు నిస్సంకేతముగా తెలియజేయుచున్నాము. "బంధవిముక్తుడైన గాంధీమహాత్ముడు రాండు లేచి" సభకు వచ్చుటయో లేక ఆసభలో చేయబడిన పరిష్కారముల నామోదించుటయో జరుగని యెడల ఆసభలో జరిగెడి పరిష్కారములు భారతదేశీయుల కెంతమాత్రమును సంకృప్తిని గలిగింపజాలవు" అను తీర్మానము 20-5-1930 ని జరిగిన ఘడవేషన్ సభలో ఆమోదింపబడెను. గాన యిదియే భారత వాణిజ్యసంఘమువారి అభిప్రాయ మని మీకు తెలియజేయుచున్నాము కావున నెంటునీ రఘువంశచరిత్ర సభకు గాంధీమహాత్మునాహ్వానించుచు, బ్రిటన్-భారత ప్రభుత్వములపక్షమున నిరారణగా మీ రొక ప్రకటన గావించవలెను. అధినివేశన స్వాతంత్ర్యమునుగూర్చిన విధానము ఆసభలో స్థిరపరచబడునని మీరు స్పష్టముగా తెలుపవలెను. నేడు ఆస్ట్రేలియా, కెనడా దేశములు ఎట్టిస్వాతంత్ర్యము నుభవించుచున్నచో అట్టి స్వాతంత్ర్యమునే భారతదేశము కూడ బడయగలదని మీరు తెలిపవలెను. మీరిట్టి ప్రకటనను చేసినచో యీ సత్యాగ్రహసమరము విరమింపబడును. గాంధీమహాత్ముడు కూడ మీకు తోడ్పడగలడు. అటుల మీరెప్పుడు చేయనియెడల యిదిగత మీరుచేసిన వాగ్దానములన్నియును మిథ్యా వాగ్దానములనియే భావించవలసివచ్చును. భారతీయులకు మరి కొన్ని సదుపాయములను మాత్రమే గలిగించి వారి సహకారమును మీరు హెచ్చుగా బడయగోరుచున్నారని కూడ యీ

హింసపరిపాలనయుండును. ఇదియే దొరతనమువారి అభిప్రాయమై యుండునని మేము నమ్ముజాలముగాని ఒకవేళ ప్రభుత్వాభిప్రాయ మిదియైనయెడల యిది కేవలము తత్వదానియనియును దాని కొనసాగదనియును మేము మీకు చెప్పలముకువిధియైయున్నది. భారతదేశమునందు ప్రజలలో ఎన్ని అంతరాలములున్నను అధినివేశన స్వపరిపాలనము అను పదమునకు సరియైన అర్థము ప్రకారము గల స్వాతంత్ర్యమునే భారతదేశమునందు వెంటనే ఏర్పరుపవలెనని దేశీయులందరును అన్ని పక్షములవారుకూడ ఏకగ్రీవముగా కోరుచున్నారని మీకు మేమిప్పుడు నిరారణగా తెలియజేయుచున్నాము. ఇట్టి పూర్ణ స్వరాజ్యమునుబడయుటకు దేశీయులెట్టి గొప్పత్యాగ మొనర్చిననుకూడ అదియల్పమేయగును. కావున ఎట్టి మహాత్యాగమున కైనను వెనుదీయక, ఎట్లులేనను పూర్ణ స్వరాజ్యమును బడయవలెనని ప్రజలు దీక్షలుని యున్నారు. కావున యీ యాశయము సిద్ధించువరకు దేశమునందు కాంతిచేసకరజాలదు.

కాంతముగను నిష్పాక్షికముగను ఆలోచింపవలెను

ప్రస్తుతస్థితిలో మీరు కాంతముగను, నిష్పాక్షికముగను పరిశీలన చేయవలెను. కఠిన పరిపాలనమే కర్తవ్యమని దూరముగా ఆలోచింపజాలనివారు దొరతనమువారికి తరచుగా ఉపదేశించుచుండురు. అట్టివారు భారత-బ్రిటన్ దేశములకు రెండిటికిని కూడ శతృవులని మా అభిప్రాయముగావున మీరు అట్టివారి సలహాలనుసరింపమాడరు. గాంధీజీని ఆరెప్పు చేసినవెంటనే ఉద్యమము నశించునని తలంచెడివారు కొందరు గలరు. భారతదేశమునందు విద్యాధికులైన నను, సామాన్య ప్రజలైనను ఎక్కువ పలుకుబడిని కల్గియుండుటలో గాంధీమహాత్ముని మించదాని నాయకుడు మరెవ్వరూ లేడట నిశ్చయమే. ఆ కారణముననే గాంధీమహాత్ముని బోధనలు భారతీయుల హృదయములలో శిలాశాసనములుగా చిత్రింపబడినవి. కావున వారు సాధ్యమైనంతత్వరలో స్వరాజ్యమును బడయుటకు బద్ధకంబులై యున్నారు. ఇందులకు తగిన నాయకుడు గాంధీమహాత్ముడొక్కడేయని ప్రజలు దృఢవిశ్వాసమును గల్గియున్నారు. గాంధీమహాత్మునిచే 1921 లో ప్రారంభింపబడిన అసహాయోద్యమమునకును 1930 సంవత్సరములో ప్రారంభింపబడిన సత్యాగ్రహోద్యమమునకును పోలిక లేకమైనను లేదు. ఏలననగా అప్పుడు అసహాయోద్యమము చారిత్రా దురంతములు జరుగుటవలన నిలిచిపోయినదేగాని, గాంధీమహాత్ముని నిర్బంధించుటచే నిలిచిపోలేదు. చారిత్రా దురంతములు జరిగినవెంటనే మహాత్ముడే దానిని నిల్పి వేసెను. దానిని నే మహాత్ముని నరెప్పుచేసిరి. అప్పుడు గా నిలిపినవెనుగులకు

దొరతనమువారికి లులు మార్పులు కలవు. చున్నరీతినే కేవలము పశుబలప్రధానమగు చుట యొకటి. ప్రజలను సమాధానపరచి పొది. ప్రజల సహృదయమును, సహాయమును లేకుంబలము వలన దొరతనము వారు వ్యల్ప కాలము మాత్రమే పరిపాలింపగల్గుదురు. దీనివలన అపారమగు అనర్థముకూడ చేసారగలదు. భారతదేశీయుల స్వపరిపాలనమును బడయుటకును, భారత-బ్రిటన్ దేశములకు రెండిటిని లాభమును కలిగించుచుండుటకు తగిన శ్రేష్టమైనపద్ధతి సమాధానపద్ధతియే. కావున బ్రిటన్ దేశపు రాజనీతిజ్ఞులు ప్రస్తుతస్థితిలో ఆధికమగు దౌర్భాగ్యముతో పనిచేయవలెను. ఈ విషయమున మీరు చారికి మర్షదర్శకులు కావలెను. భారత జాతీయ నాయకులలో నాలొ చించి భారత బ్రిటన్ దేశములకు రెండిటిని కాశ్చేతమును పేలుగలుగునట్లు మీరు గౌరవప్రదముగా యాసమరమును ముగింపజేయవలెనని మేము మీకు విన్నవించుచున్నాము."

దొరతనమువారికి లులు మార్పులు కలవు. చున్నరీతినే కేవలము పశుబలప్రధానమగు చుట యొకటి. ప్రజలను సమాధానపరచి పొది. ప్రజల సహృదయమును, సహాయమును లేకుంబలము వలన దొరతనము వారు వ్యల్ప కాలము మాత్రమే పరిపాలింపగల్గుదురు. దీనివలన అపారమగు అనర్థముకూడ చేసారగలదు. భారతదేశీయుల స్వపరిపాలనమును బడయుటకును, భారత-బ్రిటన్ దేశములకు రెండిటిని లాభమును కలిగించుచుండుటకు తగిన శ్రేష్టమైనపద్ధతి సమాధానపద్ధతియే. కావున బ్రిటన్ దేశపు రాజనీతిజ్ఞులు ప్రస్తుతస్థితిలో ఆధికమగు దౌర్భాగ్యముతో పనిచేయవలెను. ఈ విషయమున మీరు చారికి మర్షదర్శకులు కావలెను. భారత జాతీయ నాయకులలో నాలొ చించి భారత బ్రిటన్ దేశములకు రెండిటిని కాశ్చేతమును పేలుగలుగునట్లు మీరు గౌరవప్రదముగా యాసమరమును ముగింపజేయవలెనని మేము మీకు విన్నవించుచున్నాము."

నాయకులకు వండిన ఆహారము నిచ్చుట

వారు నిరశనవ్రతమును విరమించుట విల్లి మోరా, మే 28-నైటు ఆంధ్రాలామ తపేలు బాక్స్ త్రిపువన దానుగార్లకు ఉద్ఘాటన కావలను కేలాగును యియ్యగా వారు వానిని పరిత్యజించి నిరాహారదీక్షను బూరిరి. నిన్న సాయంకాలము వారికి వండిన పదార్థములు నిచ్చుటచే వారు భజించిరి. (ఆ. పే.)

విదేశవార్తలు

నాటింగుహం ఎన్నికలు

(రూటరు)

లండన్, మే 28:—సర్ ఆల్ఫ్రెడ్ బెన్సెంటిన్ గారు రాజీనామా చేసి నాటింగుహం కేంద్ర పార్లమెంటు ఎన్నికలకు పాల్గొననున్నారు. ఫలితము:—

టి. జే. ఓకోనారు (కన్స) 14946 ఎ. ఈ. వాలర్స్ (కార్) 7928 కన్సర్వేటివ్ (లిబ) 4648 పనిలేనివారి సమస్యను ప్రధానాంశముగా ఎన్నికలను జరిపిరి. ఓకోనారు గారు కన్సర్వేటివ్ అభ్యర్థియై అయినను సామ్రాజ్య స్వేచ్ఛావ్యాపార మును ఆపేసేందువారు.

ఇరాకు పెరిషియా రాయబారములు

(రూటరు)

టెర్రకో, మే 28:—ఇరాకు విదేశాంగమంత్రి అబ్దుల్ అజీజ్ బేగ్ అగ్నాజ్ కుమారుడు ఇరకుకు వచ్చిరి. పెరిషియాతో శాశ్వతమైత్రితో గూడుకొన్న వర్తకపు టాడంబడికను జేసి కొనబెట్టెరట.

స్వేచ్ఛావ్యాపారము

(రూటరు)

లండన్, మే 28:—బెన్సెంటిన్ గారు ఫిలిపు స్టాడను సతి స్వేచ్ఛావ్యాపారసభను సత్వెను. ఇది ఏపక్షమునకు జేందదు. బెన్సెంటిన్ గారు రిస్కెక్షను వహించిరి. క్రొత్తగా ప్రవేశ పెట్టబడు సంరక్షణవిధానము మాడదని అనుభూతిని జూపవలెనని ఆందోళనను ఉపసంహరించిరి.

సింగును

లంక విధిలక చేయబడినట్లు చెప్పెను. ఇందున్న చిక్కులన్నిటిని ఆలోచించి యే ప్రముఖులను చేయవలసివచ్చెను. ఈ ప్రభుత్వమునకు బెన్సెంటిన్ బంధుమిత్రులు ఇంతవరకు మరింత అధికారప్రకటనను లేదట. ఆట్టో బరుగోపుగ కేంద్రసంఘ మేర్పడి ఈవిషయమునకు సంబంధించిన కాసనములను జేయదట. విదేశములనుండి ఎంతమందియో బైద్ధవిద్యార్థులుగ నమోదు చేయించుకొనుటకు దరఖాస్తుల సంపుటమన్నారు. వారు విద్యార్థులైనగాని తేర్చుకొనబడరనుచున్నారు.

సార్వభౌముడు స్వస్థతను గాంచుట

(వైర్లెస్)

రంగు, మే 28:—సార్వభౌముని వాతపు నొప్పులు చాలగూడగా నిచ్చెనట. ముగ్ధచేయుటచే ఈగుణము గల్గెననుచున్నారు. కొద్దిరోజులలో ఈ నొప్పి అధ్యక్షునిననుచున్నారట. రాజుగారు చేయవలసిన పనులనుగూడ చక్కచెట్టు కొనగల్గును రనుచున్నారు.

గుప్తదానము

లండనులో ఎడ్వర్డురాజు ఆస్పత్రి నిధిగా ఎవరో దాత 24500 పౌనులను గుప్తదాన మొనర్చెను. ఇంకొక 10500 పౌనును ఇచ్చెదనునది.

పనిలేనివారి సమస్య

(వైర్లెస్)

రంగు, మే 28:—పనిలేనివారి సమస్యనుగూర్చి జరుగుచున్న లిబరలు పక్షమువారు పాల్గొనరట. ఈ సమయమున ఎన్నికలను జరుపుట లిబరలుకు ఇష్టములేదు. అందుచే ప్రభుత్వమువారికి ఎక్కువ ఓటు లభింపరను. ఈ విషయమై అన్ని పక్షములవారును కలసి పని చేయుటకు జరుగునో లేదో సందేహముగనున్నది.

పనిలేనివారి సమస్య

బాల్టిమోరారు

(వైర్లెస్)

రంగు, మే 28:—పరిశ్రమలను రక్షించుటకు పన్నులను వేసినచే పనిలేనివారి సమస్యను పరిష్కరించుటకు నిలదగిరి. ఎక్కువ మొత్తములచే వ్యాపారము వ్యాపించ దన్నమాట నిజమే. కాని బ్రిటిషు మార్కెటులో చతురధరగల పన్నులు వచ్చి పడుచున్నంతవరకు ఎక్కువ మొత్తములను తగ్గించుటకు పిలువదనిరి. సామ్రాజ్యములో మార్కెటులు అభివృద్ధిగాంచుటకు బ్రిటిషుమార్కెటులను గాపాడవలెను. సంరక్షక విధానమున్నచోట్ల పనిలేనివారిసంఖ్య పెరిగిపోవుచున్నదనిరి.

ప్రభువుల సభ

భారతదేశపరిస్థితులు

పీలుప్రభుని బెదిరింపు

రంగు, మే 29:—భారతదేశ పరిస్థితులనుగూర్చి బెలుపు దని ప్రభువులసభలో పీలుప్రభు వడిగెను. ఇండియా ఏర్పడిన ఆల్లరులను అడంచి వాటిని అంతమొందించుటకు ఇండియా ప్రభుత్వమునకు పూర్తిగా తోడ్పడవలెనని పీలుప్రభువుల సభలో చెను. ప్రత్యేకముగ ఆల్లరులు జరుగుచోట్ల నాడుకులను చుట్టకు బదులు ఆల్లరులు జరుగు ముఖ్యస్థానములనే ముఖ్యమునది. అట్టిసమయ మేర్పడినదనిరి. కాంతిని తిరిగి జేయవలెననిరి. దేశభాషాపత్రికను గూర్చి బెలుపు బదునున్న ఘటించవలెననిరి. ముట్టచే క్రొత్త విపత్తు ఏర్పడి గొల్లంపుమును సహించరాదు. పండుటకు శక్తి వందవలెక గంచవలెననిరి.

పీలు ప్రభుత్వ క్రిపరాయబులుగనే ఉన్నారు. ఆలోచన ఆక్కరలేదనిరి. మాటిమాటికి రాజ్యో కొట్టబడినను పోలీసువారు చక్కగ పనిచేసినందుకు పోలీసువారిని కొనియాడిరి. ప్రభుత్వమువారు ఎక్కడలేని శాంతమును, ఓరిమిని జూపిరి. విధిలేనపుడు మాత్రమే కుపాకులను ప్రభుత్వము వారు ఆల్లరులను అడంచుటకు ప్రయోగించవలసివచ్చెననిరి. రాజప్రతినిధి ఓరిమిబట్టి ఎవరికిని కొపమును గలుగచేయకుండ ప్రవర్తించినందుల కొంతయు రిస్కెషు ప్రభువు కొనియాడెను.

పలసైనులో బిటిషువిధానము

(వైర్లెస్)

రంగు, మే 28:—పలసైను పరిస్థితులు అసంతృప్తికరముగ నుండుటకు నివారణోపాయమును ప్రభుత్వమువారు ఆలోచించెదరు. అయితే మ్యాండ్లె మరతులనుబట్టి నివారణసాధనము లుండును. సర్ హోప్లిసింపుకొగారి నివేదిక వచ్చినపిదప పలసైనుపరిస్థితిని యభివృద్ధినిగూర్చి భావికర్తమును ఆలోచించెదరనిరి. ఈలోపుగా పలసను తాత్కాలికముగ ఆపుజేయుటనుగూర్చి ఆలోచించుచున్నారు. వ్యవసాయముజేసుకొను దేశీయులను తొలగించుకుండ ఏర్పాటులు జేయబడునట. తిగిన సంరక్షణక, బాధ్యతను కలగజేసెద మనిరి.

జూన్ 24 తేదిని సామ్రాజ్యపత్రికా పూర్వక ప్రతినిధులను వారి సభలను సార్వభౌమదంపతులు ఆహ్వానించెదరు. ఆదివారం సభ ప్రారంభమగును.

కమ్యూనిస్టు లెవరో బ్రాహ్మణ్యపురమందిరమున పోలీసువారిని కొట్టినందుకు రెండునెలలు శిక్షను 40 పిల్లలగుల జరిమానాను విధించిరి.

రాచకీయ నిర్బంధములు

విడుదల వదంతులు

(బీము సర్వీసు)

లండన్, మే 28:—రాచకీయ నిర్బంధములను విడుదల జేతురను వదంతులు ప్రజలుచున్నను, ఇది నిజమని నిర్ధారణగలుగలేదు. ఈవిషయమై ఏమియు జెప్పజాలమని అధికారిలనుచున్నారు.

భారత బ్రిటిషు సంబంధములలో నూతన శకము జూన్ 8, 10, 24 తారీఖుల తేదిన ఏర్పడుననుచున్నారు. ఇది నిజమో ఊహా జెప్పజాలరట.

ఇండియా-మగూడ ఇంగ్లండునుండి తెలిపానును వేయటకు ఆలోచించుచున్నారు.

మీరటులో పిక్రేటింగు

వాలంటీర్లు చేర్చబడుచున్నారు

మీరటు, మే 27:—మీరటులో మగవాలంటీరులు కల్లుడుకాములవద్దను విదేశీవస్త్రపు దుకాణములవద్దను పిక్రేటింగు చేయుచున్నారు. వాలంటీర్లు విరివిగా జేరుచున్నారు (ప్ర. ప్ర.)

అందమైన వెండ్రుకలకు

మీ వెండ్రుకల యందము చాలభాగము పరిశుభ్రపరుచుటచే సాధారణమైనది. సామాన్య సబ్బు సువయోగిండుటచే వెండ్రుకలకు పెగును దనము నిచ్చి, తలపైన చుండువ్యాధి ప్రారంభమై వెండ్రుక లన్నియు ఊడిపోవుటకు ప్రారంభమగును.

మీకు చక్కని వెండ్రుకలు గల కలను కొరెన, యధము వారమునకొకసారి యందమైన వెండ్రుకలను రైట్స్ కోల్ టార్ షాంపూ పౌడర్ కుభ్రపరుచుడు.

WRIGHT'S COAL TAR SHAMPOO POWDER

ఇండియా, బర్మా, సిలోను దేశములందు అన్ని మందుల సాఫల్యమును, బజారులందు పట్లములుగా అమ్ముబడును.

Sole Representative for India Burma and Ceylon.

T. S. R. GILLET,

Stronach House, Graham Road, Bombay.

ప్రజామూలకము

తుమ్మలచెరువు

(ఒక విలేఖరి)

మే 26:—నిన్న ఉదయము నా యంత్రము 6 గంటలకు తుమ్మలచెరువునందొక బహిరంగపథ సమావేశమయినది. శ్రీయుత పరుమారు వెంకటసుందరవరదులుగా రధ్యక్షుల వహించిరి. ప్రభుత్వపు ప్రచారకులగు శ్రీ నారాయణస్వామి నాయుడుగారు మధ్యపాన నిషేధమును గూర్చి యుపన్యసించిరి.

చీరాల

మే 27:—నిన్న సాయంత్ర మీ గ్రామమున నొక పథ శ్రీ యన్వట్టూరి కామేశ్వరరావుగారి యాధిపత్యమున జరుపబడినది. శ్రీ తన్నీరు శృష్టమూర్తిగారు ఖద్దరుయొక్క పైతికత్యమును, స్వాభావికత్యమును, రాజకీయత్యమును, అధికత్యమును గూర్చి యొక దీర్ఘపద్యము నొసంగి జనుల మానసంబుల రంజింపజేసిరి. తరువాత శ్రీ శ్రీభాగ్యం ఆదిశేషుగారు శ్రీ జాలగంటి మహారావు, గంటూరు నరసింహారావు గార్లను కారాగృహవాసుల జేసినందులకుగాను ప్రభుత్వము వారి చర్య ప్రశంసించి ఖండించుచు, వారియొక్క దేశసేవకును త్యాగమునకును వారి నభినందించుచు నొక తీర్మానము నుపపాదించిరి. తీర్మానము చోక్రమముగ నంగీకరింపబడినది. విదేశీనైపుణ్యముతో పథ ముగిసినది.

(విలేఖరి)

రాజవరం

రాజవరం గ్రామములో 24 మే తేదీన రాత్రి 8 గంటలకు చిత్తరంజన్ సమాజముయొక్క ద్వితీయ వార్షికోత్సవము జరిగెను. శ్రీమతి. డి. భాస్కరమ్మగారు అధ్యక్షుల వహించి అధిక, సాంఘిక, ఆరోగ్య, విద్యాపరిస్థితులను గూర్చి చక్కగ వివరించెను. సమయమంత్ర మహాలక్ష్మి ఆను బాలిక గ్రామ స్త్రీల తరఫున ఆరోగ్య మొసంగినది. మ. రా. శ్రీ దామెర వెంకట్రావుగారు, ఎమ్. ఎ. ఎల్. టి. ఆరోగ్యవిషయమై యుపన్యసించిరి. మ. రా. శ్రీ అడివి శంకరరావుగారు బి. యు. యల్. టి. గృహ పరిశ్రమల విషయమై వెనుకటికి నివృత్తికిని తారతమ్యములను వివరించుచు వాటిని పెంపొందించుటనైన దని చుమత్కారముగ నుపన్యసించిరి.

(ఒక విలేఖరి)

పాఠశాలల గ్రాంట్లు రాజకీయ సంబంధము

(స్వకీయవిలేఖరి)

మద్రాసు ప్రభుత్వమువారి ప్రకటన ఉదాహరణ, మే 27:—గవర్న మెంటువారి దివ్య సహాయమును పొందుచున్న పాఠశాలలుగాని ఇతరసంస్థలుగాని రాజకీయందోళనములందు జోక్యము కలుగజేసికొన్న యెడల ఎందరు గ్రాంట్లు నిలిపివేయబడును.

అసెంబ్లీ సభ ఎన్నికలు

రాజ్ పు జనవరి నెల 1 వ తేదీన అసెంబ్లీసభ ఎన్నికలు జరుగునని ఇండియా గవర్న మెంటువారు నిర్ణయము చేసిరిని తెలియుచున్నది.

మద్రాసు శాసనసభ

ప్రస్తుత మద్రాసు శాసనసభ జూను 18 తేదీన రద్దు అగును అని గట్టి వదంతి ప్రబలియున్నది. అలా నెలలుగాని ఆగట్టు నెలారంభమునకుగాని క్రొత్త ఎన్నికలు జరుగును. పెట్టెంబరు నెల క్రొత్త పథ్యార్థ సమావేశము జరుగును.

భారత దేశ వైద్యవిరుదములు

భారతదేశములో అంగ్లేయ వైద్యపరిశ్రమల చురుకైన కారణముకై వైద్యవిరుదములను గౌరవింపజాలము అని బ్రిటిషు మేడికలు కవునిలువారు ఇటీవల ప్రకటించియుండిరి. కాని ఇందు విషయమై ఆక్షేపించుచు ఆయా రాష్ట్ర ప్రభుత్వ శాసన సభవారు ఏమేమి చర్య జరుపదలంచిరో తెలియజేయవలసిన దని ఇండియా గవర్న మెంటువారు కోరిరి. ఆయా రాష్ట్ర ప్రభుత్వ ములవారు తమ సలహాలను తెలియజేయుటకై ముందుగా ఇండియా గవర్న మెంటువారు తమ ఆభిప్రాయ ప్రకాశిక నొకటి తయారుచేసి రాష్ట్రీయ ప్రభుత్వములవారికి అందజేయుచున్నారు.

(తంజివర)

వసంతముతు విద్యాలయము లేపాక్షి

లేపాక్షి గ్రామపువ్విర్మాణ సంఘము తరఫున వసంతముతు విద్యాలయము, ప్రాథమిక పాఠశాల పాఠ్యాంశములకు, మే నెల 1 వ తేదీన ఆరంభించి 17 వ తేదీ నాటికి ముగింపబడినది. సుమారు 40 మంది ఉపాధ్యాయులు హాజరుగ మండిరి. అనంతరమునాడియు, పెనుగొండ నుండియు విద్యార్థి కులు పెక్కుండ్రు, వివిధవిషయముల నుంచి యుపన్యసించిరి. చరిత్ర, భూగోళము, ఆర్థికశాస్త్రము, సహకారము, వాణిజ్యము, గ్రామ పంచాయత్యము, ఆంగ్లభాష, జోతిషము, వైద్యము మున్నగు విషయములు బోధింపబడియెను. వసంతముతు విద్యాలయమును ప్రసిద్ధి పెడిన శ్రీవిజయనగర రాజులవాటి శ్రీ పాపవాళేశ్వర ఆలయమున జరుపబడినది. చిత్రలేఖన కళా ప్రవీణ శ్రీ పి. యల్. వెంకటరావుగారు విజయనగర రాజుల వాటి చిత్రకళా, శిల్పమును దెలిపి, ప్రాచీన హైందవశిల్ప కళా కళలతకు తావలయియున్న ఆనెనాలయ మండపమున గల శిల్పముల విశదీకరించిరి. మరియు నీవందర్శనమునే సహకార సంఘముల పంచాయతీ తరగతులు జరుపబడినవి. కేంద్రములోని గ్రామ పంచాయతీ పథ్యాల సమ్మేళనముగూడ జరిగినది. ఇందులకు ధనసహాయ మొసగి సర్వచర్యముల బోధించిన శ్రీ పెనుగొండతాళ్ళోడ్డు వారికిని, అధ్యక్షులయిన శ్రీ అగతి నారాయణ రావుగారికిని అనంతరపు సహకారసమ్మేళన పథ్యాలకును, అడిగిన యంతమాత్రమున జనుడెంచి కష్టపట్టముల కోర్చి ఉపన్యసించిన విద్యజ్ఞులకును మేము మా మనఃపూర్వక వందనములు సల్పుచున్నాము. మరియు స్థానిక సహకార సమ్మేళనపు కార్యదర్శిగారయిన శ్రీ లేపాక్షి రామచంద్రరావుగారికిని శ్రీకరణ రామకృష్ణప్పగారికిని శ్రీ రెడ్డి తిమ్మప్ప తదితర గ్రామ ప్రముఖులకును వారినిర్వహించు పథ్యములను మా వందనములు విద్యార్థులకు ఉపన్యాసములను సుకేపల్లి కల్లూరు గ్రామములకు రప్పించి అందరించిన శ్రీ మానేపల్లి రామరావు శ్రీ కల్లూరు నంబండ్లరావు ప్రభృతులకు మేమంతయు కృతజ్ఞులము.

1-5-30 తేదీనుండి లేపాక్షి గ్రామమునందు ఆయుర్వేద వైద్యాలయమును స్థాపించి అందులకును వైద్యుని వేతనము నీయ సమ్మతించిన పెనుగొండతాలూకాబోర్డువారికిని అధ్యక్షులయిన శ్రీ ఆ. నారాయణరావుగారికిని గ్రామ పంచాయతీ పథ్యులకును నమస్కరించిరి.

ఆయుర్వేద వైద్యాలయము:—ఆరంభోత్సవము శ్రీ ఆ. నారాయణరావు బి. ఏ. యల్. యల్. బి.

వసంతముతు విద్యాలయము:—శ్రీ యం. నారాయణరావుగారు బి. ఏ. బి. యల్.

గ్రామ పంచాయతీ సమ్మేళనము అధ్యక్షుడు:—శ్రీ కే. యల్. రాఘవాచార్య బి. ఏ. యల్. యల్. బి.

సహకార సంఘ పంచాయతీ శిక్షణాధికారులు:—శ్రీ యల్. నీలకంఠముగారు బి. ఏ.

(ఒక విలేఖరి)

ఆదిమాంధ్ర నాయకుని నిర్యాణము

తూర్పుగోదావరిజిల్లా రాజ్ పు తాలూకా పాన్నునుండ గ్రామవాస్తవ్యులకు ఆదిమాంధ్ర మహానాయకులను నిరంతర దీక్షలు నేనావరాయణులను దాతలను అగు మ. రా. శ్రీ వుండ్రు తాతయ్యగారు 18-5-1930 సం తేదీన తెల్లవారు ఝామున స్వగృహమున కీర్తిశేషులయిరి వినుటకు దురవస్థలను వ్హారము.

(ఒకవిలేఖరి)

ఆయుర్వేదభాషాని నోరి రామశాస్త్రిలవారి ప్రి ర వ ర్ధ ని మె బుడ్డి 1-3 కు 1-8. తల్లులకు చనువలను వృద్ధతయెను. అన్ని సాధులలో దొరకును. ఆయుర్వేద నిలయయ (గిజనగర్) లెజవాడ.

విజయనగరం డాక్టర్. నిమ్మ వెంకట్రమణయ్య లీవరు అందు స్పీక్ వ్యాధులకు ప్రత్యేక చికిత్స నిచ్చు వైద్యులు. మద్రాసులో ఖాయముగా నుందురు. ఉత్తర ప్రత్యుత్తరము లన్నియు క్రింది ఆడమనకు వ్రాయవలెను. నెం. 27, మాధవవెరుమాళ్ కోయల్ వీధి, మైసూరులో మద్రాసు.

ధర్మరము

తాలూకా బోర్డు సభా సమావేశమును నిల్పివేయుట

మే 27:— 26-5-30 న తేదీన మధ్యాహ్నము 12-30 గంటలకు తాలూకా బోర్డు సమావేశము జనాభా సర్వే మామిడి ఫక్రద్దీన్ సాహెబుగారి యధ్యక్షతక్రింద జరిగినది. సభాప్రారంభములోనే శ్రీయుత కులూగుంట్ల నారాయణ రెడ్డిగారు ఈ క్రింది తీర్మానము నుపపాదించిరి.

తీర్మానము

ప్రకృతము భారతదేశము స్వాతంత్ర్యము సంపాదించుటకై సల్పుచుండు శాంతిసమరము నిలిపివేయుట ప్రభుత్వము రవలించియుండు దౌర్జన్య పద్ధతుల నీ బోర్డువారు దేశములోని నాయకులను వేసవేలుగా కైకొను బావులను లీనముగ ఖండించుచు అందులో ముఖ్యముగా లోకాల్పైపురుషులకు లగు మహాత్మా గాంధీగారిని నైతము విచారణ గూడ సల్పక ప్రాతరన్యతనగా క్రింద నిర్బంధించినందులకై తమ సంపూర్ణ అసమ్మతిని దేశంబరచుటకు బోర్డువారు తమసభకు నిల్పినచేయడమేకాక తన బోర్డు కార్యాలయమును మూయునని గాను కార్యాలయభవనముపై బాటిక పతాకమును ప్రతిఱించి నాటి సమావేశమును జాలించిరి. బోర్డు కార్యాలయము మూసివేయబడెను.

ఈ తీర్మానమును శ్రీయుత జనాభా మామిడి ఫక్ర సాహెబుగారు ప్రెస్ ప్రెసిడెంట్ అనుమాదింపగా సభ్యులు యగు గౌరవపురస్కరముగ 'శిక్ష'గ్రంథము నంగీకరించిరి. వెంటనే యధ్యక్షులు లు హాజీ జనాభా మామిడి ఫక్రద్దీన్ సాహెబుగారు కార్యాలయభవనముపై బాటిక పతాకమును ప్రతిఱించి నాటి సమావేశమును జాలించిరి. బోర్డు కార్యాలయము మూసివేయబడెను.

జాతీయనిధికి విరాళములు ప్రోగుచేయుట

సాయంత్రము 6 గంటలకు తాలూకా బోర్డు సభ్యులు అధ్యక్షో పాధ్యక్షులును తదితర సామ్రముఖులును గలిగి మహాత్ముని పటము మురైనిపురమున భిజవోగూడ ప్రెస్ ప్రెస్ కడకు బోయి ప్రగాఢశ్రద్ధలను కైల్స్ యుద్ధోత్సవ యువలను విరాళములను ప్రోగుచేసిరి.

(స్వకీయవిలేఖరి)

చంద్రా నరసింహోలు - నేలం జంక్షన్

నేలం మామిడిపండ్లు సంపుటకు తగిన, ఆరంభోత్సవో అధ్యక్షులు, 3 సం అంబుమామిడియొ, ఇగు ఫల అంబుమామిడి డిజి 11, 11, వ్యవసాయ శాఖ, పులవెత్తులు, 24 దినముల నెడ 24, 12 దినముల 14. కృష్ణలూగు ఇం. చంద్రా నరసింహ P. O. Salem Junction.

అపాయకరమైన కైత్యభారమునుండి తప్పించుకొనుచు మెమో Peps వేరింపును. స్వాగతమును బలము చేయవలెను. కెప్సెట్లను కైత్యభారములను తరిగివేయుట. కెప్సెట్లలో వేడిగొనిన పింబనే అందుండి భుజించుట దెగిన క్యాంకోశముగానికే చేసేగావాలను. కెప్సెట్లలోనుండి మలములను, పింబలను మును శాంతిపరచును. అగి స్వాస్త్యగాకీర్తిస్తే నిత్యం బాగికములను కలుగువ్యాధులను కీర్తిస్తేయను. దగ్గులకు, జలంబుకు, గొంతుకొప్ప, బొమ్మకొప్ప, మొదలైనవాటికి దివ్యమధ్యము. ఎప్పుడు చేసావనిగా చేసిన కొనుడు. మందులంగల్గి ప్రియంగును దొరకును. వెల 1-3 కు 1-8.

కాటపాడు - గుంటూరుజిల్లా

16 తేది పాయంత్రం 4 గంటలకు గ్రామములోని 400 ప్రజలు, గ్రామ హక్కుదీధియందు సమావేశమైరి. విదేశీవస్త్ర బహిష్కరణమును గూర్చియు, స్వదేశీవస్త్ర స్వీకరణమును గూర్చియు పలువురు పురుషులనుంచి, వారిలో సంతా కృష్ణ మూర్తిగారున్న కుంకురి వెంకట కృష్ణమూర్తిగారున్న ప్రస్తుతదేశీవస్త్రులను గురించి విపులముగా సుపన్యసించిరి. గ్రామప్రజలలో చాలా ఉత్సాహము జనించినది. గ్రామప్రజలలో చాలామంది ఉద్వేగవస్త్రులను ధరించుటకున్నూ, రాటా ములమీద నూలు తయారు చేయుటకున్నూ పన్నుతించిరి. పునఃసానంతరము విదేశీవస్త్రదహనము జరుపబడినది.

(ఒక విలేఖరి)

వెదక లేవలి

శ్రీ సునర్ణ కృష్ణబ్రహ్మశ్రీగారి అధ్యక్షతక్రింద యీనెల 28 వ తేదిని శ్రీమతి సతీజనీదేవిగారి నిర్బంధమునకై ప్రభుత్వవర్గము ఖండించుచు ఆమెయొక్క దేశభక్తిని కొని యాడుచును సభలో ఉపన్యాసము లిచ్చుబడిన. సభకు పూర్వము శ్రీమతి దేవిగారి వాయాపటము గ్రామములో బాండు మేళముతో ఊరేగింపు చేయబడిన. సభాసంతరం కొలదిగ విదేశీవస్త్రదహనము చేయబడిన. ఈసభాన వర్తకులందరు దుశాసనులు మూసివేసిరి. ప్రస్తుతము 15 రాటములు పని చేయుచున్నవి. తక్కిలీలమీదకూడా కొందరు నూలును నడుకు చున్నారు. శ్రీ గాంధీమహాత్ముని ఆదేశమును క్రమముగా నిబంధన ప్రజలు అలకించి ఆచరణలోనికి తెచ్చుచున్నారు.

విదేశీవస్త్రములను

ఇటు వర్తకులు యీ పని జీతంబరు అఖరువరకు విదేశ వస్త్రములు తెప్పించుట మానుకొని ప్రమాణపత్రమును వ్రాసి కొన్నారు.

(ఒక విలేఖరి)

ఈదరాడ

24.5-1930 తేది శనివారము సోజాన మా యీదరాడ గ్రామమున యీ గ్రామ కాంగ్రెస్ వారీయాజమన్యమున ఉప్పు తయారుచేయుటకై ఊరువెలుపలనున్న ఉప్పు చవుడును తెచ్చి శ్రీ సోమేశ్వర స్వామివారి చెరువుగట్టున నుమాడు వండుల మంది ప్రేక్షకులతో ఉప్పును తయారుచేయుచుండగా పోలీసులు వచ్చిరిగాని నిర్విఘ్నముగానే ఉప్పును తయారుచేసిరి. సభలో ఉప్పును వేలం వేయగా యెరుబండి రానుచుండరావుగారుపాడి రి. మిగిలిన ఉప్పును గ్రామస్థులకు పంచివెట్టబడిన. ఉప్పును తయారు చేయుచుండగా కడలివాస్త్రపుట్ట శ్రీ చెరుకుమల్లి సీతారావు ఖద్దరునుగురించి విపులముగా ఉపన్యసించి, నోకచానిని స్థాపించిరి.

(ఒక విలేఖరి)

శిర్సానమును

ఉప్పాడ

25.5-30 తేదిని కాంగ్రెసు ఆజ్ఞాసారముగా మా ఉప్పాడలో గొప్ప ఉత్సవము జరిగెను. ఆ మధ్యాహ్నము 'కాకినాడనుండియు తరువరి గ్రామములనుండియు వాలంటీరులు నాయకులు విచ్చేసి స్వరాజ్య జంధాలతో ఊరేగి, ఉప్పు బెత్తికలు తెచ్చి ఉప్పాడ బజారులో, ఉప్పునండి వేలము వేసిరి. గొప్పసభ జరిగెను. సభకు నుమాడు నాగవేల జనము హాజరైరి. సభకు కీతానగరమునుంచి వచ్చిన ముల్ల శ్రీ గరిమల్ల నరసింహమూర్తిగారు అధ్యక్షత వహించిరి. గరిమల్ల సత్య శీరభానరావుగారి భార్య శ్రీమతి క ర జా దే వి గారు గంభీరముగా ఉపన్యసించిరి. లెక్కల పెక్కుమందిస్వరాజ్య లబ్ధిని సాధిరి.

ఆసభావ్యక్తుల దగు ముల్ల శ్రీ గరిమల్ల నరసింహమూర్తి గారికిని, సోమాలక్ష్మి మూర్తిగారిను మరియొకరికిని ఆసాయంత్రమే సమగులు అందజేసిరి. 28 వ తేది సోమవారం ఉదయం ఎనిమిదిగంటలకు ఇద్దరికిని చెరి ఆరుమాసములు శిక్ష గొప్పరం మేజిస్ట్రేటుగారు విధించిరి.

(ఒకవిలేఖరి)

పసిబిడ్డలు ఎలప్పుడును రుచికరమైన "ఓవల్ టైన్" కొరకు వేచియుందురు

పసిబిడ్డలు "ఓవల్ టైన్" యొక్క రుచి, ముగాసనలబట్టి మిక్కిలి ప్రేమించురు. పసిబిడ్డలకు బలము నిచ్చుటలో "ఓవల్ టైన్" ఊ సమాధిమైనది లేదు.

మన శిశువులకి ఊలు పసిబిడ్డలకు, వృద్ధులకుగూడ సమానమైన కష్టములను కలుగజేయును. ఉధృయలను యిది గొప్పబలము నిచ్చు ఆహారపదార్థమై యున్నది.

"ఓవల్ టైన్" సహజమైన బలవర్ధకముగ్గు పదార్థములు అనగా—పండిన బెల్లరసము, ఆవుపాలు, కోకో మొదలైనవాటిచే తయారుచేయబడినది. ఇది స్వచ్ఛముగ నుండి, శిశువుచేయుచున్న సహితము మానవహృదయములతో స్పృశించుటలేదు.

మీ బిడ్డలకు ప్రతి నమ ఒకకప్పు "ఓవల్ టైన్" యిచ్చుటయే గాక మీరుగూడ పుచ్చుకొని యిట్టి లాభములనే పొందుదు.

OVALTINE

మొదడు, నరములు, కఠిరముల నిర్మించును అన్ని మందుల హేతులను, బజారులందును దొరుకును ఎ వాలండర్ లిమిటెడ్, లండన్, ఇంగ్లాండు.

వారిచే తయారుచేయబడియున్నది. మాదిరి వాటిని చూచి మోసపోకుడు—ఇతర ఆహార పదార్థములు "ఓవల్ టైన్" అని చెప్పి మోసపుచ్చగలరు. పరి యైన "ఓవల్ టైన్"ను చూచి త్రాగవలెను.

తిరుత్తనివార్తలు

(స్వకీయవిలేఖరి)

కాంగ్రెస్ ప్రచారము

మే 27:—ఆంధ్రదేశముందలి అన్ని మండలములకంటెను చిత్తూరుమండలమున కాంగ్రెసు ప్రచారము సన్నగిలియున్న దనియు అట్టి నిరుత్సాహమున కెడమీయక ద్వీశశక్తితోత్సాహముతో కాంగ్రెసు ఆదేశముల కొనసాగించుటకు గాను యోచించి కార్యక్రమము నిర్ణయించుటకై చిత్తూరుమండల ప్రజల సమావేశమును రాగల జూన్ మొదటివారమున నీయూరి యందు జరుపులాగునను శ్రీయుతులం యం. శ్రీనివాసాచార్యులు (గారు (తిరుపతి) సి. దొరస్వామిఅయ్యంగారు బి.వి. బి.యెల్ చిత్తూరు) సి. వి. రంగంశ్రీపతిగారు (నారాయణవరం), వి. కే. శోగోపాచార్యులుగారు (గాంధీదైవజ్ఞులు - తిరుత్తని) మున్నగు ప్రముఖులతోయు లాభియందు పాల్గొందు రనియు తెలియుచున్నది.

ఖద్దరుస్తోరు

ఉప్పు సత్యాగ్రహోద్యమ సందర్భమున నిర్బంధితులై తిరుచనాపల్లి చెరసాలయం దుండు ఆంధ్రప్రతికాధిపతు లగు

విశ్వదాత దేశోదారక కాశీవాధుని వాగ్దేవరావుపంతులు గారి గౌరవార్థ మాపుణ్యశీలునిపేర "వాగ్దేవరావు ఖద్దరు నిలయము" నోకచానిని నీయూరియందు రాగల జూన్ మాస మధ్య ప్రారంభించుటకు కొందరు ప్రముఖులు విరివిగా ప్రయత్నములు సల్పుచున్నారు.

యూనియన్ బోర్డు

రాగల ఆదికృత్తిక తెహ్సీత్తనములకు నీయూరికి లక్షలు. కొలదిగావచ్చు యాత్రికులకు నీటివసతి గల్పించుటకు, గృహ వసతి గల్పించుటకును నీయూరి యూనియన్ బోర్డువారు విరివిగ బ్రయత్నము లొనర్చుచున్నారు.

బోర్డు హైస్కూలు

ఈ యూరియందలి బోర్డు హైస్కూలును వేసవి సెలవుల అనంతరము రాగల జూన్ మాసము 18 తేదివాడు తెలుచెదరు. ఏబదివేల రూప్యములు వెచ్చించి కట్టబడుచుండు హైస్కూలు నూతనభవనముల నిర్మాణ మీ సంచిత్రాంక్ష్యమునకు పూర్తి యగుననియు రాగల 1931 సంవత్సరారంభమున హైస్కూలు ను యిప్పు డుండుచోటనుండి అక్కడికి మార్పించెద రనియు తెలియుచున్నది.

తురియాల, మే 27:—తురియాలలో ప్రకటింపబడు చున్న దేశభక్తను అను అరవ మాసప్రతివదనండ్ల రెండువేల రూప్యముల గ్రహవత్తు కొరకు జిల్లా మాజిస్ట్రేటు నోటీసు ఇచ్చెను. అందుచే ప్రతిక ప్రకటన అపిడయబడినది. (అ.ప్రె.)

చెన్నపురి బజారు ధరలు

1930 నవంబరు 29-వ తేదీ గురువారము

1. ధాన్యములు

విద్యుత్తులు

మినుడు తొనాటి	12 50	13 00
కల్లూరి	13 00	13 50
కల్లూరి	14 00	15 00
కాసులు	80 00	92 00
మినుడు	12 00	13 00

2. ధాన్యముల వస్తువులు

మినుడు కా 1-1	12 13 0	13 00
కల్లూరి కా 1-1	15 00	17 00
కాసులు కా 1-1	14 00	15 00
మినుడు కా 1-1	17 00	18 00
కాసులు కా 1-1	7 00	8 00

3. చూచునట్లులు

కాసులు కా 1-1	135 00	110 00
కాసులు కా 1-1	14 00	15 00
కాసులు కా 1-1	88 00	41-0-0
కాసులు కా 1-1	99 99	99 99
కాసులు కా 1-1	90 00	92 07

4. చిల్లరవస్తువులు

కాసులు కా 1-1	95 00	97 00
కాసులు కా 1-1	54 00	56 00
కాసులు కా 1-1	98 00	108 00
కాసులు కా 1-1	25 00	35 40
కాసులు కా 1-1	25 00	43 00
కాసులు కా 1-1	24 12 0	25 00
కాసులు కా 1-1	29 00	30 00

5. వస్తువులు

కాసులు కా 1-1	20 00	31 00
కాసులు కా 1-1	24 00	50 00
కాసులు కా 1-1	24 00	30 00

6. వస్తువులు

కాసులు కా 1-1	6 50	6 50
కాసులు కా 1-1	3 10 0	3 10 0
కాసులు కా 1-1	5 4 0	5 4 0
కాసులు కా 1-1	9 6 0	9 6 0
కాసులు కా 1-1	6 1 0	6 1 0
కాసులు కా 1-1	13 4 0	13 4 0
కాసులు కా 1-1	3 4 9	3 4 9
కాసులు కా 1-1	4 12 0	4 12 0
కాసులు కా 1-1	6 2 0	6 2 0
కాసులు కా 1-1	6 8 0	6 8 0

7. వస్తువులు

కాసులు కా 1-1	58 12 0	57 18 0
కాసులు కా 1-1	21 15 0	22 00
కాసులు కా 1-1	18 11 8	18 11 8
కాసులు కా 1-1	226 0 0	280-0-0
కాసులు కా 1-1	310-0-0	318-0-0

8. వస్తువులు

కాసులు కా 1-1	0 10 0	0 10 0
కాసులు కా 1-1	1 10 6	1 10 6
కాసులు కా 1-1	1 0 9	1 0 9
కాసులు కా 1-1	1 8 0	1 8 0
కాసులు కా 1-1	1 8 6	1 8 6
కాసులు కా 1-1	3 4 0	3 4 0
కాసులు కా 1-1	1 0 0	1 0 0
కాసులు కా 1-1	1 0 0	1 0 0

Before the MONSOON arrives

వేడివివాన మిశరముమందు దాదాపు తగ్గిన వెంటనే మిశరమునకు గురల శక్తివచ్చుటకును, ఇతరవ్యాధులు చేరకుండుటకు తగుమైన జాగ్రత్త గలిగియుండవలెను.

వాటర్ బెరీన్ కాంపౌండు నందు శరీరమును వృద్ధిచేయగల బలమైన ఓషధులు గలవు. దీని యందు మృగముల నూనెలు చేర్చబడలేదు. అంతయు యౌత్ర సహాయముచేతనే తయారుగాబడుటచే, చేతులతో అంటబడలేదు. సర్వజను లుపయోగించదగినది. గత 25 సంవత్సరముల నుండి వైద్యులందరి యామోదమును బడసియున్నది.

బజారులందును, మందులమ్ము సాపులలోను దొరుకును.

WATERBURY CHEMICAL COMPANY

Pharmaceutical Chemists

113-127 West 18th St., New York, U. S. A.

ప్రత్యేకముగ హెచ్చు శిశోష్ణశక్తులుగల ప్రాంతములకే తయారుచేయుటచే, యెట్లుపయోగించినను సుగుణముల నిచ్చును

WATERBURY'S COMPOUND

JRK

పనిలేనివారి సమస్య

కామన్సుభలో చర్చ

(వై లైన్)

దగ్గి, మే 27:—కేపు కామన్సుభలో పనిలేనివారి సమస్యను చర్చించునపుడు ప్రభుత్వమునా రోడిపోవుట పడవ నుకొనుచున్నారు. అధ్యయన 20 మందినను ప్రభుత్వముతరపు ఎక్కువగా ఓటుకేటానుచున్నారు. తిరుగుపక్షమువారు ఓటుచేయరనుకొనుచున్నారు. ప్రభుత్వముతో పనిలేనివారి సహకారమును సల్పడలచుకొన్నచో బుగ్గవారము సల్పవచ్చునని ముగ్ధులగుచున్నారు. కార్మికప్రభుత్వమునాగు విన్ని కలకు విడుదలచుట లేదనిరి. ఒకవేళ ఇతరులు తప్పనిసరిగా తేసిన మేము గూడ సన్నిధులమేయనిరి. యెన్నికలలో డొమినియను ఆర్థికపరిస్థితులను గూర్చి కన్సర్వేటివులు ప్రచారము సల్పుచు సామ్రాజ్యమునకు ఆపకారముకేసినవా గగుడుచునిరి. కార్మికప్రభుత్వమువారు శక్తివంతులైనచే చేయవలసిన దానిని అంతకు తేరుగనిరి. డొమినియనుల వాక్కులకు భంగములేకుండ సహకారము సల్పుటకు వారిని ఆహ్వానించెదమనిరి. వారి స్వాతంత్ర్యమున కెట్టి యభ్యంతర ముండకుండ జూచెదమనిరి. దానివలన బ్రిటిషు కాన్సర్వేటివులకులకు విశ్వరథమేర్పడుననిరి.

ఇండియానుగూర్చిగూడ సంగ్రహముగ ఇట్లు ప్రస్తావించిరి. ఇండియాకు బ్రిటను అవుతపుడిచ్చిన అభయములను నెరవేర్చుటకు 1929 న కృతనిశ్చయములపై ప్రారంభించితిమి. డొమినియను ప్రభుత్వము ననుభవించుటకు ఏర్పాటుచేయ నిశ్చయించితిమి. అంతయు అనుకూలముగ ఏర్పడుచున్న సమయముకు అంతయు మొదటికివచ్చినది. ఈసత్కార్యక్రమమును దౌర్జన్యముగూర్చుకొనుచున్న ప్రత్యక్షదౌర్జన్యము కంటె ఎక్కువబాధగ నున్నదనిరి. అభివృద్ధికి అడ్డునచ్చునది. భారతదేశ గమ్యస్థానము నెట్లుండవలెనో

మనకు తోచినటుల ఈ కలవరము చేచలింపక స్వతంత్రమును సాగించుచునే యున్నారమనిరి. ప్రజాస్వామ్య ప్రభుత్వమునకు ప్రాతినిధ్యముతోగూడుకొన్న ప్రభుత్వ బాధ్యతకు విరుద్ధమున పరిస్థితులకు లోబడుట లేదనిరి.

ఏప్రిల్ ప్రభువు 88 ఏట చనిపోయెను. గొప్ప వర్తకుడు ధర్మబుద్ధిగలవాడు.

మోటారు బండిలోనుండి నడిమెడ ఎముక విరిగినను ఆరోగ్య మంతరి ఆర్థుడు గ్రీష్మకాలము 27 తేదీని పార్లమెంటుకు వచ్చి తన ధర్మములను నెరవేర్చెను.

త్వరపడుడు!

కొలదిప్రతులు మాత్రమే మిగిలియున్నవి.

ఆత్మకథ

(గాంధీమహాత్మునిస్వీయచరిత్రము.)

ద్వితీయ ముద్రణము

క్రాస్ వైజు, పుటలు ౪౫౦

మేలయిన కాగితము; ముచ్చటలు గూర్పు అచ్చు.

అమూల్యమైన ఈ గ్రంథమునకు

వెంటనే ఆర్డరులు పంపుడు.

శతావధాని వేలూరి శివరామ

శాస్త్రిగారు తెనిగించినది

వెల 12 అణాలు మాత్రమే.

తపాలాఖర్చులు ప్రత్యేకము.

టోకుగొనువారలకు కమిషన్ యివ్వబడును.

ఆంధ్రప్రదేశ్ గ్రామాలయము, మదరాసు.

లక్ష్మీ సంభవముల గూర్చి అధికారుల ప్రకటనలు

ఆదివారమునాటి వృత్తాంతము.

లక్ష్మీ, మే 27:— ఆదివారమునాడు సత్యాగ్రహుల కనుబొమలను జరిగిన సంఘర్షణను గూర్చి జిల్లా మేజిస్ట్రేటు ప్రకటన నొందును గావించియున్నాడు. కాంగ్రెసు యూరేగింపుల 'చరిత్ర' నొసగుచు, వారిటు నడుపుచున్నారని— హత్రేగంజికి యూరేగింపు గొనిపోవడము మొట్టమొదటిసారి మేనెల 14 వ తారీఖునాడు జరిగెను. ఇదిహత్రేగంజికి హత్రేగంజికి యూరేగింపు నేరిని గొనిపోవినప్పటికిని, నగరవలన యూరేగింపును వేరొకచోటకు గొనిపోవలసిన దనియే నూరేగింపు బయలుదేరుటకు నందుకనే కాంగ్రెసు వారికి కలుపబడెను. హత్రేగంజి ముఘము విశాఖమునల సర్కసము. ఇదట సాయంకాలములందు బండ్లు విశేష ముగా సంధించుచుండ ను. వరియు నినుల రాజకీయపు టూకే గింపుజరుగుచో, కాంగ్రెసేతరులకు చికాకుగలుగున, పోలీసువారి నోటినును లక్ష్మీపెట్టక యూరేగింపు హత్రేగంజికి గొనిరావ డెను. ఈసమయమున పోలీసులు చూపించిన దౌర్జన్యము పత్రికలు ప్రశంసించియున్నవి. ఈగింపునకు నందుగ నేపంప బడిన తొమ్మిండుగురిని పోలీసులు నిరోధించి, వారిచటనే, మరుసటిదిన ముదయమువరకు కూర్చుండజేసి, పిమ్మట వారిని సమీపపలమునకే గొంపోయి, అచట వదిలివేసిరి.

22 వ తారీఖునాడు కాంగ్రెసు వారులు మరల సోక యూరేగింపును హత్రేగంజికి గొనిపోయిరి. పోలీసు చట్టము ప్రకారము యా మార్గము నిషేధింపబడియున్నను, వారి నా మార్గమున వెళ్ల నిచ్చిరి. ఈగింపు నాయకులకు మాత్రము పద ముగ్గురుని మరునాడరెట్లుచేసి ప్రాసెక్యూటు జేసిరి. 25 తారీఖు నాడు మాదా పోలీసు లెవెన్సు లేకుండా మరల హత్రేగం జికి యూరేగింపు గొని పోవడెను. సోపమును కలిగించు యిట్టి విధానమును గాంచి, అధికారు లాయూరేగింపును అక్రమపు గుంపుగా ప్రకటించి, దానిని చెదరగొట్టవలసి వచ్చెను. ఇది రిపోయినను సరియే, వేరొక మార్గమున వెళ్లినను సరియే యూరేగింపువారికి కలుపబడినను, వారు హత్రేగంజి ద్వారానే వెళ్లెదమని భీష్మించిరి. ఈగింపు నాయకులకు విశ్రాంతి యంతట ఎరెట్లు చేయబడిరి. ఇతర నారీమణులను రెండుమైళ్ల దూరమునకు తీసికొని వెళ్లి వదిలివేసిరి. ఈగింపు లో మిగిలిన వారిని పోలీసులు బ్యాటలెం (కన్స్టేబులు మొలకు తగిలిం చు కొను నవి)తో చెదరగొట్టిరి. కొందరు సత్యాగ్రహులు తప్ప మిగిలిన వారందరు పోలీసువారు సమీ పించులోగానే పరారీ యయిరి. సత్యాగ్రహులలో నిరువురికి కాలను చేయియు విగినవి. పదిమందికి తీవ్రగాయములే తగి లెను. 50 మందికి మిక్కిలి స్వల్పముగా చెబ్బలు తగిలినవి. ప్రాణాప్యము కలెననుట నిజముకాదు. స్త్రీలును శిశువులును గొట్టబడిననుటయు అబద్ధము. సత్యాగ్రహులు పోలీసులతో తీవ్రముగా పోట్లాడుటచే కొంతమట్టుకు గాయములు తగుటకు తప్పని సరియయ్యెను. కాని, అసహనమునకు మించి బలబ్రయోగ మించుకయినను జరిగియుండలేదు. (అ. ప్రె.)

26 వ తారీఖునాటి సంభవములు

లక్ష్మీ పోలీసు కమిషనరు నిన్నటి సంభవములను గూర్చి ప్రకటన నొందును గావించియున్నాడు. 26 వ తేదీ సాయం కాలము రాత్రి 8 గంటలకు అమీనాబాదు చౌకును యాగ్రహ వేళలై యుండు ప్రజాసమాహము దాకిరనియు, వారు రాళ్లు మొదలగు వానిని విసరిరనియు, చాకికి నివ్వంటించుటకు యత్నించినయు, దుకాణములను దోచుకొనిరనియు, పోలీ సులకును వీరికిని చీకట్లో కొట్లాట జరిగినదనియు, అత్యంత గొడ పోలీసులు కుపాకులను కాల్చిరనియు, యిందులకు ఫలిత ముగా నల్లరు చరిపోయిరనియు 30 మందికి చెబ్బలు తగిలిన వనియు, పోలీసులలో 14 గురకు చెబ్బలు తగిలినవనియు, కమి షనరుగారు నుడుపుచున్నాడు. (అ. ప్రె.)

లక్ష్మీ, మే 27:— మిలిటరీవారు నగరమున కాపలా కాయచున్నాడు. కర్నూళ్ళు అనులలో పెట్టబడెను. 144 క్రింద సభలునా, యూరేగింపులు మొదలుగునది నిషేధింపబడి నవి. ఆయుధములను ధరించరాదను నుత్తర్వులు పదిహేను దిన ములవరకు నమలులో నుండును. (అ. ప్రె.)

బొంబాయి అల్లరి

కలహము చల్లారిపోవుట

బొంబాయి, మే 28:—కోడ్లప్రకృత పోలీసు పికెట్టు మిలిటరీ పికెట్టుతప్ప అల్లరిచిహ్నములన్నియు మాసిపోయినవి. దుకాణములు తెరవబడినవి. పోలీసులపై ద్వేషము కన్పట్టుటలే దు. ప్రాద్దుననే హోల్సునుగారు పోలీసుకమిషనరు ప్రెసిడెన్సీ మేజిస్ట్రేటుతో రంగమునకు వచ్చిపోయిరి. ఇప్పుడు మిలిటరీ పికె ట్టుకూడ తొలగింపబడుచున్నాడు. (అ. ప్రె.)

పెషావరువిచారణ

మెట్ కాఫ్ గారి సాక్ష్యము

పెషావరు, మే 27:—డిప్టీ కమిషనరు మెట్ కాఫ్ గారు సాక్ష్య మిచ్చుచు, అసిస్టెంటు నూపరింటెండెంటు రాళ్లు పడినవని తెలియగానే మందుబండ్లను తీసికొనిపోవుట కు తాను నిశ్చయించితిని చెప్పెను. పురమునకు చేరగానే ఉద్రేకపూరితు లగు గంపులు కనబడెను. ఒకడు గొడ్డలిని విస రుచుండెను. పరిస్థితులు చూచుటకై సాక్షి మందుబండిలోనుం డెను. బండి నిలువగానే రాళ్ల వర్షము కురిసెను. తన మోటారు తిన్నగా పోవుకొని రాళ్లు కురియుట ఎక్కివయ్యెను. దానిని చూచి తాను బాగ్రత్తగా బండి నడుపుచుండెను. అపుడు చార్లవాడు మోటారు పైకిలునుండి క్రిందపడి యుండుటయు, మరియొక వ్రాంగపురిశము నేలనుండుటయు తనకు కన్పట్టెను. తాను జరులను చెదరగొట్టవలెనని ప్రయత్నించెను. కాని వారు స్వాధీ పోలీసులకు విలుచుకొనుటయు, లెఫ్టినెంటు సింగునుండి పి స్టోలు లాగి కొనుట యు తనకు పరిస్థితులు విషమించెనని తోప జేసెను. తా నెటులు మందుబండ్లలోనివారికి వార్త నిండజేతునాయని అలోచించుచుండ రాళ్లు తనపై బడెను. తాను మూస్కిలెను. ప్రాణములను ఆస్తిని కాపాడుటకు కాల్యలు అవసరమయ్యెనని అతని అభిప్రాయము.

సిటీ మేజిస్ట్రేటు సదేలాఖా గారు మొదట గుంపు కాంతముగానుండిరిని తెలిపిరి. తానెన్నోమారులు మిలిటరీ నుప యోగింపగూడదని అధికారులకు దృఢముగా చెప్పియుండెను.

పెషావరు, మే 28:—కాఫ్ కాఫ్ గారిని దివాన్ దిననాడు గారు కారదాచట్టమును ప్రతిఘటించుటకు మహమ్మ దీయులట్లు పురికొల్పుబడిరిని తనకేమైనా తెలియునాయని ప్రశ్నించెను. తెలియదని సాక్షిచెప్పెను. కల్నల్ టకత్, జస్టిస్ నులెమాన్ గార్లు సాక్షి కాల్యులవరమనియు, కాని యెడ జనులు స్టేవ్ తగులబెట్టియుండు రనియు తెలిపెను. ఎందరికి చెబ్బలుతగిలినవి తనకు తెలియదు. అధికారులు రాత్రి ఎవరిశవములను నామాలుచెట్టినదియు తన కెఱుక లేదు. సీనియరు నూపరింటెండెంటు పూమ్మగారు కూడ పై సాక్షిని బలపర చుచు, కాంగ్రెసు నాయకుల నిద్రి నరెట్లుచేయుటతో అల్లరి ప్రారంభమయ్యెనని చెప్పెను.

పోలీసు ఇన్స్పెక్టరు జెసరలు ఇసోమాంగరుగారు సా క్ష్యమిచ్చుచు, చీఫ్ కమిషనరు ఉత్తరపువిడ తాను వచ్చు నప్పటికి, గుంపులు నిప్పు చల్లార్చు ఎంజిన్ నడిచేసి బారులు తీరియుండిరి. వారు ఎందునకును వెనుకకు తగ్గనందున సైన్య మును తేవలసి వచ్చెను. దీనికి మరింత కిసిసిగుంపులు ముందు నడువ జూచినను, ముందుబండ్లవలన వారు వెనుకకు నెట్టివేయ బడిరి. నిప్పు ఎంజిన్ తయకు నశమయ్యెను. ఈసోగా పుర మునుండి జనులు మరికొందరు వచ్చిచేరుటతోడనే గుంపులు కర్రలు, రాళ్లు సోదా బుడ్లతో మిలిటరీవారిని కొట్టబూనిరి. స్పార్లర్ కుపాకులను గూడ లాగికొన బోయిరి. ఇప్పటికిని ఒక రై ఫిల్ ఆంతులేదు. కాల్యుట యేతరణోపాయమని తోచెను. తన మనస్సుకు 30 మంది చచ్చిరనియు, 30 మందికి చెబ్బలు తగిలెననియు తోచెను. సాక్షి ఒక భారతీయోద్యోగి నే శనిము లను శ్మశానమునకు గొంపోవుటకు నియమించెను. దహనము నకు తాను త్రుత పీయలేదు. అంతట కొట్టలేచెను. (అ. ప్రె.)

పాటియాల విచారణ

—(ఐ)—

సంస్థానాధీశుల ప్రజలసంఘమువారు బహిష్కరింప తీర్మానించుకొనుట

అహమదాబాదు, మే 27:—సంస్థానాధీశుల ప్రజల మహాసభ కొన్ని సంఘమువారు అమృతలాలు థాకూరుగారి అ ధ్యక్షతన సమావేశమై ఫిట్ జపాట్రుక్ గారు జరుపుచున్న పాటి యాల విచారణయందెట్టి జోక్యముకలుగజేసికొనకూడదని తీర్మానించుకొనిరి. మాంటుఫర్డు నివేదికయందు నూచింపబడిన విధమున క్రమమగువిచారణ జరుగవలయుననియు లేకున్న పా టియాలమహారాజు నిందాగోపణల నొనర్చినవారితై తగుచర్య తీసికొనవలె నని యు మ రి ఇ త ర వి చా రణ ల ను సంస్థానాధీశుల ప్రజల మహాసభవారు బహిష్కరింపవలయు ననియు తీర్మానింపబడెను. (అ. ప్రె.)

బొంబాయి

శ్రీయుత మాధవరావు కలాపికిగారికి శిక్ష

బొంబాయి మే 28:—కల్యాణ్ మేజిస్ట్రేటుగారు శ్రీయు త మాధవరావు కలాపికిగారికి ఆరునెలల కఠినశిక్షను రు. 150 జరిమానాను విధించిరి. జరిమానా చెల్లించకపోయినచో మరి 6 వారముల కఠినశిక్ష ననుభవించవలెను. (అ. ప్రె.)

పండిత మాలవ్యాగారు

రావల్పిండి వచ్చుట

నిన్న కాంబెలుపూరులో గొప్పబహిరంగసభలో ఉపన్యసించుట

రావల్పిండి, మే 22:—పండిత మాలవ్యాగారు నిన్న రాత్రి కాంబెలుపూరులో గొప్పబహిరంగసభలో ఉపన్యసిం చిరి. శ్రీయుతులు గోవిందకాంతమాలవ్యా, తివారీగార్లు హజారోలో బహిరంగసభలో ఉపన్యసించిరి. ముందుచేయదల చిన పనినిగూర్చి పండిత మాలవ్యాగారిని విలేఖరు లడుగగా, ప్రస్తుతము వెల్లడింపబాల నని మాలవ్యాగారు నుడివిరి. (అ. ప్రె.)

సత్యాగ్రహమునకు ప్రజాసూల

ప్రచారము

సిన్హ, మే 27:—సంయుక్తరాష్ట్రములందలి జమీం దారులు శాసనోల్లంఘనమును ప్రతిఘటించుటకై గావించు చున్న ప్రయత్నములను వివరించుచు ఇట్టి శ్రయత్నములను వారు జరుపుచుండెద రని తెలుపుచు సంయుక్తరాష్ట్రముల జమీందారుల మహాసభ అధ్యక్షులన నవాబు సర్ మహమ్మదు ముజుమ్మాఖానుగారు రాజప్రతినిధికి తంజివార్ పంపిరి.

లాహోరు, మే 26:—శాసనోల్లంఘనమును ఖండిం చుచు మహమ్మదీయుల హక్కులను ప్రభుత్వమువారు పాటింప వలయునని కోరుచు పంజాబు శాసనసభయందు 27 మంది మహమ్మదీయసభ్యులు గవర్నరుగారికి విన్నపము పంపిరి.

వంగరాష్ట్రము

శ్రీయుత ప్రతాపచంద్ర గంగూలిగారికి శిక్ష

కలకత్తా, మే 27:—బక్రీదు సందర్భమున ఒకవిజ్ఞప్తిని ప్రకటించుటలో పల్లెవరుపేరు వేయవలెననుగాను ఔగాల్ సత్యాగ్రహ సంఘమునకు కార్యదర్శియగు శ్రీయుత ప్రభాత చంద్ర గంగూలిగారికి చీఫ్ ప్రెసిడెన్సీ మేజిస్ట్రేటు 3 నెలల విడితైదు విధించెను. రు. 200 ల జరిమానాకూడ విధింపబడినది. అది చెల్లించక పోయినచో, మరి 6 వారములశిక్షకు లోనుగా వలెను. శ్రీయుత గంగూలిగారిని ఏ తరగతిపై డిలీ చేర్చిరి. (అ. ప్రె.)

శ్రీయుత గోస్వామిగారి అరెస్టు

పజ్జ్ ఫర్, మే 28:—శ్రీయుత గోస్వామిగారు పజ్జ్ ఫర్ లో నిన్న అరెస్టు చేయబడిరి. (అ. ప్రె.)

విదేశవస్త్రముల దుకాణమునొద్ద పికెటింగు

చేసినందుకు శిక్ష

రవారి, మే 27:—నిన్న విదేశవస్త్రముల దుకాణము నొద్ద పికెటింగు నడిపినందుకుగాను 16 వాలంటీర్లు అరెస్టు చేసి రి. అందరికిని చెరి యొకనెల శిక్ష విధింపబడినది. (అ. ప్రె.)

శ్రీయుత సాహిబ్ గారి కేసు

డిల్లీ, మే 27:—శ్రీయుత సాహిబ్ గారి కేసుతీరు 29 వ తేదీకి వాయిదా వేయబడినది. (అ. ప్రె.)

సువర్ణసుందరసము
సర్వసేవామేహములకు
సంజీవిదంటిది

ఎటువంటి సహమేహములైనను గురువును, ఇకా శిక్ష నులు అనవసరం. నోరుపట్టుట మొదలైన దుర్మనులు లేవు. అనేకులు వాడి మెచ్చియున్నారు. 60 ఎండు వైద్యమున అనుభవముగల డి॥ శి॥ శేటూరిసుందరకాశ్రి గారిచే కనిపెట్టబడినది. వాడు విధము మందుతో పంక బడును.

కల: 50 మాత్రల రు. 50-10.

ఆర్డరసాయనశాల, ముక్త్యాల. (కృష్ణ)

మదరాసు ధాన్యముల ధరలు

(28-5-30)

పచ్చిబియ్యము (బస్తా 1-కి పా 164)	రు. అ. పై.
నల్లారుపచ్చిబియ్యము పా తవి ,,	164 18 4 9
,, (కొత్తవి) ,,	164 12 12 9
తెనాలి (కొత్తవి) ,,	164 12 8 9
,, (పాతవి) ,,	164 18 4 9
ఉప్పడుబియ్యము	
పగర (కొత్తవి) ,,	12 0 9
,, (పాతవి) ,,	12 4 9
మిషన్	10 8 9

నూకలు

రంగూన్ ఆఫీసు రకము :-

ఎ 1 (బ 1-కి పా 202)	18 8 9
ఎ 2 ,,	12 0 9
ఎ 8 ,,	11 0 9
బి 1 ,,	12 8 9
బి 2 ,,	11 4 9
బి 8 ,,	10 0 9
బి 4 ,,	8 8 9
సి 1 ,,	12 4 9
సి 2 ,,	10 8 9
సి 8 ,,	9 0 0

బజారు రకము నెం. 1, 2, 8, 4.

(బ|| 1-కి పా|| 202) 8 8 0 మొ|| 12 0 9 వలకు

రైగాన్ నెం. 1 (బ|| 1-కి పా|| 218) 18 4 9

పుట్టుబియ్యము

తెలుపు (42 పళ్లు గలవి)	12 8 9
నలుపు ,,	17 8 9

గోధుమలు

కంద్యా (205 పాసులు)

రాగులు

బొంబాయి (70 పళ్లు గలవి)	9 0 9
దవనగిరి (65 ,,)	

కాయధాన్యములు

కెనగపప్పు:-

రంగూన్ (బ 1-కి పా 190)	15 8 9
కరాచి (,, 205)	స్థాకులేడు
కలకత్తా (,, 190)	

బెంగాలు కెనగలు:-

పంజాబు (,, 205)	15 0 9
బియా (,, ,,)	స్థాకులేడు
రంగూన్ (,, 190)	

పెసలు:-

రంగూన్ (,, 195)	18 8 9
కంభంపెట్టు (,, 205)	
సింగపూరు (,, 200)	
బటాణి గింజలు (అర్రా ,, 205)	17 0 9
,, (కలకత్తా 205)	16 0 9

ఉలవలు:-

తిరుపత్తూరు (52 పళ్లు గలవి)	6 12 9
కట్టక్ (45 ,,)	6 10 9

కంది పప్పు:-

కాన్పూరు (బ 1-కి పా 205)	17 0 9
కలకత్తా (,, 195)	

మినుములు:-

బందరు (,, 218)	15 4 9
కుంతియా (,, 225)	16 0 9
కలకం (,, 218)	14 6 9

కేసరి పప్పు:-

(మిషన్) నెం. 1 (,, 205)	18 8 9
,, 2 ,,	18 0 9
,, 8 ,,	

అలవండులు (బావా):-

(పెద్దనెంబా) (,, 180)	14 8 9
రెడ్ బీన్స్ (,, 190)	10 8 9
అనుములు (మాండల) (,, 178)	15 0 9

ధనవంతుడు ఖర్చు పెట్టునది 10,000 రూపాయలు!
బీదవాడు ఖర్చు పెట్టునది కొలదిఅణాలు మాత్రమే!
ఉభయులకువచ్చు ఫలము మాత్రము సమానమే!

ఒక ధనవంతుడు చాలజబ్బుగాయించెను. వారివైద్యుడు "మీ శరీరాలోగ్గము కొంత విరోపాదేశము పెదలి, యచట భూమినుండి వచ్చెడు ఆరోగ్యమైన నీటిని త్రాగవలయు నని" చెప్పెను. ఈ ధనవంతుడు విరోపాదేశమునకువెళ్లి, యచట ఆరుమాసములండెను. కొంతకాలమువఱకు ఆరోగ్యముచేరకయెను. కాని కొన్ని వేలరూపాయలు ఖర్చైయుండెను. హిందూదేశముందు బీదవాడు పై వానివలననే న్యాయముచే బాధపడెను. అప్పుడు వైద్యుడు "బ జారునకువెళ్లి కొలది అణాలు వెల గల ఒకనీసా కృష్ణన్ సాల్టును కొని, కొద్దిగ వేడినీళ్లలో గలిపి ప్రతిదినము ఉదయం పుచ్చుకొనుడు. కొలది రోజులలో యారోగ్యమును పొంద గలవ"ని చెప్పెను. బీదవాడు పై విధముగచేసి యారోగ్యమును బొందెను. వీరు ఆరోగ్య మును కొలది అణాలు విలువగల నీసా కృష్ణన్ సాల్టునుతోను, ధనవంతుడు వదివేలరూపాయలు ఖర్చుచేసి యారోగ్యమును పొందెను, ఆరోగ్యమును పొందిరి. కృష్ణన్ సాల్టునుందు ఆరువిధములైన లవణములు కలసియుండి, గర్భము ఊడిరిత్తులు, మలారోగ్యము, రక్తము, అజీర్ణము, బలహీనత, తలనొప్పలు, మలబద్దకము, కీళ్లనొప్పలు, జ్వరము, చర్మవ్యాధులు మొదలైనవాటిని బోగొట్టగలవు. మీరు బలహీనముగ నున్నపుడు కొద్దిగ కృష్ణన్ సాల్టును ఉష్ణోదకముతో ఉదయముపూట పుచ్చుకొనుడు. కొలదిరోజులలో యారోగ్యవంతులగుదురు. ఈ లవణమును కాఫీ లేక తేనీ జీతో ఉదయముపూట నీసాపైయుండు ఒక చిన్న గీటు నరకు పుచ్చుకొనవలయును.

తయారుచేయునపుడుగూడ చేతితో అంటబడలేదు.

KRUSCHEN SALTS

ఇ. గ్రీఫిత్సు హ్యూగ్స్, లిమిటెడ్.
(స్థాపితము 1756)
మాంచెస్టరు, ఇంగ్లాండు.

డక్కా అల్లరులు

అంగళ్లు లూటీ చేయబడుట

నిన్న మధ్యాహ్నము నగరము కాంతముగ నుండెను. కాని చీకటి పడగానే అచ్చటచ్చట కొందరు ప్రజలను కత్తులతో పొడిచి చంపుచున్నారను వదంగులు ప్రబలెను. పొట్టు ఆఫీసు రన్నరు జెనరలు పొట్టుఫీసు ఎదుట పొడిచి చంపబడెను. ఖద్దరు దుకాణము మరి కొన్ని దుకాణములు లూటీ చేయబడెను. మిర్చూరు బజారు చుట్టుప్రక్కనున్న ఇండ్లగూడ లూటీ చేయబడెను. గండేరియావద్ద ప్రజలు ఒక గూర్కారానిద రాళ్లు రుద్దిరి. పోలీసువారు పలువురిని అరెస్టుచేసిరి. సాయుధులగు పోలీసు భటులు వీధులందు కాపలా కాయుచున్నారు. ఈ అల్లరుల సందర్భమున గాయములు తగిలినవారిలో 40 మంది వైద్యశాలకు తీసికొని పోబడిరి. వీరిలో నలుగురు మహమ్మదీయులు పదిమంది హిందువులు మరణించిరి. తెనెన్సుదారుల వద్దనున్న తుపాకులను పోలీసువారు స్వాధీనపరచుకొనుచున్నారు. అర్రునిబజారులో బియ్యం గడ్డల అంగళ్లు కాల్యబడినవి. ఇందువల్ల దాదాపు లక్షరూపాయల నరకు కాలిపోయినదని తెలియుచున్నది. (అ. ప్రె.)

ఆత్మకూరు రాజగారి మరణము

హైదరాబాదు, మే 28:- ఆత్మకూరు సంస్థానపురాజు శ్రీరామ భూపాలుగారు నిన్న రాత్రి మరణించిరి. (తంతివార్త)

పెషావరు అల్లరులు

కాంగ్రెసు విచారణ సంఘము

నేడు మధ్యాహ్నము రావల్పిండిలో విచారణ ప్రారంభింపబడుట

రావల్పిండి, మే 27-వీరిలునెల 28 వ తేదీని పెషావరులో జరిగిన అల్లరులనుగూర్చి విచారణచేయుటకు శ్రీ. వి. జి. పటేలుగారి అధ్యక్షతవ్రక్రింద భారతీయ కాంగ్రెసు సంఘము వారిచే నియమింపబడిన విచారణసంఘమువారు నేడు మధ్యాహ్నము రావల్పిండిలో మేయరు రోడులో విచారణ ప్రారంభించిరి.

నేడుమొదలు జూన్ నెల 7-వ తేదీవరకును ప్రతిదినమును విచారణ జరుగును చేపు ఉదయమున 11 గంటలకు సాక్షుల పరీక్ష ప్రారంభమగును. (ప్రె. ప్రె.)

144 సెక్షను ధిక్కరించినందులకు శిక్ష

డిల్లీ, మే 27-144 సెక్షనును ధిక్కరించినందులకై 24 తేదీనాడు అరెస్టుచేయబడిన రిమండిలో 6 గురికి చెరి 2 వారముల విడిక్షైతు విధించిరి. తక్కిన యిద్దరికిని (వీరు కాంగ్రెసు వలంటీర్లు) చెరి మూడునెలలు కఠినశిక్ష విధింపబడెను. మొదటి ఆరుగురిలో విదుగురు విద్యుహిల్లులకు జెందినవారు. (అ. ప్రె.)

ఆశ్విన

రిజిస్ట్రేషన్

ఎక్కువజలమును, శక్తిని, జీవము నివ్వగలదు. సరములను, శరీరమును, మెదడును వృద్ధిచేయును. విద్యాపరీక్షలకును, వ్యాయామం చేయువారికిని యావశ్యకమైనది.

Bengal Chemical & Pharmaceutical Works, Ltd. Calcutta.

ప్రొ. యంగువారలు:—
ఎస్. జే. యాన్ గాన్డర్ అండ్ కో.,
41, బందరువీధి, మద్రాసు.
హాథన్ అండ్ కో.,
కొచ్చిన్.

మోహినితైలము

5 తులీ నూనెగల సీసా 1-8-0-12-0

శ్రీపురుషులు వాడుటకు యోగ్యమైనది.

ఇది మనఃపరిశ్రమము తేయ విద్యార్థులు, ప్రిదర్శులు, ఉద్యోగియు, మొదలగువారికి మఖ్యమైనది, విశ్రాంతి నిచ్చును. నుండల మోహాలవ్యాధులకు ప్రావీణ్యములను మోహనముగ వెంచి కాపాడును. ఈ తైలమునగుల రమణియమగు మహాన చెప్ప నలవి గాదు. తలకు రాచి దువ్వకొనిన ఇరుగుపొరుగు వారలగుడ పరిమళము వ్యాపించును. తలలో చుండును పుట్టి నియ్యదు. దీనియందు మోహనము మహానద్రవ్యములను చేర్చి తయారుచేయించి కలకొలది సీసాల విక్రయించి మెప్పు జడనీ యున్నాము. వేర్వేలు, ఒకసారి పరీక్షించిన నీజము తెలియగలదు.

అమృతాంజనముడిపో బొంబాయి, మదరాసు.

రోమహరి

డబ్బీ 1 కి రు. 0-8-0 వి. పి. తో 0-13-0

ఈ భస్మమును నీటితో కలిపి పట్టించిన రోమములు రెండునిమిషములలో మొదలంటి రాలి పోవును. దీనివలన చర్మము నలుపెక్కుదు, మంటి యుండదు. రోమములు రాలిపోవును.

గజ్జికీతైలము

డబ్బీ 1-కి 0-4-0

ఈ తైలమును నాలుగు పూటలు కాచిన గజ్జి, చీడ, నిలము, జీల మొదలగునవి నశించును. తప్పక పనిచేయును.

అమృతాంజనం డిపో, మదరాసు - బొంబాయి.

అమృతాంజనము డిపో

బుడ్డి 1-కి నెల 0-10-0 అణాలు

మదరాసు, బొంబాయి.

రోజాపుష్ప లేహ్యము 1533

మలబద్ధమును వారించుటలో శ్రేష్ఠమయినది. కాల, విశేషమును చక్కగా గానించును, రుచికరమయినది. పథ్యము లేదు. 15 తులీ డబ్బీ రూ. 0-10-0.

క్షయారిష్ట లేహ్యము 4

దగ్గు, ఉబ్బసము, కఫము, అల్ల, మొదలగు కాన్యకాశ సంబంధముగ వ్యాధులను వారించి గుండెను బలము నిచ్చును 15 తులీ డబ్బీ రూ. 1-0-0. వి. పి. ఖర్చులు, ప్రత్యేకముం పి.సి.సి. అండు కో. ఆయుర్వేదసమాజం, పెరిడేసి, నెల్లూరుజిల్లా.

ఆంధ్రపత్రికాకార్యాలయమున

దొరకు గ్రంథములు

సత్యవత్సరాభ్యాసము— మల్లంపల్లి మల్లికార్జునశాస్త్రిగారు. అయిదాశ్వాసముల రసవత్ప్రబంధము. అద్భుతకల్పములతో నిండియున్నది. 1-0-0

గురువోధామృతము (వేదపాఠగ్రంథము)— శ్రీమతి కట్టించి తిరుమలమ్మగారు. భక్తిరసపరిపూరితములగు పాటలు 0-4

లిలకు మహాకేయుని, సంపూర్ణముగ జీవితములు— మనోమోహన సత్యనారాయణశాస్త్రిగారు. డిమ్మి 420

పుటలు. 3-4-0

తత్వముచంద్రికా (ప్రథమభాగము)— సన్నిధానము నూర్య వారాయణశాస్త్రిగారు. 1-0-0

సంగీత శేషంతకమణి. 0-8-0

మహా రి దేవేంద్రనాథ. తామరగారి స్వీయచరిత్రము— మొక్కపాటి రామమూర్తిగారు. పరిశ్రమక్రియ ముఖ్యముగ జరుపవలసినది. ఘనరైలుకాగితము. పుటలు 214 క్యా

లికోతైండు. (కొన్ని ప్రతులు మాత్రమే కలవు) 2-8-0

ఆంధ్రకబ్బచింతామణి (సటీకము) — పారసంది రామశాస్త్రిగారు 0-12-0

పాశ్చాత్యులు ప్రత్యేకము.

రాష్ట్రభాషాపండిత్రము పుస్తకము— రామానందకర్మగారు 0-8-0

శ్రీరామవిజయము (నాటకము)— కే. వెంకటరమణరావుగారు. 0-8-0

కాళదాంబ, (శ్రీధర్మబోధిని) నాటకము— టి. శ్రీనివాసరావుగారు. 0-4-0

శబ్దకామిని (నిఘంటువు)— శిరోభూషణము, వేంకటరంగారావుగారు. చాలా పయోగకరము. చెబులోనిముద్రును. 1-4-0

ఆంధ్రోద్యమము— మొదటి అయిదు ఆంధ్రమహాజనసభల అగ్ర్యముల ఉపన్యాసములు, తీర్మానములు చిత్రములు కలవు. 1-8-0

అత్తజ్ఞానాసంఘము— పారసంది జగన్నాథస్వామిగారు. శరీరము విడిచినతరువాత ఆత్మస్థితినిగూర్చి చెప్పినది. 0-8-0

ఆంధ్రపత్రికాకార్యాలయము, 7, తంబుచెట్టివీధి, మదరాసు.

ఆంధ్రగ్రంథమాల

7 తంబుచెట్టివీధి, మద్రాసు.

ఈ గ్రంథము విజ్ఞానాభ్యుదయమునకు సాధనములై వివిధవిషయములకు నంబుచెట్టి గ్రంథముల రెండుమూసముల కొక గ్రంథమువంతున బ్రచురింపబడును.

పెలువడిన గ్రంథములు

1 శాస్త్రము (భక్తిసాధనము): వృషాధిప, వర్ణేశ్వర, దేవకీనందన, బంటిమిట్టరఘువీర, నారాయణ, కాళిదాస్, బాళరథి, రంగశాయి, రామకృష్ణ, రామచంద్ర శతకములు వది యొక గలవు. ఒక్కొక్క శతకమునకు పీఠికయు, పాఠభేదములును కలవు. (ఈ శతకములు విడిగను దొరకును) 0-5-0

2 చంద్రామృతము (ద్విపద): పాల్కురికి సోమనాథుడు. అనేక తాళపత్రమాలకులను బరిశీలించి కూర్చిన మూలము. పాఠభేదములు సూచించబడినవి. శ్రీ వేటూరి ప్రభాకరశాస్త్రిగారు వ్రాసిన పేర్లు ముగి పీఠిక కలవు 0-5-0

3 గంధిమహాత్మ్యని జెల్లాము శాంగ్రామి అభ్యుదయవ్యాసము 0-8-0

4 కమలాక్షి (చిన్నచిట్టకథ): శ్రీ రాయసం వేంకటేశ్వరుగారు, యమ్.వి., యల్.టి. 0-5-0

5 త్యాగరాజస్వామిచరిత్రము (పద్యకావ్యము): శ్రీ వసుమతి కృష్ణమూర్తిశాస్త్రి కృతము. శ్రీరామభద్రాగ్రామము, గాయకపితామహుడైన నగు శ్రీత్యాగరాజుగారి చరిత్ర మిందు నరసముగ పేర్కొనబడినది. నందరావును సారముగ త్యాగరాజుగారు చియించిన కృతులును నిందు జేర్చబడినవి. 0-10-0

6 భీముడు (అయిదంకముల నాటకము): వాల్మీకిచరిత్ర కవిశిఖామణి యగు ఇబ్ సెను గారి వ్రాండు అను నాటకమున కనువాదము. అనువాదములు శ్రీ పోణకా పిచ్చిరెడ్డిగారు. టి. యె. (అనరు) 0-0-0

7 జీర్ణవిజయనగరచరిత్రము: శ్రీ కుందూరి ఈశ్వరదత్తుగారు, పి. యె. శ్రీకృష్ణ దేవరాయ సామ్రాజ్యలక్ష్మీపీఠ ముగు విద్యానగరము (హంపిలిలముల) యొక్క ప్రాచీనచరిత్రము, ప్రకృతజీర్ణ సిథియు నిందు వర్ణితము లైనవి. 0-5-0

8 'ఆత్మకథ' ప్రథమసంపుటము. శ్రీ గాంధీమహాత్ములవారి స్వీయచరిత్రము. ఇందు వారి సత్యాగ్రహణ-సత్యప్రయోగముల కథ వివరింపబడినది. ఆ దర్శ జీవనమును ప్రదర్శించునది. మూలమునుండి శ్రీ శతావధాని కేటారు శివరామశాస్త్రిగారిచే ననువదించబడినది. 400 కు పైగ పుటలు కలవు. చక్కనియచ్చు, కేవలం. 0-10-0

కాళినాథుని నాగేశ్వరరావు, పుస్తకావళి

విజ్ఞానాభ్యుదయము: మొదటి గాంధీజీవితము అండ్ కో., 1930, బండిస్ట్రీబాల్, మదరాసు, డబ్బీ 1